

2015

Afstudeeronderzoek Diermanagement

*In opdracht van
Student
Studentnummer*

Hogeschool Van Hall Larenstein, Leeuwarden
Marit Schilder
911210102

[ONDERNEMERSPLAN DE BERKENHOEVE]

Afstudeeronderzoek naar hoe en onder welke voorwaarden, een ouderlijk bloembollenbedrijf annex zorgboerderij veranderd en uitgebreid kan worden naar een grote zorgboerderij met paarden en horticultuur.

Hogeschool
VHL
University of Applied Sciences

[ONDERNEMERSPLAN DE BERKENHOEVE]

Afstudeeronderzoek naar hoe en onder welke voorwaarden, een ouderlijk bloembollenbedrijf annex zorgboerderij veranderd en uitgebreid kan worden naar een grote zorgboerderij met paarden en horticultuur.

De Goorn, 10 augustus 2015

Marit Schilder - 911210102

In opdracht van: Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden

Studie(richting): Diermanagement – Companion Animal Management

Begeleiders: Dhr. R. Mulder (eerste) en dhr. M. Knibbe (tweede)

Voorwoord

In april 2015 ben ik gestart met mijn onderzoeksvorstel in het kader van mijn afstudeerscriptie voor de opleiding Diermanagement aan Hogeschool van Hall Larenstein te Leeuwarden. De afstudeerscriptie omvat een ondernemersplan om een doorstart te maken met het ouderlijk bedrijf. Dit bedrijf zal hierdoor veranderen van bloembollenbedrijf met kleine zorgboerderij, naar grote zorgboerderij met paardenrusthuis en kleine horticultuur.

Na 4 maanden, waarin ruim 1000 kilometer is gereden, 10 bedrijven zijn bezocht, 2 type interviews zijn afgenomen, 1 enquête is verspreid en waarin meer dan 200 uur in is geschreven, is het ondernemersplan klaar.

Het schrijven van een ondernemersplan voor een eigen bedrijf was een leuke, interessante ervaring maar ook wel een enorme uitdaging. Ik was niet thuis in alle voorwaarden rondom agrarisch ondernemen (vnml. vergunning en wetgeving). Daarbij heeft de afhankelijkheid van informatie van andere bedrijven voor veel vertraging gezorgd.

Het feit dat ik mijn afstuderen heb gecombineerd met een parttime baan en wat veranderingen in de thuissituatie, heeft mij ertoe gedwongen om creatief en efficiënt met mijn tijd om te gaan. Dit betekende volle en vooral lange dagen waarbij de laptop soms 14 uur achter elkaar draaide. Kortom, er werd een groot beroep gedaan op mijn discipline, flexibiliteit, doorzettingsvermogen en mijn weekenden... Gelukkig heb ik uit vele hoeken steun ontvangen zodat ik dit ondernemersplan af heb kunnen ronden.

Allereerst wil ik mijn SLB'er en eerste begeleider Rik Mulder bedanken voor de grote inzet en betrokkenheid bij de ontwikkeling van mijn plannen. Ook Merijn Knibbe heeft door omstandigheden soms als SLB'er willen figureren en is tegelijkertijd tweede begeleider geworden. Door het door hen gestelde vertrouwen heb ik het rapport in de zomervakantie mogen afronden. Ook wil ik alle benaderde rusthuizen en zorginstellingen bedanken voor hun tijd en medewerking voor het inwinnen van specifieke sectorinformatie.

Ten slotte gaat er een speciaal dankwoord uit naar mijn ouders wie niet alleen open staan voor een nieuwe toekomst met mij binnen het bedrijf maar ook menig keer hebben meegedacht bij het oplossen van knelpunten binnen het ontwerp van de nieuwe onderneming. Ook verdiend mijn vriend Tom een speciale vermelding aangezien hij zelfs vanuit uitzendgebied mijn vertrouwen in mijn eigen kennen en kunnen is blijven stimuleren.

Marit Schilder

De Goorn,

10 augustus 2015

In dit afstudeerrapport is gestreefd naar juistheid en volledigheid van de aangeboden informatie. De schrijver noch de opleiding of de organisatie als geheel zijn in geen geval aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade welke ontstaat door gebruikmaking van dit rapport

Inhoudsopgave

ACHTERGROND	7
1. DE BERKENHOEVE	9
2. ONDERNEMERS	11
2.1 CV MARIT SCHILDER	11
2.1.1 <i>Persoonlijkheid en motieven Marit Schilder</i>	12
2.2 CV DICK SCHILDER	12
2.2.1 <i>Persoonlijkheid en motieven Dick Schilder</i>	13
2.3 CV ANNET SCHILDER- BAKKER	13
2.3.1 <i>Persoonlijkheid en motieven Annet Schilder</i>	14
2.4 ORGANISATIE	15
3. DIENSTEN	16
3.1 ZORGBOERDERIJ	16
3.2 PAARDENRUSTHUIS	16
3.3 HORTICULTUUR	17
4. MARKT	19
4.1 AANBODZIJDE	19
4.2 CONCURRENTIEVERGELIJKING	22
4.3 VRAAGZIJDE	25
4.4 SAMENWERKING	29
5. MARKETINGPLAN	31
5.1 PLAATS EN PRESENTATIE	32
5.2 PROMOTIE	33
5.3 DIENSTVERLENING EN PRODUCTEN	34
5.4 PRIJS	34
5.5 PERSONEEL	34
6. MANAGEMENT	35
6.1 ONDERNEMINGSVORM	35
6.2 VERZEKERINGEN	36
7. INVESTERINGEN	37
7.1 BEDRIJFSLOCATIE	37
7.2 DIERVERBLIJF	38
8. RANDVOORWAARDEN	41
8.1 VERGUNNINGEN	41
8.2 PAS	42
9. FINANCIEEL PLAN	44
9.1 INVESTERINGSBEGROTING EN IMPLEMENTATIEBEGROTING JAAR 1	44
9.2 FINANCIERINGSBEGROTING	45
9.3 PRIVÉ BEGROTING	46
9.4 EXPLOITATIEBEGROTING	46
10. IMPLEMENTATIE	49
10.1 AANPAK EERSTE JAAR DE BERKENHOEVE	49
11. CONCLUSIE, DISCUSSIES EN AANBEVELINGEN	50

11.1	SLOTCONCLUSIE	50
11.2	DISCUSSIE.....	50
11.3	AANBEVELINGEN AAN ONDERNEMERS	50
BRONNEN		
BIJLAGE I VELDONDERZOEK PAARDENRUSTHUIZEN.....		I
BIJLAGE II VELDONDERZOEK ZORGINSTELLINGEN EN BEMIDDELAARS.....		III
BIJLAGE III ALTERNATIEVE AANVULLINGEN OP BEDRIJFSMODEL.....		V
BIJLAGE IV MARKTONDERZOEK PAARDENRUSTHUIS D.M.V. ENQUÊTE.....		X
BIJLAGE V STAPPENPLAN AANVRAAG ONTWIKKELINGSRUIMTE PAS.....		XLIX

Achtergrond

Al drie generaties lang wordt er door de familie Schilder aan het Westeinde te Berkhout (Noord-Holland) ondernomen in de agrarische sector; in 1937 kochten Dirk Schilder en Geertje Klaver een boerderij waar zij een veehouderij en kaasmakerij begonnen. Drie zoons en drie dochters werden geboren en het bedrijf werd uitgebreid met een deel bloembollen (tulpen). Eind jaren '60 namen twee van de drie zoons het bedrijf over; Jan en Louis Schilder. Het zal ongeveer 1973 geweest zijn wanneer de broers splitsen; Jan gaat verder met de veehouderij en Louis, mijn opa, gaat door in de tulpen gecombineerd met aardappel-, uien- en krokusteelt. Louis kreeg met Riet Schouten vier zoons en één dochter. Broeikassen werden gebouwd en de tulpen werden hoofdzaak. In '97 namen twee zoons, Loek en Dick, het bloembollenbedrijf 'Schilder Tulpen VOF' over.

Afbeelding 1:
geschiedenis familie
Schilder in Berkhout.
Bron: eigen archief

In 2000 stapte Loek echter over naar de mechanisatiekant. Dick en zijn vrouw Annet Schilder, mijn ouders, nemen het volledige bloembollenbedrijf op zich. Tot op heden staan de kassen iedere winter vol met tulpen. Echter, hoe dit zich in de toekomst ontwikkelt is gissen. Ondanks dat mijn broer Bart en ikzelf op contract meewerken in het bedrijf, zijn er geen directe opvolgers voor de bloembollenteelt binnen de familie Schilder. En met de wisselende markt en blijvende onzekerheid over de prijs per tulp staat de familie open voor nieuwe koersen.

Per 2007 is er al een kleine zorgtak op het bedrijf gekomen. Dit betekent dat er vier dagen in de week dagbesteding wordt geboden aan vijf verstandelijk beperkten uit de omgeving. De dagbesteding biedt zowel de cliënten als de ondernemers continuïteit. Mede doordat er tot nu toe één begeleider is, is dit nog een kleine groep.

Gedurende mijn huidige opleiding is het idee om een eigen onderneming te starten, op het gebied van paard en zorg, steeds meer gaan leven. Het oorspronkelijke idee was om een paardenrusthuis te starten. Hiermee zou het het eerste rusthuis van Noord-Holland zijn. Echter, als de inkomsten enkel uit een paardenrusthuis komen wordt de rentabiliteit laag ingeschat. Hierom zal de zorgboerderij, wat de huidige locatie al omvat, gecombineerd worden met een paardenrusthuis en horticultuur.

Het doel is om uit te zoeken hoe en onder welke voorwaarden het ouderlijk bedrijf veranderd en uitgebreid kan worden naar een gezonde onderneming, dat voor 3 FTE modaal inkomen genereert.

Onderzoeksvraag

Hoe en onder welke voorwaarden kan de ondernemer het ouderlijk bollenbedrijf annex zorgboerderij veranderen en uitbreiden naar een zorgboerderij met paarden en horticultuur, dat voor 3 FTE modaal inkomen genereert?

Deelvragen

- Hoe kunnen de zorgdiensten van de Berkenhoeve zodanig worden georganiseerd, dat deze een permanente en voldoende bijdrage leveren aan het werk en de inkomsten van de Berkenhoeve?
- Welke mogelijkheden en verdienmodellen zijn er voor de opvang van oudere paarden in een paardenruithuis en welke hiervan is het meest geschikt voor de Berkenhoeve?
- Welke mogelijkheden tot horticultuur zijn er binnen de Berkenhoeve en welke hiervan zijn het meest geschikt voor de onderneming, in relatie tot zorgdiensten en economische voorwaarden?

Leeswijzer

In dit rapport wordt eerst ingegaan op de vormgeving van de nieuwe onderneming en de bijbehorende ondernemers. Concluderende informatie wordt in ieder hoofdstuk onderstreept en meegenomen in de slotconclusie. In hoofdstuk 3 komen de (optionele) diensten naar voren en wordt het definitief te onderzoeken bedrijfsmodel geformuleerd. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de markt waarna in hoofdstuk 5 een passend marketingplan wordt omschreven. Vervolgens wordt het managementplan besproken en wordt er ingegaan op de financiële aspecten. Hoofdstuk 10 schetst hoe het bedrijf opgestart zal worden en hoofdstuk 11 eindigt met de conclusie, discussie en aanbevelingen.

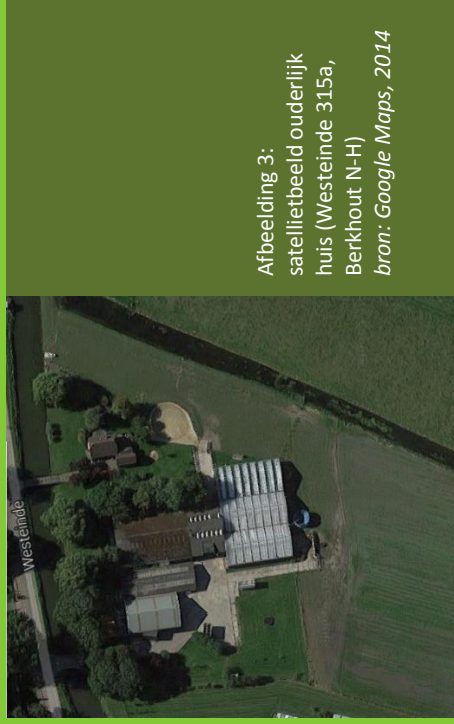

Afbeelding 2: de gebroeders Schilder in de jonge jaren, waaronder mijn vader die tot op heden het bedrijf, als derde generaties, nog voortzet. *Bron: eigen archief*

1. De Berkenhoeve

Zoals in de achtergrond al naar voren kwam, is het oorspronkelijke idee om het huidige bloembollenbedrijf een volledige nieuwe bestemming te geven als paardenrusthuis, naar verwachting niet rendabel.

Bij het hier te onderzoeken bedrijfsmodel blijven de dagbesteding en kassen onderdeel van de nieuwe onderneming. Hiermee verandert de bestemming van bloembollenbedrijf met kleine zorgboerderij naar brede zorgboerderij met paard- en horticultuurbedrijf.¹ De naam 'Schilder Tulpen' zal daardoor veranderen in 'de Berkenhoeve'. Deze naam verwijst naar de locatie (Berkhout) en schept tegelijkertijd een beeld van een rustiek boeren bedrijf ('hoeve' letterlijk: *huis en bedrijfsruimte van boer*).

Afbeelding 3:
satellietbeeld ouderlijk
huis (Westeinde 315a,
Berkhout N-H)
bron: Google Maps, 2014

¹ Een grove schets van deze verschillende diensten wordt hier omschreven. Een uitgebreidere, cijfermatige omschrijving van de diensten volgt in hoofdstuk 3.

Zorgboerderij

De Berkenhoeve zal ook in de nieuwe vorm dagbesteding bieden voor mensen die hulp, zorg, rust of begeleiding nodig hebben. Op een zorgboerderij is rust en ruimte volop aanwezig. Het ritme van de seizoenen en het werken met planten en dieren geeft de deelnemers verantwoordelijkheid, houvast en daarmee structuur. De Federatie Landbouw en Zorg omschrijft een zorgboerderij als volgt: "Een zorgboerderij is een agrarisch bedrijf waar mensen met een zorg of hulpvraag een passende dagbesteding vinden en/ of meewerken. Er wordt altijd gekeken naar iemands mogelijkheden, bijvoorbeeld eieren rapen, dieren voeren of planten oppotten. Een zorgboerderij speelt in op wat iemand kan!" (Federatie Landbouw en Zorg, 2013).

Paardenrusthuis

Wanneer een paard door leeftijd of blessures niet langer geschikt is als rij- of werkdier, komt het voor dat een eigenaar op zoek gaat naar een nieuw paard om de hobby voort te zetten. Het wordt dan vaak o.a. financieel gezien onaantrekkelijk om twee paarden op een pensionstalling te houden. De keuze die dan volgt is grofweg: of het paard verkopen als weidemaatje voor andere paarden, het paard in een rusthuis plaatsen of in sommige gevallen: de slacht.

Een rusthuis is een ideale plek voor paarden en pony's welke niet langer als rij- of werkdier gebruikt kunnen worden. De dieren kunnen tegen maandelijkse betaling (<pensionstalling) van een paardwaardig bestaan genieten. In het geval van de Berkenhoeve zal dit in de vorm van groepshuisvesting zijn en met veel extra aandacht van zorgcliënten.

Horticultuur

Door kassen te behouden kan er een deel horticulatuur georganiseerd worden. De horticulatuur, of kleinschalige- niet intensieve landbouw, creëert nog meer zorgactiviteiten en zorgt ervoor dat de bestaande kassen optimaal benut worden. Daarnaast zorgt horticulatuur ook voor producten welke op hun beurt verkocht kunnen worden, in eerste instantie in een kraam langs de weg. Bij voldoende productie kan dit uitgroeien tot verkoop vanuit een soort boerderijwinkel, wat eveneens met hulp van cliënten uitgevoerd kan worden binnen de gebouwen van de Berkenhoeve.

Al met al zal het breed opgezette zorgbedrijf de Berkenhoeve kunnen inspelen op veel individuele behoeften.

Missie

Ieder individu, mens of dier, zou een waardige plek in de huidige maatschappij moeten krijgen of kunnen behouden.

Visie

“De Berkenhoeve is een zorgbedrijf dat zowel dagbesteding aan zorgbehoevende mensen biedt, als een waardige oude dag voor paarden, in een omgeving waar mens, dier en natuur in hun waarden worden gelaten.”

Afbeelding 4: Huidig straatbeeld en omgeving, met ouderlijk huis rechts. Bron: eigen archief

2. Ondernemers

De achtergrond geeft een beknopte geschiedenis van de onderneming van de familie Schilder aan het Westeinde te Berkhout. In dit hoofdstuk wordt wat dieper ingegaan op de ondernemers van de Berkenhoeve. De ondernemers betreffen mijzelf en mijn ouders, Dick en Annet. Ikzelf ben de jongste van drie kinderen. Mijn broer Bart werkt in de winter thuis in de tulpen samen met 4 andere oproepkrachten en scholieren. De rest van het jaar wordt Bart verhuurd, in naam van Schilder Tulpen, aan een agrarisch loonbedrijf. Paula, mijn zus, werkt bij een “Thomashuis”; een kleinschalig opvanghuis voor mensen met een verstandelijke beperking. Ikzelf werk net als mijn broer in loondienst voor het bloembollenbedrijf. Daarbij werk ik als paraveterinair in een dierenkliniek en studeer uiteraard nu nog aan Hogeschool van Hall Larenstein, vanwaar dit ondernemersplan ook wordt geschreven. Van mijzelf en mijn ouders volgen hier korte CV's met persoonlijke motivatie voor participatie aan de Berkenhoeve. Ook de persoonlijke kwaliteiten worden omgeschreven. Dit gebeurt aan de hand van een populaire test gebaseerd op het persoonlijkheidsmodel van de Zwitserse psychiater Carl Jung (de Jung-persoonlijkheidstest). Jung is grondlegger van de typeleer en hiermee de basis van menig andere persoonlijkheidstest. De test zorgt voor meer inzicht in wie je bent, persoonlijke voorkeuren en wat het beste bij je past qua werk of opleiding. (Testingtalents.nl, 2014)

Deze test kwam tijdens modulen van het laatste studiejaar, aan Hogeschool Van Hall Larenstein, ook meerdere keren naar voren. Omdat de test tot nu toe altijd een passende beschrijving van iemands persoonlijkheid heeft gegeven, is hij hier weer gebruikt.

2.1 CV Marit Schilder

<i>Naam</i>	Maria Elisabeth Schilder
<i>Adres</i>	Dwingel 82 - 1648JL - de Goorn
<i>Telefoonnummer</i>	06-29316112
<i>E-mailadres</i>	marit.schilder@wur.nl
<i>Geboortedatum</i>	10 december 1991
<i>Nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>Naam partner</i>	Tom Klappe (per 25-9-2015 gehuwd)

Diploma's

- o Havo CM profiel, Werenfridus te Hoorn
- o Cursus Biologie, Hogeschool van Hall Larenstein te Leeuwarden
- o Cursus Fries Paard Beoordelen I en II, KPFS te Aldeboarn
- o MBO Paraveterinair(cursus tijdens HBO), Nordwin College te Leeuwarden
- o HBO Diermanagement, CAM (minor Voeding non-productiedieren), VHL te Leeuwarden*

Stages

- o Dierverzorgingsstage bij de Bereden Politie te Amsterdam-Amstel: stalhulp en individueel onderzoek uitgevoerd naar bodembedekkingen in paardenstallen.
- o Oriëntatiestage bij de Dierenbescherming afdeling NHN: Opzetten en coördineren van beleidsproject; preventieve inspecties op evenementen en kinderboerderijen met het oog op dierenwelzijn.
- o Paraveterinair bij Diergeneeskundig Centrum Ceres te Stompetersen
- o Majorstage bij UU, Faculteit Diergeneeskunde: Onderzoek naar de gewichtsontwikkeling en lichaamsconditie van pony's die op een hoog energetisch of op onderhoudsniveau gevoerd worden. Daarnaast onderdeel van de organisatie, evaluatie en communicatie van het 7th European Equine Health & Nutrition Congress te Brugge

Werkervaring

- o Allround medewerkster in de agrarische sector
- o Paraveterinair assistent bij Diergeneeskundig Centrum Ceres
- o Lijnmedewerkster in vleesverwerkingsfabriek en cacaoabriek
- o Werkzaam als receptioniste bij Delta Lloyd te Amsterdam
- o Begeleider jongeren in jongerencentrum in Berkhout (vrijwillig)

* *Ondernemersplan onderdeel voor het behalen van het diploma*

2.1.1 Persoonlijkheid en motieven Marit Schilder

Het is altijd al mijn droom geweest om het bedrijf van mijn ouders over te kunnen nemen. Echter niet in de vorm van een bloembollenbedrijf. Ook mijn broer of zus zien hier geen toekomst in. Maar, toen ik tijdens mijn opleiding Diermanagement in aanraking kwam met een paardenrusthuis werd ik enthousiast. Een paardenrusthuis zou een vervanger van de tulpen kunnen zijn. Ook mijn ouders staan open voor vernieuwing, mits dit haalbaar en rendabel is. Dit laatste wordt aan de hand van dit ondernemersplan onderzocht.

Volgens het model van Jung zijn mijn voorkeuren: introversion, sensing, thinking en judging. Dat wil zeggen dat ik systematisch, ijverig en gereserveerd ben. Orde en structuur worden op prijs gesteld en ik heb een sterk gevoel van verantwoordelijkheid. Ik werk grondig, hebt veel doorzettingsvermogen en een oog voor detail. Anderen vinden mij uiterst betrouwbaar. Ik richt me op feiten, details en resultaten. Ik kom het meest tot mijn recht in beroepen en activiteiten waarin een grondige afhandeling van werkzaamheden vereist is. Ten slotte leer ik het makkelijkste van concrete en nuttige toepassingen. Maar mijn valkuil kan zijn dat ik in een sociaal isolement terecht komt; je kunt ook star worden en je in details verliezen.

Naast de Jong persoonlijkheidstest is er tijdens de opleiding, voor de module HHG328, ook een Gray ondernemerstest gedaan. Hieruit kwam naar voren dat mijn kwaliteiten liggen bij het realistisch bekijken van ideeën, stapsgewijs doelen stellen en groot verantwoordelijkheidsgevoel hierbij te hebben. Ook de West-Friese

nuchterheid en achtergrond van mijn familie kunnen worden gezien als voordeel bij toekomstig ondernemerschap. Cijfermatig worden mijn ondernemerskwaliteiten aangeduid met een 7,8.

Het doel is nu om de plannen voor de Berkenhoeve ook om te zetten in daden en hier zelfverzekerd over te zijn.

2.2 CV Dick Schilder

<i>Naam</i>	Theodorus Johannes Schilder
<i>Adres</i>	Westeinde 315a - 1647MR - Berkhout
<i>Telefoonnummer</i>	0229-551395
<i>E-mailadres</i>	schildertulpen@hetnet.nl
<i>Geboortedatum</i>	22 februari 1961
<i>Nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>Naam partner</i>	Annet Schilder, gehuwd, 3 kinderen

Diploma's

- o Lagere tuinbouwschool
- o Middelbare tuinbouwschool, richting tulpenteelt en groenteteelt.
- o Aardappel selectie cursus van de N.A.K.
- o Cursus tulpenbroerij
- o Economische Vorming Toekomstige Ondernemers
- o Hydrauliek cursus
- o Weer en gewasbeschermingsmiddelen
- o Basiscursus bemesting en bemestingsadvies formulieren
- o Financieel management
- o Telefonische verkooptraining kwekers
- o Cursus vaste planten
- o Licentie uitvoeren gewasbeschermingsmiddelen met aanvullend knaagdieren bestrijding
- o EHBO en AED bediener
- o Rijksdiploma brandwacht
- o Rijksdiploma brandwacht eerste klasse
- o Rijksdiploma hoofdbrandwacht
- o Rijkscertificaat verkenner gevaarlijke stoffen
- o Certificaat oefenleider en certificaat cursus waarnemen observeren en beoordelen
- o Certificaat gasmeten
- o V.C.A basis en V.C.A. vol
- o Certificaat heftruck en intern transport

2.2.1 Persoonlijkheid en motieven Dick Schilder

Wanneer broer Loek en zijn vrouw Erica in 2000 te kennen gaven dat zij een loonbedrijf wilden opstarten, kochten Dick en Annet hen uit. Helaas kelderden de tulpenprijzen vanaf 2001 en de daaropvolgende jaren dramatisch.

In 2007 besloten Dick en Annet om met de bloementeel op het land te stoppen en enkel met de tulpenbroeierij in de kassen door te gaan. Alternatieven werden gezocht om toch een constant inkomen te verkrijgen uit het bedrijf en de teelt van hypericum werd opgestart. Ook was de tijd gunstig voor ZZP werk. Wanneer het op het bedrijf rustiger werd, verhuurde Dick zich aan agrarische loonbedrijven. Daarnaast ging hij klussen doen voor de brandwacht. Dit kwam voort uit het werk bij de vrijwillige brandweer waar hij sinds 1992 bijzit en daarom de benodigde papieren heeft. De teelt van de hypericum werd na 4 jaar gestaakt wegens tegenvallende resultaten.

Het hoogseizoen van de tulpenbroeierij is nu van december tot april. Sinds twee jaar wordt Dick ook van juni tot eind januari ingehuurd als monsternemer bij de BLGG in Wageningen. Hij gaat hiervoor langs veehouders om monsters te nemen van land of de ruwvoer voorraden om grondstof bepalingen te doen.

Sinds de laatste jaren worden er dus verschillende “touwtjes” opgepakt om andere touwen aan elkaar te knopen. Echter is het ideaalbeeld om weer alles uit het eigen bedrijf te kunnen halen wat erin zit. Hier wil hij dan ook zijn leven aan wijden indien dit haalbaar is, zoals Jung ook beschrijft; volgens het model van Jung zijn Dick zijn voorkeuren: introversion, intuïtion, feeling en perceiving. Dat wil zeggen dat Dick zijn leven wijdt aan het

verwezenlijken van principes en idealen en weet andere mensen daar enthousiast voor te maken. Hij is creatief en staat open voor verandering.

Hoewel Dick voor anderen ondoorgrondelijk kan zijn, heeft hij veel gevoel voor humor. Hij komt het meest tot zijn recht in activiteiten en beroepen waarin een rol is weggelegd voor principes. Waar Dick echter moeite mee kan hebben zijn deadlines; hij wilt het soms té perfect doen en kan daardoor overkritisch worden.

2.3 CV Annet Schilder- Bakker

<i>Naam</i>	Anna Maria Bakker
<i>Adres</i>	Westeinde 315a - 1647MR - Berkhout
<i>Telefoonnummer</i>	0229-551395
<i>E-mailadres</i>	dickschilder@hetnet.nl
<i>Geboortedatum</i>	9 januari 1963
<i>Nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>Naam partner</i>	Dick Schilder, gehuwd, 3 kinderen

Diploma's

- Lagere huishoudschool
- INAS
- Opleiding Ziekenverzorging
- B.H.V. cursus

2.3.1 Persoonlijkheid en motieven Annet Schilder

Annet heeft, voordat ze met Dick trouwde, een opleiding tot ziekenverzorgende gedaan. Hier is zij ook werkzaam in gebleven tot de geboorte van de eerste zoon, Bart, in 1987. Na de geboorte van Bart is Annet fulltime thuis in het bloembollenbedrijf gaan werken. In 2007 werd vanuit de zorginstelling Esdégé Reigersdaal gevraagd of ze een zorgtak op het bedrijf wilde beginnen. Sindsdien komt er een groep van 5 mannen met een verstandelijke beperking, in wisselende samenstelling, 4 dagen per week voor een dagbesteding.

Annet is eerder bezig geweest met een uitbreiding van het aantal cliënten voor de zorgboerderij. Door gezondheidsredenen is dit toen niet doorgezet. Inmiddels is ze weer klaar voor een uitdaging en ze zou veel voldoening halen uit een grotere groep cliënten. Volgens Jung heeft Annet haar persoonlijkheid voorkeur voor: extraversion, intuition, feeling en judging. Oftewel, Annet is levenslustig en enthousiast. Ze maakt graag dingen af. In het contact met andere mensen is ze hartelijk en tolerant; ze kan goed communiceren. Annet komt het meest tot haar recht in activiteiten en beroepen waarin je dingen moet regelen en waarin een gevoel voor intermenselijke relaties vereist is. Daarnaast leert ze het makkelijkst in een gestructureerde omgeving waarin ze kan praten met mensen van hetzelfde niveau. Valkuilen: ze kan te goed van vrouwen zijn en teveel confrontaties vermijden.

Afbeelding 5:
Ondernemers van
de Berkenhoeve.
V.l.n.r: Marit, Dick
en Annet.
Bron: eigen archief

2.4 Organisatie

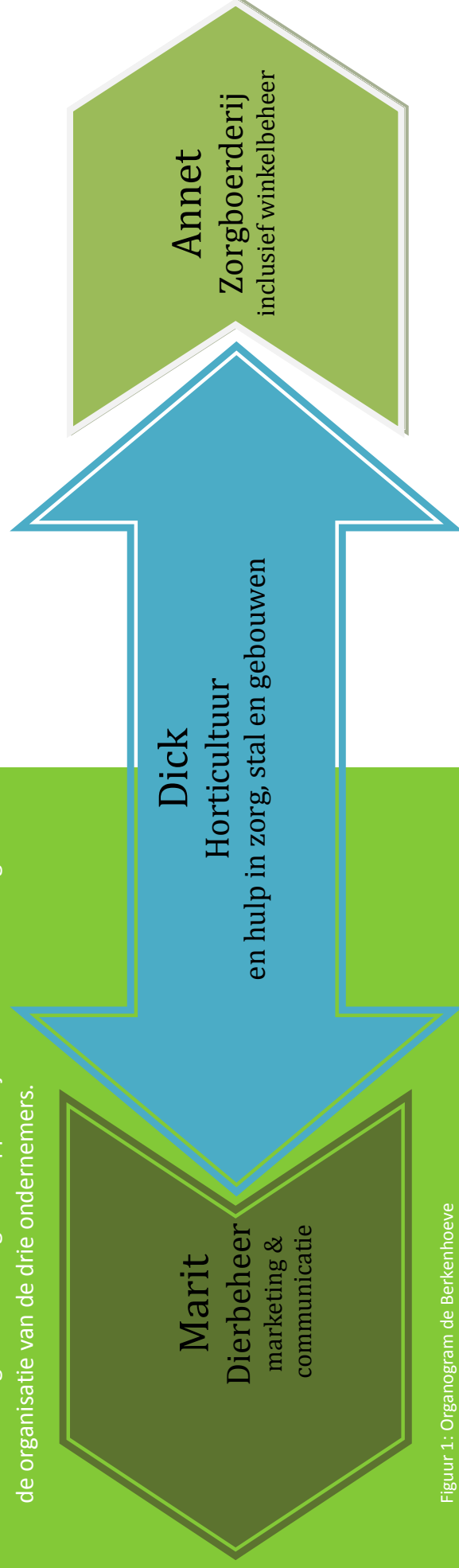
De gezamenlijke missie van de ondernemers van de Berkenhoeve is dus om een zorgbedrijf te creëren dat inspeelt op de individuele behoeften van mens en dier (zie hoofdstuk 1). Omdat alle drie de ondernemers hiervoor verschillende specialiteiten hebben is onderlinge samenwerking belangrijk. De benodigde vaardigheden en eigenschappen om een succesvolle onderneming te managen zijn:

- o kansen herkennen
- o marktgerichtheid
- o netwerken/samenwerken
- o leiderschap
- o communicatie/onderhandelen

(Kansenscanner multifunctionele landbouw, 2009)

Deze vaardigheden en eigenschappen zijn allemaal aanwezig binnen de organisatie van de drie ondernemers.

De organisatie zal er dan ook als onderstaand figuur uitzien; de ondernemers staan gelijk, delen dezelfde missie en visie en zijn samen aansprakelijk. Ondanks dat de aansprakelijkheid van deze ondernemers in principe hetzelfde zijn, zal er alsnog een taakverdeling komen. Zo is Annet gediplomeerd voor het werk in de zorg. Dick is gediplomeerd op verschillende gebieden van de agrarische sector. Marit is straks gediplomeerd op het gebied van diergezondheid, -beheer en voeding. Zo zullen zij allemaal op hun eigen gebied uitblinken en samen de Berkenhoeve maken tot wat het moet zijn. Dit zal ook schriftelijk worden vastgelegd. Wanneer in de toekomst eventueel medewerkers in loondienst komen vallen zij een rang hieronder.

Figuur 1: Organogram de Berkenhoeve

3. Diensten

In hoofdstuk 1 staan de activiteiten van de Berkenhoeve al kort omschreven; de Berkenhoeve zal voornamelijk zorgdiensten bieden voor zowel mens als dier. De horticultuur zorgt echter ook voor producten. Het belangrijkste van het concept blijft dat een goede verhouding tussen de bedrijfstakken tot succes moet leiden. Hierom blijft het spel van het bedrijf de al aanwezige zorgboerderij. Het paardenrusthuis zal onderdeel zijn van de zorgboerderij maar tegelijkertijd zal het zelf ook voor inkomsten zorgen, net als de horticultuur.

Alle bedrijfsonderdelen worden hier uitgebreid toegelicht.

3.1 Zorgboerderij

Het huidige bedrijf aan het Westeinde biedt, naast de bloembollen, dus al 8 jaar ruimte voor persoonlijke aandacht, begeleiding, zelfontplooiing en ontspanning voor cliënten tijdens een dagbesteding. De huidige vijf cliënten houden zich bezig met kleinvee, tuinieren, klussen en de tulpen. De cliënten van de Berkenhoeve zullen het seizoenswerk in de tulpen vervangen met constante zorg voor de paarden in het rusthuis. Ook zal er een grotere kantine komen en er zal een winkelruimte gecreëerd worden waar koffie, thee, taart of groenten en fruit vanuit eigen kas verkocht kunnen worden aan bezoekers.

Door de uitbreiding van activiteiten zou er, mits het aantal begeleiders ook toeneemt, dagelijks capaciteit zijn voor 10 cliënten.

Dit staat gelijk aan 20 dagdelen zorg per dag (ochtend en middag).

Deze uitbreiding zou voor de Berkenhoeve essentieel zijn, aangezien de vergoeding per cliënt een stabiele factor vormt. Hoe de zorgboerderij echter aan nieuwe zorgcliënten komt en hoe dit het financiële plaatje beïnvloed wordt onderzocht door middel van veld- en deskonderzoek. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in het volgende hoofdstuk.

3.2 Paardenrusthuis

Nederland heeft in totaal ongeveer 44.000 bejaarde paarden (>20 jr.) en 33 paardenrusthuizen, met gemiddeld plek voor 50 paarden per rusthuis. (Paardenkamp, 2015) Dit betekent dat er nog geen 4% van de doelgroep een plek in een rusthuis kan krijgen. Een aanname hierbij is dat de vraag naar rusthuizen dus nog niet verzadigd is.

Daarbij heeft Noord-Holland heeft nog geen enkel vergelijkbaar concept. Toch zal de Berkenhoeve zich moeten gaan onderscheiden, op het gebied van duurzaamheid en dierwelzijn, om succesvol te zijn. Ten eerste zal voeding zal hoog in het vaandel staan voor paarden van de Berkenhoeve. Met de kennis van Marit vanuit de studie en door de goede banden met een voedingsdeskundige uit Utrecht zal hier extra aandacht naar uit gaan. Dan, voor de duurzaamheid kan er gedacht worden aan waterleidingen onder een mestplaats door, welke verwarmd worden door de warmte van de mest en zo de gebouwen weer kunnen verwarmen.

Met het oog op dierenwelzijn zal de weidegang zodanig ingericht moeten worden dat de paarden zo dicht mogelijk bij het natuurlijk gedrag komen. Wanneer weidegang niet mogelijk is, door weersomstandigheden of door blessure, moet het binnenverblijf ook

zoveel mogelijk ruimte tot natuurlijk gedrag geven. Hierom zal de Berkenhoeve gebruik maken van groepshuisvesting.

Wanneer er twee van de drie kassen gebruikt worden voor de groepshuisvesting, is plek voor 50 paarden hierin een goed uitgangspunt. Per dier is er dan omgerekend bijna 13 m² loopruimte beschikbaar. Dit is 3m² meer ruimte per dier dan in de meest voorkomende, traditionele individuele boxen. En dan is de uitloop nog niet meegerekend.

Maar wat de investeringen hiervoor zijn en wat de beste manier van beheer is (misschien onder de vlag van goed lopend rusthuis) moet onderzocht worden door middel van veld-, desk- en literatuuronderzoek. Het vraag en aanbod wordt daarnaast nog onderzocht door middel van enquêtering onder potentiële klanten. De resultaten hiervan staan in het volgende hoofdstuk.

Naaft het bieden van dier gerelateerde activiteiten kunnen ten slotte ook mensen met groene vingers terecht op de Berkenhoeve, door de aanwezigheid van de horticultuur. Een overzicht van de producten van de horticultuur zal worden opgemaakt.

3.3 Horticultuur

De horticultuur zal bestaan uit groenten- en fruitteelt met als belangrijkste functie, naast zorgactiviteiten te creëren en de bestaande kassen te benutten, om ook minimaal kostendekkend te zijn.

Ondanks dat de horticultuur op zichzelf dus geen winstoogmerk heeft, is het wel een streven om in zo snel mogelijk van "kraampje

aan de weg" uit te groeien naar een stabiele productie; voldoende voor een "boerderijwinkel verkoop".

De meest populaire groenten van Nederland zijn: sla, tomaat, komkommer, (sperzie)bonen, aardappel, wortelen, paprika, courgettes en ui. (Voedingswijzer, 2015) Deze kunnen vanuit de kas het gehele jaar aangeboden worden en zouden het basisassortiment voor de boerderijwinkel vormen. Om ook in te spelen op de seizoensgroenten kunnen er bijvoorbeeld nog afwisselend kolen, broccoli, andijvie, pompoenen en witlof worden verbouwd.

Omdat veel fruitsoorten aan bomen groeien en daardoor te weinig ruimte zullen hebben in een kas, is hier minder variatie in. Wel kunnen druiven, kersen, aardbeien en citrusvruchten een plaats innemen in een kas.

Doordat voor alle bovengenoemde producten dezelfde temperatuur ($\pm 20^{\circ}\text{C}$) gehanteerd gaat worden hebben sommige een langzamere ontwikkeling dan andere soorten. Dit zal de kwaliteit echter niet verslechteren. Wel zorgt de constante minimum temperatuur er juist voor dat vrijwel alle producten doorlopend geplant- en geoogst kunnen worden. Hoewel, het blijft verstandig om in te spelen op de seizoenen (in de lente/zomer meer ruimte voor aardbeien, sla en komkommer en in het najaar/winter meer ruimte voor kolen, pompoenen en witlof) aangezien verspilling zonde zou zijn.

Afbeelding 6:
Huidige horticultuur
in de uit kas.
Bron: eigen archief

De kas voor de horticultuur heeft een oppervlakte van bijna 350 m².

De meeste groenten en fruit produceren gemiddeld 2 kg product/m²/ oogstmoment. (ALV-Blivo, 2002) Gemiddelde groeitijd van groenten is 4,5 week van zaai tot oogsten (bv. sla/ spinazie = 3 weken, tomaten/ komkommer/ courgette/ bonen = 5 weken, uien/ wortelen = 6 weken). (ALV-Blivo, 2002)

Voor veel fruitsoorten geldt dat ze een koude periode nodig hebben om de productie na het oogsten weer op gang te helpen. Dit geldt niet voor de aardbei en citroen. Deze kunnen het hele jaar door, vanuit de kas worden aangeboden zolang het warm blijft.

Als er met behulp van een roulatie systeem wekelijks wordt gezorgd voor 2 m² oogst/ product zorgt dit voor gemiddeld 4 kg product/week.

Per product is er gemiddeld 9 m² nodig om een roulatie rond te maken (4,5 weken x 2m²). In 350 m² zouden theoretisch dus bijna 35 soorten wekelijks voor 4 kg product kunnen zorgen. Dit zou in totaal 140 kg per week aan producten zijn om af te zetten in de boerderijwinkel. Dit is echter een zeer theoretische benadering.

In het geval van de Berkenhoeve zullen er ongeveer 10 verschillende groentesoorten het jaar rond verbouwd worden en ongeveer 3 fruitsoorten. Een veiligere aanname zou hierbij zijn dat er wekelijks ongeveer 50 kg groenten en fruit afgezet kan worden vanuit de Berkenhoeve.

Ook kunnen de producten eventueel op de markt gebracht worden voor lokale restaurants. De huidige markt rondom boerderijwinkels wordt door middel van deskonderzoek onderzocht. (Zie hoofdstuk 4)

Alternatieven

Ten slotte zouden er nog alternatieve commerciële activiteiten kunnen worden ontplooid om de rentabiliteit van de Berkenhoeve gunstig te beïnvloeden. Uit vooronderzoek blijkt dat de meest laagdrempelige activiteit voor de Berkenhoeve, paardrijles voor lichamelijk en/of verstandelijk beperkten is. Zie hiervoor ook bijlage III. Paarden worden steeds vaker ingezet voor zelfreflectie, het helpen met zelfvertrouwen en ook laten ze gehandicapten hun zelfbewustzijn vergroten. Omdat deze groep laatstgenoemden onderdeel zullen zijn van de Berkenhoeve is de doelgroep binnen bereik. Daarbij is het niet nodig om veel te investeren in dure paarden. Er zijn reeds twee rustige en betrouwbare dieren in eigendom van de familie Schilder. Het nadeel is dat de behandelingen veel tijd vergen en er daardoor een extra arbeidskracht zou moeten komen. Daarbij is er ook geen constante vraag naar therapeutische behandelingen. Het vraag en aanbod rondom rijlessen voor gehandicapten zal kort onderzocht worden door middel van deskonderzoek. Zie hiervoor het volgende hoofdstuk.

De Berkenhoeve zal in ieder geval de capaciteiten hebben voor 20 dagdelen dagbesteding per dag, een ruime huisvesting voor 50 oude paarden, een kas goed voor 50 kg groenten en fruit en voldoende mogelijkheid tot verbredende activiteiten als paardrijden voor gehandicapten.

4. Markt

Omdat de Berkenhoeve verschillende diensten en producten biedt heeft het ook te maken met verschillende markten. Om meer te weten te komen over de huidige markt rondom zorgboerderijen zijn een aantal zorginstellingen benaderd, is er naar de eigen situatie gekeken en is er uiteraard literatuuronderzoek uitgevoerd. De markt rondom paardenruthuizen is van twee kanten benaderd; ik ben op bedrijfsbezoek geweest bij 6 paardenruthuizen waar veel informatie is opgedaan over manieren van beheer. Ook is voor de vraagzijde een enquête verspreid. Omdat de horticultuur voornamelijk zorgactiviteiten creëert en enkel kostendekkend moet zijn, is hier enkel literatuuronderzoek naar verricht. Dit geldt ook voor het aanbieden van rijlessen voor gehandicapten.

Afbeelding 7: Cliënt ‘Schilder Tulpen’
Met het kleinvee. *Bron: eigen archief*

4.1 Aanbodzijde

Zorgboerderijen

Het concept zorgboerderij heeft sinds 2000 een grote opmars gemaakt in Nederland. Het aantal zorgboerderijen is in de afgelopen zeven jaar zelfs bijna 50% gestegen: waren er in 2007 nog 756 bedrijven, in 2013 zijn het er 1.100. en In 2014 waren er ongeveer 1200 geregistreerde zorgboerderijen in Nederland. De groei is de afgelopen twee jaar wel afgevlakt. Eind 2013 beschikten 750 bedrijven over een gecertificeerd kwaliteitssysteem. (Multifunctionelelandbouw, 2013, Rijksoverheid, 2014)

De sector behaalt een omzet van, naar schatting, €95 miljoen. (Multifunctionelelandbouw, 2013, Kos, 2013) Zie ook figuur 2.

Ontwikkeling zorglandbouw 2007-2013

	2007	2009	2011	2013
Aantal bedrijven	756	870	1.050	1.100
Omzet (in mln. euro)	45	63	80	95

Figuur 2: Aantal zorgboerderijen en omzet in periode 2007-2013. *Bron: Multifunctionelelandbouw, 2013*

Noord-Holland is de op twee na grootste provincie op het gebied van zorgboerderijen, met nu ongeveer 150 vestigingen (zie ook figuur 3). Het overgrote deel van deze zorgboerderijen biedt dagbesteding aan mensen met een verstandelijke beperking (zowel qua aanbod als daadwerkelijke bezetting). Dit geldt ook voor de huidige zorgboerderij aan het Westeinde.

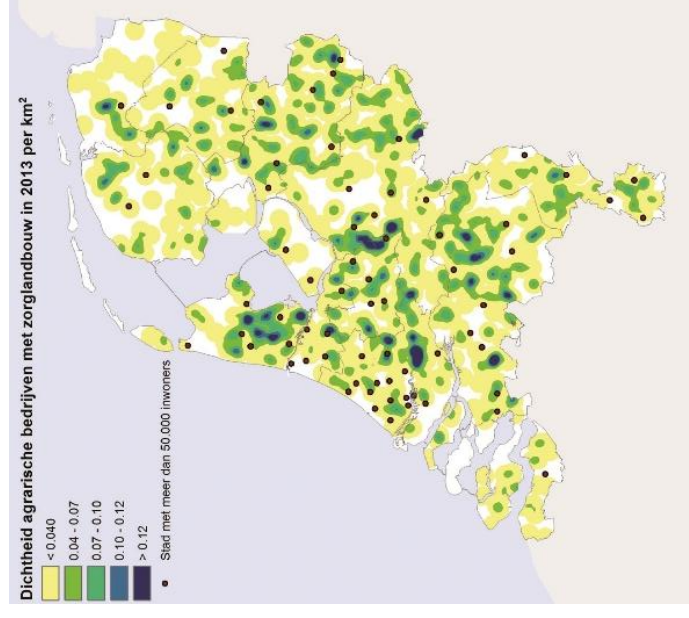
De Berkenhoeve zal deze doelgroep uitbreiden met mensen (≥ 12 jr.) met een:

- Leerachterstand
- Verstandelijke beperking, als:
 - Aangeboren hersenletsel
 - Niet aangeboren hersenletsel (dementie, Alzheimer)
 - Downsyndroom
 - Autisme
- Lichamelijke beperking
- Burn-out
- Arbeid re-integratie
- Eenzame ouders

De uitbreiding van de doelgroep zorgt voor een grotere kans op hulpvraag vanuit verschillende zorginstellingen, inclusief gemeenten. Vooral deze laatste, in dit geval de gemeente Koggenland, bleek bij benadering een groot bestand met een brede groep hulpbehoevenden te hebben. Dit komt voornamelijk door de ingang van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierdoor worden hulpbehoevenden zelf verantwoordelijk voor de invulling van hun eigen zorg en stappen vaak in eerste instantie naar de gemeente.

De gemeente gaat hierom bij wederzijdse interesse raamcontracten aan met een zorgbieder. Op dit moment heeft één zorgboerderij een contract met de gemeente Koggenland. Zij hebben de intentie om meer zorgboerderijen een contract aan te bieden. Voor de Berkenhoeve zou dit de toegang betekenen naar een groot deel van de nieuwe doelgroep. Een aanvraag zal hierom in september naar de gemeente gaan.

De reden dat de Berkenhoeve een 'vanaf 12' leeftijd zal hanteren, is omdat bij een hulpvraag van mensen < 12 jaar, een speciaal pedagogische achtergrondkennis een pre is. Ook is het samenstellen van een groep lastiger wanneer er grote leeftijdsverschillen zijn tussen cliënten.

Figuur 3: grafische weergave dichtheid zorgboerderijen in Nederland.
Bron: multifunctionelelandbouw, 2013

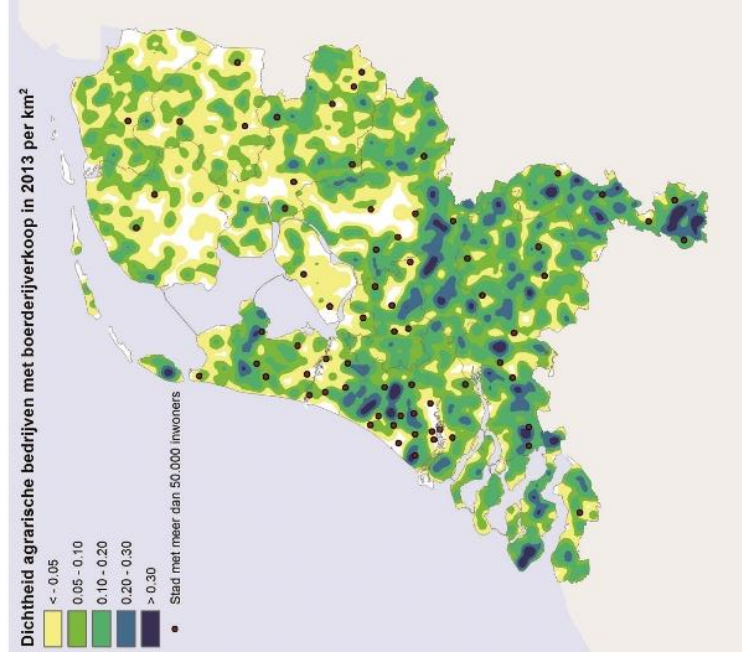
Boerderijwinkel

Binnen de sector horticultuur en boerderijwinkel vindt ook veel ontwikkeling plaats. Veel burgers vinden het leuk om bij de boer hun inkopen te doen. Zij stellen de gemoedelijke en persoonlijke sfeer op prijs en ervaren dat het product eerlijk en vers is. Bovendien staat gezond leven steeds meer in de belangstelling.

In de periode van 2013-2015 zijn het aantal boerderijwinkels met 48% toegenomen (CBS, 2015) terwijl supermarkten en speciaalzaken (slagerij, bakkerij, groenteboer, slijterij) gemiddeld met 5% verdwenen. Noord-Holland heeft ongeveer 200 boerderijwinkels met streekproducten. (Landschap Noord-Holland, 2015) Zie ook figuur 4. De doelgroep voor de boerderijwinkel van de Berkenhoeve is in eerste instantie een groep betrokken en bewuste consumenten uit de directe omgeving van de Berkenhoeve. Zoals familie en kennissen nu gratis van "opa zijn tuintje" mee eten, zal dat straks met een gevoel van verbondenheid door dezelfde groep gedaan worden, tegen kleine betaling. Mensen van buiten deze kring zijn, naast een bewuste consument, ook zeer betrokken bij de maatschappij. Zij voelen dat ze iets goeds doen door producten af te nemen wat met veel zorg gekweekt en geoogst is door de hulpbehoevenden uit onze maatschappij. En zij willen dan ook graag aan deze maatschappelijke verantwoordelijkheid meewerken. Aangenomen wordt dat dit personen zijn met een eigen huishouden in de leeftijd van 25 – 65 jaar, betrokken bij een (of meer) vereniging met een modaal inkomen.

Pas wanneer de boerderijwinkel een grotere naamsbekendheid krijgt en een constante productie kan garanderen, wordt de doelgroep uitgebreid met lokale horecaondernemingen uit het dorp, die nu al

bekend zijn met het bedrijf. Door voor een eerlijke prijs, kwalitatief goede (seizoens)producten aan te bieden kan een restaurant of eetcafé een extra verhaal bij zijn gerechten geven met de garantie dat het producten uit eigen dorp zijn.²

Figuur 4: grafische weergave dichtheid boerderijverkoop in Nederland.
Bron: *multifunctionele landbouw*, 2013

² Een biologische horticultuur is ook overwogen voor een grotere meerwaarde van de producten. De meerwaarde hiervan werd al snel ontkracht door de hoge productie kosten en door het feit dat de mensen hier meer waarde hechten aan de herkomst van een product, dan aan het feit of het biologisch is of niet.

Paardenrusthuis

Het paardenrusthuis als onderdeel van de Berkenhoeve heeft een Unique Selling Point als de eerste in Noord-Holland. Het overgrote deel van de rusthuizen bevindt zich in Noord-Brabant, waarvan ook 4 rusthuizen t.b.v. dit ondernemersplan bezocht zijn. Een was van kleine opzet (20 paarden), de andere drie waren van grote opzet (>50 paarden) waarvan een tje zelfs meer dan 150 paarden tehuis bood (weliswaar op meerdere locaties). De doelgroep van het paardenrusthuis is lastig te specificeren. Tot de directe doelgroep behoren paardeneigenaren uit Noord-West Nederland die op dit moment een ouder of gebleeserd paard hebben op een pensionstalling wat ≥ 200 per maand kost. Uit enquêtering blijkt namelijk dat veel eigenaren de ligging van een rusthuis heel belangrijk vinden. Hoewel, uit de praktijk blijkt dat de huidige rusthuizen paarden hebben vanuit heel Nederland. Ook moeten de klanten van de Berkenhoeve zich dusdanig in dierenwelzijn hebben verdiept om de voorkeur te geven aan de groepshuisvesting boven individuele huisvesting.

De daadwerkelijke vraag naar rusthuizen wordt benaderd in 4.3.

Rijles voor gehandicapten

Vanuit de Federatie Paardrijden voor Gehandicapten (FPG) kan er op 60 maneges en verenigingen officieel paardrijles worden gegeven aan gehandicapten. Drie hiervan bevinden zich in Noord-Holland, één op 10 kilometer afstand van Berkhout. Bij het merendeel van de aangesloten maneges of verenigingen wordt op een vaste dag in de week rijles gegeven aan gehandicapten. (FPG, 2014)

De meeste aanbieders van rijlessen zijn een stichting en daardoor fondsafankelijk. Als commercieel bedrijf kan het beste een laagdrempelige, maandelijke contributie gevraagd worden. De kosten die gedekt moeten worden zijn die van de speciale materialen als speciaal tuigage, rijpaard, uurloon een opstapstation of lift t.w.v. €14.000 (Metra, 2014)

De doelgroep voor de rijlessen zijn verstandelijk en/of lichamelijk beperkte mensen van alle leeftijden, met een de behoefte aan contact met dieren, ontspanning en om zelfvertrouwen te vergroten. In het geval van de Berkenhoeve kunnen rijlessen eerst als activiteiten verbreding aan eigen cliënten aangeboden worden. Als dat goed lijkt te passen binnen de activiteiten van de Berkenhoeve, is aanmelding bij de FPG een stap om naar toe te werken.

Afbeelding 8: cliënt van 'Schilder Tulpen' rijdt paard tijdens dagbesteding.
Bron: eigen archief

Concurrentievergelijking

Op het gebied van paardenrusthuizen, horticultuur en boerderijwinkels neemt Noord-Holland dus geen grote positie in. Op het gebied van zorgboerderijen staat Noord-Holland echter bijna bovenaan de lijst. Omdat dit ook de hoofdtak van de Berkenhoeve is, is hier een concurrentieanalyse voor opgesteld met daarbinnen de onderdelen paard en horticultuur met boerderijwinkel in verwerkt. Van de 150 geregistreerde zorgboerderijen in Noord-Holland, bevinden zich er 14 binnen een straal van 10 kilometer om Berkhout. (Zorgboeren, Landzijde, Frissewindboeren, 2015) Deze 14 worden door middel van een concurrentievergelijking met elkaar vergeleken. Zie hiervoor tabel 1.

Tabel 1: concurrentievergelijking zorgboerderijen in straal van 10 km

	De Berkenhoeve	Vrouw Holle	LaVie	Stille Pieter	Klaverweide	Klaverhoeve	Andréhoeve	De Mijzenhoeve	Bloid	De Vriendelijke reus	Hoeve Dove Willem	De Wilgen	De Schermer	Zorgboerderij Wijte	Boerenzorg Zuidermeer
Groot vee					X	X	X	X			X	X		X	X
Kleinvee	X	X		X	X	X	X	X	X	X			X	X	
Paarden	X	X	X		X		X	X	X	X		X			
Groenteteelt	X	X	X	X	X	X			X				X		
Fruitteelt	X	X	X	X	X	X									
Bloemeteelt		X	X	X							X				
Boerderijwinkel	X	X	X	X											

Zorgboerderij

Zorgboerderijen concurreren op het gebied van activiteiten aanbod en omgeving; wie de beste plek voor een cliënt kan bieden, krijgt de cliënt en dus een vergoeding. De grootste concurrent van de Berkenhoeve zal zorgboerderij 'Vrouw Holle' zijn met het breedste aanbod van zorgactiviteiten. Daarnaast zijn 'LaVie', 'Stille Pieter' en 'de Klaverweide' vergelijkbaar qua activiteitenaanbod met de Berkenhoeve. Echter, naast een activiteiten aanbod heeft iedere boerderij zo zijn eigen uitstraling, zijn eigen manier van werken en zijn eigen persoonlijkheden binnen een bedrijf. Dit zorgt ervoor dat alsnog niet iedere cliënt vanzelfsprekend op ieder bedrijf geplaatst kan worden, wat zijn of haar voorkeursactiviteiten aanbiedt.

Horticultuur met boerderijwinkel

Noord-Holland heeft ongeveer 200 boerderijwinkels met streekproducten. (Landschap Noord-Holland, 2015) De winkel van de Berkenhoeve onderscheidt zich doordat de producten geproduceerd en verwerkt zijn, ten goede van hulpbehoevende mensen. Dit voegt een extra beleving toe. Daarbij kunnen de producten tegen dezelfde prijs (of zelfs lager) als de supermarkt aangeboden worden. Supermarkten kunnen scherp prijzen door het aanbod vanuit massaproductie. Maar doordat voor de producten van de boerderijwinkel alle tussendistributeurs worden overgeslagen, wordt dit weer recht getrokken.

Zoals in tabel 1 te zien is, bieden 8 van de 14 zorgboerderijen binnen een straal van 10 km, de mogelijkheid tot een vorm van horticulatuur aan. (Landzijde, Frissewindboeren, 2015) Drie hiervan verkopen dit ook in een boerderijwinkel of kraam. Er zijn dus drie directe concurrenten op het gebied van horticulatuur en boerderijverkoop binnen een straal van 10 kilometer. Maar wanneer mensen op hun route door Berkhout rijden, komen zij geen enkele andere kraam of boerderijwinkel tegen met eigen groenten.

Paardenrusthuis

Zoals in 4.1. al is beschreven, zal het paardenrusthuis het eerste rusthuis in Noord-Holland zijn. Dit biedt grote kansen. Uiteraard moeten de prijzen evengoed concurrerend zijn met de pensionstallingen in de omgeving. Wanneer de huidige pensionstalling van een potentiële klant goedkoper is dan een plek in

het rusthuis, zal een groot deel ervoor kiezen om de volledige zorg in eigen handen te houden op de pensionstal.

Wanneer een eigenaar een vrije inloop / groepshuisvesting voor zijn of haar paard wilt is de Berkenhoeve de enigste optie in de directe omgeving (<20 km).

De kostprijs plus prijs van €200 per maand per paard voor de volledige verzorging (excl. dierenartskosten of supplementen) behoort tot de laagste stallingprijs binnen een straal van 10 km rondom de Berkenhoeve;

- o De Trenshoeve (1 km) á €340 p/m
- o Stal Liza (1km) á €230 p/m
- o Stal Bon Ami (3 km) á 265 p/m
- o Manege de Eenhoorn (5 km) á €390 p/m
- o Stal Fryske Hinder (6 km) á €260 p/m
- o Manege Nibbixwoud (9 km) á €255 p/m
- o Pensionstal Mikado (10 km) á €220 p/m

Echter, zoals in tabel 1 te zien is, zijn paardgerelateerde zorgbedrijven wel aanwezig. In de directe omgeving (<10 km) hebben 8 zorgboerderijen >2 paarden welke verzorgd worden door cliënten. (Landzijde, Frissewindboeren, 2015).

Maar waar al eerder op is geattendeerd, is dat de keuze naar een zorgboerderij van meerdere factoren afhangt dan van de aanwezigheid van bepaalde activiteiten.

Het paardenrusthuis van de Berkenhoeve zou op zichzelf een goede marktpositie in kunnen nemen in Noord-Holland, mits de vraag voldoende groot is.

4.3 Vraagzijde

Zorgboerderijen

Als zorgboerderij in Noord-Holland (Noord) kom je ongetwijfeld in aanraking met de zorginstellingen Esdégé Reigersdaal en Leekerweide. Dit zijn grote instellingen die zorg en dienstverlening bieden aan gehandicapten. Ook zorgbemiddelaars als stichting Landzijde, stichting Frisse Wind Boeren en de gemeente Koggenland, zoals ook al eerder in dit hoofdstuk naar voren kwam, zijn een belangrijke schakel tussen zorgboerderijen en cliënten.

Al deze instellingen zijn benaderd. Een onderlinge vergelijking is terug te vinden in bijlage II.

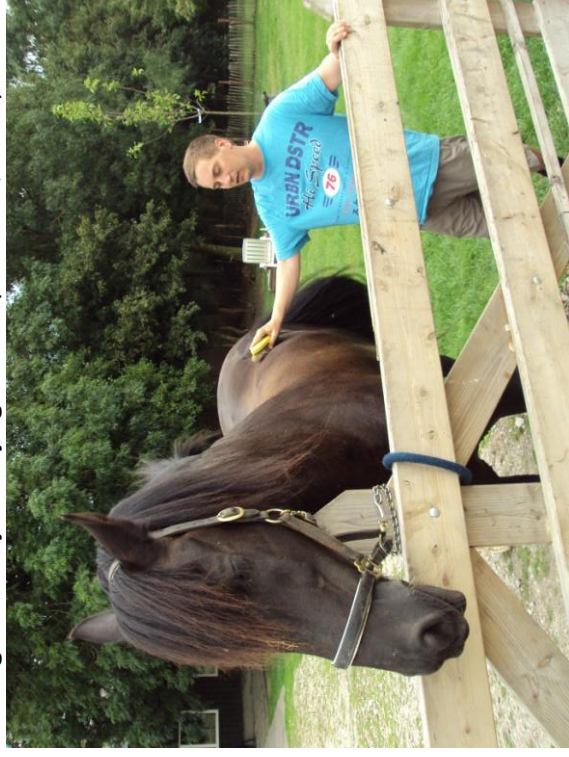
Voornamelijk door de ingang van de Wmo begin 2015, komt de hulpvraag (en dus de vraag naar zorgboerderijen) steeds meer vanuit de gehele samenleving, in plaats van uit enkel de zorggemeenschap. Gemeente Koggenland heeft in mei 2015 bijna 22.500 inwoners. Ruim 10.000 individuen hebben een hulpvraag ingediend. (GGD, 2015) Echter lang niet al deze individuen hebben de behoefte aan dagbesteding, of hebben een (pg)budget om dagbesteding op een zorgboerderij te kopen.

Toch kan een aanname gedaan worden dat de vraag hiernaar nog niet verzadigd is. Hierom zal er een aanvraag gedaan in september worden bij de gemeente op een officiële zorgbieder te worden.

Hoeveel de overige zorginstellingen kunnen bijdragen aan extra cliënten is niet duidelijk. Er kan simpelweg nooit garantie gegeven worden of er wel geschikte cliënten voor een zorgboerderij zijn. De huidige zorgboerderij al is aangesloten bij Esdégé Reigersdaal.

Ook zal in naam van de Berkenhoeve een zorgaanbod gedaan worden bij Leekerweide. De eisen van hen zijn gelijk als die van Esdégé Reigersdaal, dus dit vergt geen extra grote investering in opleidingen en/of cursussen. Door bij twee zorginstellingen aan te sluiten wordt een grotere doelgroep bereikt. De kans op meer cliënten neemt hiermee ook toe. Er worden geen contracten aangegaan met zorgbemiddelaars. Zie voor onderbouwing eveneens bijlage II.

Dagbesteding op een zorgboerderij blijft in ieder geval nog altijd een gewenste vorm van dagopvang. Landelijke cijfers laten zien dat circa twee derde van de deelnemers aan dagbesteding op een zorgboerderij geen gebruik zou hebben gemaakt van dagopvang als er geen zorgboerderij zou zijn geweest (De Bruin, 2009).

Afbeelding 9: cliënt van 'Schilder Tulpen' poetst op zijn gemak een paard.
Bron: eigen archief

Paardenruthuis

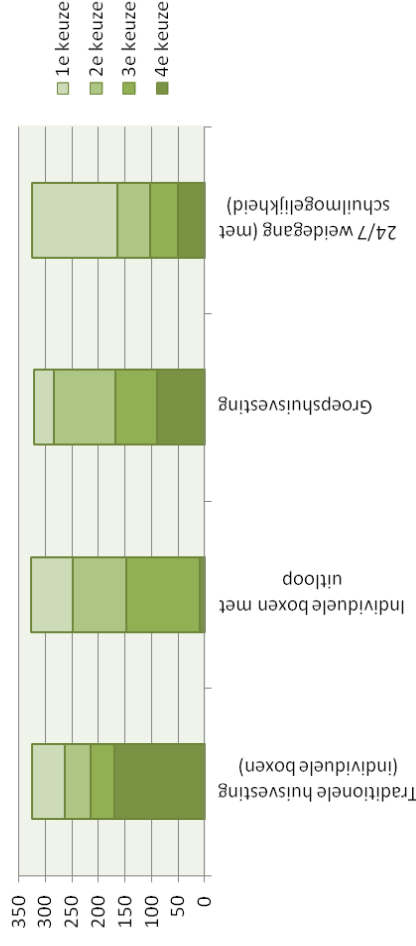
Voor de vraag naar paardenruthuizen kon al gezegd worden dan tot op heden minder dan 4% van alle oudere paarden een plek in een ruthuis hebben. Ook wordt het feit meegenomen worden dat de Paardenkamp >800 paarden op een wachtlijst heeft staan voor een plekje in hun ruthuis (zie ook bijlage I en III).

Voor onderbouwing van deze vraag is een online enquête verspreid onder een grote groep paardenbezitters; de (potentiële) doelgroep. De paardenbezitters zijn bereikt door een tiental rijverenigingen en maneges aan te schrijven welk de enquête vervolgens deelden met hun leden. Ook is de enquête op het online forum van bokt.nl geplaatst. Om de achtergrond van de respondenten te achterhalen zijn er eerst 4 algemene vragen gesteld. Vervolgens zijn er inhoudelijke vragen gesteld met als doel om te achterhalen wat de potentiële klant zou verwachten van een ruthuis en wat het er voor over heeft. De enquête zelf is terug te vinden in bijlage IV. De belangrijkste resultaten worden hier gepresenteerd;

In totaal hebben meer dan 330 personen de enquête ingevuld waarvan 91,6% een eigen paard bezit. Iets meer dan de helft van daarvan heeft paarden staan op een pensionstal/manege. Een kleine 34% heeft het paard thuis staan. Onder de overige antwoorden (13%) bevinden zich voornamelijk paarden die op een huurland staan met schuilstal. Vervolgens moesten de respondenten hun mening geven over de volgende vier huisvestingstypen: traditionele huisvesting, boxen met uitloop, groepshuisvesting en 24/7 weidegang (met schuilstal). Bijna de helft (49%) geeft de voorkeur aan 24/7 weidegang met schuilstal voor hun paard. De tweede keus

gaat uit naar groepshuisvesting. Een box met uitloop krijgt een derde keuze en ondanks dat de traditionele huisvesting de meest voorkomende huisvesting is, is deze minst favoriet. (zie figuur 5)

Wat voor type huisvesting geniet uw voorkeur?

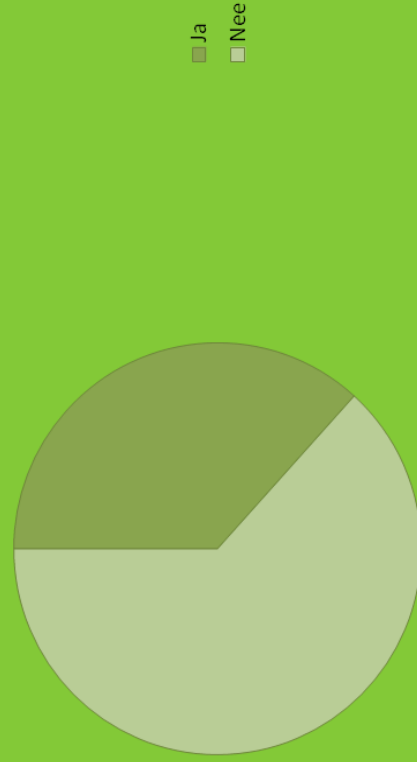

Figuur 5: keuzeverdeling huisvestingstypen. n=325

Wanneer een paard met pensioen mag/moet gaf maar 37% aan de voorkeur aan een ruthuis te geven. Dit zou op dit moment betekenen dat van de ongeveer 44.000 oude paarden (100%), er 16.280 een plekje in een ruthuis zouden mogen krijgen. Op dit moment kunnen er in Nederland maar ongeveer 1650 naar een ruthuis. Nog geen 10% van de vraag is dus verzadigd.

Daarbij, 63% heeft nee geantwoord voor de keuze ruthuis ja/nee maar bij de toelichtingen komt vaak het woord “tenzij” naar voren. Waarschijnlijk is de groep wat voorkeur geeft aan een ruthuis dus eigenlijk groter dan in eerste instantie lijkt. Zie figuur 6.

Indien uw paard met pensioen moet/mag, zou u een rusthuis overwegen?

Figuur 6: rusthuis overweging. n=335

6: Wat zouden uw kritische punten zijn bij de keuze van een rusthuis?

Figuur 7: weging eigenschappen van rusthuis. n=332

Bij de overweging naar een rusthuis speelt de locatie de grootste rol zoals in figuur 7 te zien is.

De betaalbaarheid van een oude dag komt bij eigenaren op de tweede plek van relevantie. Een passende prijs ligt, volgens bijna de helft van de respondenten, tussen de €150 en €200 per maand. (zie figuur 8)

Tegen welke prijs zou u uw paard in een rusthuis plaatsen?
(incl. hoefsmid, tandarts en mestonderzoek)

Figuur 8: acceptabele prijsinventarisatie voor rusthuis. n=328

De enquête geeft een redelijke indicatie dat de groepshuisvesting van de Berkenhoeve, met onbeperkt ruwvoer en 24/7 weidegang in de zomer, bijna volledig zou aansluiten bij de eisen van de doelgroep. Ook zou de richtprijs van €200 per paard per maand voor de basis verzorging acceptabel zijn voor bijna 70% van de ondervraagden. Het feit dat de paarden van de Berkenhoeve wat extra aandacht krijgen van zorgcliënten zou naar eigen inzicht ook in goede aarde vallen aangezien bijna de helft zelfs tot €50 extra zouden betalen voor extra aandacht voor hun paard in een rusthuis (zie bijlage IV).

Afbeelding 10 : huidige beheer van eigen paarden. Bron: eigen archief

4.4 Samenwerking

Ten slotte moet je je als (nieuw) bedrijf niet alleen richten op concurrentie. Bepaalde samenwerkingsverbanden kunnen ook waardevol zijn.

Zorginstellingen en bemiddelaars

Als zorgboerderij kun je zelfstandig opereren maar je kunt je dus ook aansluiten bij een eerder genoemde zorginstelling of zorgbemiddelaar. (Zie ook bijlage II)

Wanneer je je direct bij een zorginstelling aansluit heb je te maken met een beperkter aanbod aan cliënten, namelijk alleen degene die aangesloten zijn bij de instelling. Mensen die niet in een instelling zitten vallen dan buiten direct bereik. Het voordeel is dat de lijnen tussen instelling en bedrijf korter zijn en er geen kosten verloren gaan aan tusseninstellingen. De vergoeding verschilt per cliënt; hoe meer zorg iemand nodig heeft, hoe groter de vergoeding. De minimum vergoeding bedraagt uit eigen ervaring €18,- per dagdeel. Hier wordt voor een veilige benadering ook verder mee gerekend. Wanneer je cliënten aanvraagt via een zorgbemiddelaar kun je in contact komen met verschillende instellingen én individuele hulpbehoevenden wie zich bij de bemiddelaar kunnen aanmelden. De betaling gaat echter ook vaak via de bemiddelaar waardoor je een deel van de vergoeding af moet staan. Hier is op dit moment nog geen ervaring mee.

Streekproduct producenten

De verkoop van producten afkomstig van de horticultuur heeft geen winstoogmerk. Wanneer er echter voldoende producten uit de eigen

horticultuur zijn voor eventuele verkoop, zou dit in de boerderijwinkel worden afgezet. Om dit verkooppunt nog aantrekkelijker te maken voor de consument is het wellicht goed om een breed scala aan producten te bieden. Zou zouden streekproducten als kaas, (wagyu) vlees, melk of zelfs wijn ook in de boerderijwinkel verkocht kunnen worden. Op deze manier krijgt de boerderijwinkel grotere aanloop en krijgen de streekproduct producenten een groter afzetgebied en meer naamsbekendheid. Ook zouden lokale eetgelegenheden goede partners kunnen vormen, zij zijn echter al ondergebracht bij de doelgroep in 4.1.

Paardensector

Voor het rusthuis kan de samenwerking met verschillende onderdelen uit de paardensector gunstig zijn. Ten eerste de samenwerking met plaatselijke pensionstallen voor klandizie. De pensionklanten zijn immers de toekomstige doelgroep van het paardenrusthuis wanneer hun dier een oude leeftijd bereikt. In ruil kan er geadverteerd worden voor de pensionstal of manege. Samenwerkingsverbanden met grote voederbedrijven of ruwvoerbedrijven kunnen van grote waarde zijn op financieel gebied. Marit heeft vanuit haar stage in Utrecht nog contacten bij Subli en bij Cavalor. Deze banden zouden aangehaald kunnen worden. Ten slotte kan een samenwerking met een succesvolle stichting, als de Paardenkamp in Soest, resulteren in meer toestroom van zowel oude paarden als liefhebbende mensen hiervan. Deze laatste is verder onderzocht omdat dit een grote invloed kan hebben op de uitvoer van de Berkenhoeve. Zie hiervoor bijlage III.

Samenvattend kan worden gesteld dat de Berkenhoeve te maken heeft met drie verschillende markten.

De markt voor zorgboerderijen heeft te maken met veel aanbod en dus concurrentie. Toch lijkt er ook een toenemende vraag te zijn vanuit de gemeente. Met ingang van de nieuwe Wmo is een brede groep hulpbehoevenden afhankelijk van het zorgbeleid van de gemeente. Exacte cijfers zijn echter lastig te benaderen.

Rondom rusthuizen is er weinig aanbod en zelfs géén aanbod in Noord-Holland. Daarnaast zal het rusthuis geen concurrentie ondervinden van lokale pensionstallingen gezien de lagere maandprijs. De vraag welke voor minder dan 4% verzadigd lijkt te kunnen worden is echter zonder zekerheid vast te stellen. De enige onderbouwingen zijn dat het rusthuis in Soest een wachtlijst van >800 paarden heeft en ook de afgenomen enquête lijkt ook positief. Hoewel, er moet hier rekening gehouden worden met veel wenselijke antwoorden.

De markt voor boerderijwinkels is nog steeds in volle ontwikkeling. Het aanbod wordt dan ook steeds groter. Maar de vraag is ook hier wederom niet exacte cijfers uit te drukken door enkel deskresearch. Misschien dat veldresearch meer uitsluitsel kan geven maar doordat de horticultuur geen winstoogmerk heeft is hier geen verder onderzoek naar verricht.

5. Marketingplan

Om een succesvolle onderneming te zijn moet je ook weten hoe je product overkomt, of over moet komen, op de doelgroepen. Hierdoor kan de marketing gericht op aandachtspunten inspelen. Een overzicht van zowel de zwakte en sterke punten als kansen en bedreigingen voor de Berkenhoeve wordt hier grafisch weergegeven.

SWOT de Berkenhoeve		Positief		Negatief
Intern		Sterkte		Zwakte
		• Zorgboerderij aantrekkelijk voor brede doelgroep • Al bekend als zorgboerderij • Inkomsten uit verschillende bronnen waardoor bredere markt wordt bereikt • Gebouwen en grond al aanwezig; minder investering nodig	• Huidige locatie heeft verbouwingen nodig om volledig uitvoerbaar te zijn • >10 min rijden met auto vanuit Hoorn • Te maken met twee bedrijven op één erf • Zwakke kleigrond beperkt 24/7 weidegang	
Extern		Kans	Bedreiging	
		• Steeds meer vraag naar 'eerlijke producten' door consument • Vraag naar goed rusthuis nog niet verzadigd • Nog geen rusthuis in N-H • Gemeente stimuleert hergebruik kassenbouw	• Laatste jaren grote groei van zorgboerderijen in de buurt • Pgb kortingen zorgt voor minder besteding van hulpbehoevenden	

Figuur 9: SWOT analyse

Figuur 9 laat zien dat er bijna evenveel invloeden van buitenaf (extern) als intern zijn wat betreft de aanpak van de Berkenhoeve. Welke van de aandachtspunten uitgebuit of juist vermeden moeten worden wordt in figuur 10 uitgezet in de confrontatiematrix.

Extern	Intern	
	Sterkte	Zwakte
Kans	Uitbuiten Snellere bekendheid werven door verschillende markten te betreden.	Verbeteren De kassen verbouwen tot innovatieve stal (PTV stal) en hiermee tweede PTV stal van NL zijn en eerste rusthuis in PTV stal
	Bedreiging	Vermijden Door het brede aanbod van activiteiten zich onderscheiden van andere zorgboerderijen

Figuur 10: Confrontatiematrix

Uit de confrontatiematrix blijkt wederom dat de verschillende bedrijfsactiviteiten van de Berkenhoeve ieder zijn eigen kracht heeft en vervolgens ook elkaar positief beïnvloeden. De valkuil zit het hem in de concurrentie op het gebied van zorgboerderijen en afhankelijkheid van derden.
De Berkenhoeve zal zich actief moeten begeven in de buitenwereld en zich bij een zo breed mogelijk publiek kenbaar maken.

5.1 Plaats en presentatie

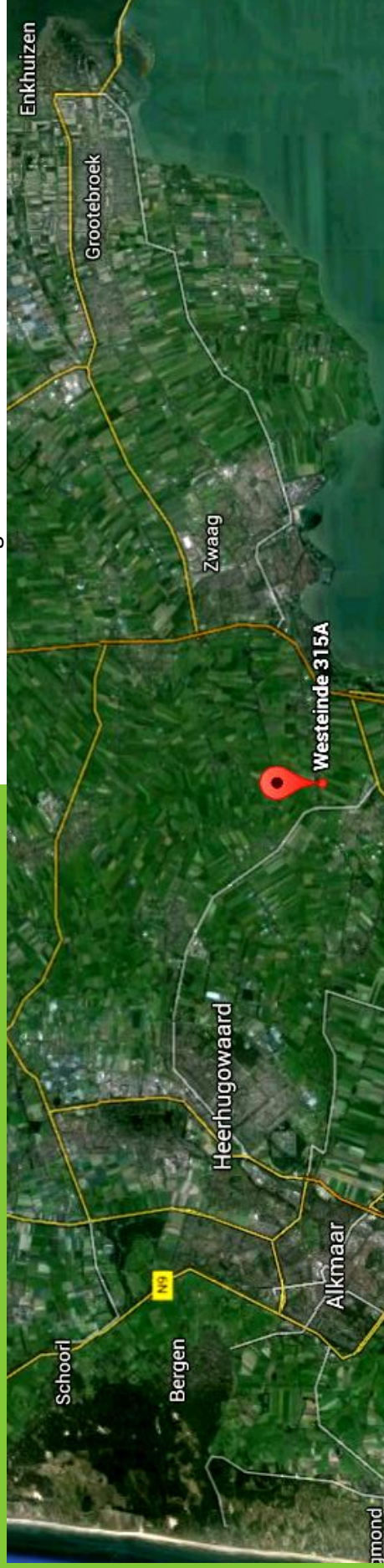
De omgeving van het ouderlijk bedrijf is voor de uitvoer van de Berkenhoeve ideaal. Alle ondernemers wonen op het bedrijf of op <5 minuten rijden hiervan. Daarbij heeft de locatie veel ruimte en ligt in een 'groene zone'. De Berkenhoeve zal dit ook gaan uitstralen. Bijvoorbeeld door veel hout en natuurlijk materiaal in de winkel te gebruiken. Ook het rusthuis zal letterlijk rust, ruimte en groen uitstralen door o.a. de achterwand van de stallen open te houden waardoor vrij zicht over het weiland wordt gecreëerd.

Gelegen tussen Enkhuizen en Alkmaar grenst Berkhout aan een aantal dorpen en grote steden als Heerhugowaard en Hoorn (Zwaag), liggen in de nabije omgeving. Hoorn is een historische VOC stad met dus een rijke geschiedenis. Menig toerist vindt hier, voornamelijk in de zomer, zijn toevlucht. Adverteren in de lokale VVV is dus ook niet ondenkbaar.

Ook wordt er veel geadverteerd op borden langs de weg in en om Berkhout. Voor de boerderijwinkel of opendagen kan de Berkenhoeve hier ook gebruik van maken.

Heerhugowaard heeft veel inwoners waaronder veel hulpbehoevenden, door de aanwezigheid van zorginstelling Esdégé Reigersdaal. Heerhugowaard ligt echter een stuk verder weg dan Hoorn waardoor de boerderijwinkel weinig consumenten uit die hoek zal verwelkomen. Hulpbehoevenden vanuit Heerhugowaard kunnen in Berkhout wel gemakkelijk ontsnappen aan de drukte van de stad. Zij worden veelal met openbaar vervoer naar dagbestedingen gebracht.

Voor het paardenrusthuis zijn er in de directe omgeving veel paardeneigenaren, pensionstallen en maneges. Daarbij maakt het feit, dat verschillende paardenrusthuizen vanuit het gehele land klanten hebben, duidelijk dat de reisafstand hier minder belangrijk is. Het grootste voordeel blijft echter dat er in Noord-Holland nog geen ander rusthuis aangeschreven staat.

Afbeelding 11: Ligging de Berkenhoeve t.o.v. omliggende steden. Bron: Google Earth, 2015

5.2 Promotie

Doordat de Berkenhoeve meerdere bronnen van inkomsten heeft kan er ook over verschillende activiteiten geadverteerd worden. Naast de eerder genoemde reclame langs de weg en bij VVV kantoren, is online marketing uiteraard belangrijk via een eigen website en socialmedia. Maar de zorgboerderij kan in zijn rol als 'maatschappelijke werkplek' ook adverteren in buurtbladen en bij zorginstellingen. Voor de boerderijwinkel kan in dezelfde buurtbladen geadverteerd worden. Voor het paardenrusthuis kan geadverteerd worden bij maneges en op diverse hippische websites (bokt.nl, bit.nl, penny.nl). Vooral voor het paardenrusthuis is het onderhouden van de socialmedia erg belangrijk.

Eigenaren van paarden zien graag hoe het met hun dieren is aangezien ze niet dagelijks meer langs zullen komen. Uit enquête blijkt dat ze wekelijks langs denken te komen en anders wekelijks een update zouden willen. Door dit deels via socialmedia te doen, kunnen eigenaren dit vervolgens delen onder hun vrienden. Zo breidt de bekendheid van het rusthuis sneller uit.

Een andere manier om de Berkenhoeve te promoten is door speciale acties te houden. Bijvoorbeeld eens per maand een poetsmiddag voor kinderen. Of als te onderzoeken alternatief: speciale paardrijddagen voor gehandicapten. Deze kunnen zowel via buurtbladen als via socialmedia onder de aandacht worden gebracht. Tabel 2 toont een promotieplan voor het eerste jaar van de Berkenhoeve.

2016		JAN	FEB	MRT	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Socialmedia/ Website	Hoe in te vullen? Wekelijks updaten over activiteiten de Berkenhoeve	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Adverteren	Wekelijks in de buurtbladen van Koggenland/Heerhugowaard: de Berkenhoeve activit. aanschrijven. Ook maandelijks adverteren t.b.v. het rusthuis in hippische vakbladen			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Actieve werving zorgcliënten	Bij gemeente, instellingen en dmv adverteren in buurtbladen. ≥ 1x per week	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Actieve werving paard	2x per aangeschreven maand op hippische evenementen en markten			X	X	X	X			X	X	X	X
Horticultuur promoten bij andere ondernemingen	2x per aangeschreven maand op markten, beurzen en persoonlijk bij andere ondernemers				X	X	X	X	X	X	X	X	X
Open dagen	3 x per jaar in zomerperiode. Hiervoor ook flyers/posterborden tot 10 km rondom Berkhout				X		X			X			

5.3 Dienstverlening en producten

De diensten en producten dat de Berkenhoeve biedt kunnen samengevat worden onder:

- Een zinvolle dagbesteding voor hulpbehoevenden
- Eerlijke fruit, groente en aanverwante producten voor de bewuste consument
- Een paardwaardige oude dag voor gepensioneerde paarden

Een uitgebreidere omschrijving van de diensten en producten staat in hoofdstuk 3.

5.4 Prijs

Voor het bieden van dagbesteding krijgt een zorgboerderij een vergoeding per dagdeel. In de huidige vorm krijgt de zorgboerderij aan het Westeinde €18 per dagdeel per cliënt. Dit bedrag kan echter hoger of lager worden. Dit is afhankelijk van de achtergrond van de cliënt en hoeveel de instelling of begeleider aan kosten vergoed aan de zorgboerderij.

Voor de producten afkomstig van de horticultuur wordt een kostprijs plus berekening gemaakt om minimaal de kosten te dekken. Het zal echter laagdrempelig blijven. Mede doordat een deel van het werk wordt verricht door de cliënten wie geen loon krijgen.

Voor het paardenrusthuis op commerciële basis kan €200 per paard, per maand worden gevraagd. Dit zorgt gemiddeld voor €50 opbrengsten per paard, per maand. Wanneer het echter in stichtingvorm samengaat met bijvoorbeeld stichting de Paardenkamp zal dit een ander verband aan moeten nemen.

5.5 Personeel

Wanneer de onderneming zijn volledige capaciteiten benut (5 dagen per week, 20 dagdelen zorg en 50 rustpaarden) is 2,5 FTE nodig voor de zorgboerderij en ten minste 1,2 FTE voor de paarden.

Voor de zorg zal Annet 1 FTE blijven vervullen en Dick 0,5 FTE. Wanneer er meer dan 12 dagdelen zorg benut worden op de Berkenhoeve zal er die vacature voor 1 extra FTE moeten komen. Of wellicht kan er vanuit een van de zorginstellingen begeleiding komen. Dit heeft zich in het begin van de huidige zorgboerderij ook voorgedaan. Eisen aan een eventuele extra begeleider zijn:

- Opleiding gevolgd als activiteiten begeleider of verzorgende
- Ervaring met het begeleiden van o.a. verstandelijk beperkten
- Ten minste 5 jaar werkervaring
- Sociaal maar nuchtere persoonlijkheid
- Affiniteit met natuur en dieren

De 1,2 FTE voor het runnen van het rusthuis zal verdeeld worden onder Dick (0,5) en Marit (0,7). Hier zullen niet snel nieuwe krachten voor aangenomen worden, voor volledige verantwoordelijkheid naar de eigenaren toe. Wel zouden Dick en Marit ondersteund kunnen worden door vrijwilligers op bv. extra poetsdagen.

Naar benadering gaat er ook nog ongeveer 10-15 uur per week zitten in marketing/promotie communicatie en contacten onderhouden. Deze taak zal Marit vervullen. De horticultuur wordt volledig door de cliënten, hun begeleider(s) en Dick bedreven.

De administratie en boekhouding zullen door de boekhouders worden voortgezet. Voor de professionaliteit en herkenbaarheid zullen de personeelsleden functionele bedrijfs(boven)kleding dragen.

6. Management

De ondernemers dragen samen een grote verantwoordelijkheid. Het bedrijf maakt een volledige doorstart en daar zullen niet alleen lusten maar ook lasten van komen. Voor alle schriftelijke zaken zal de huidige boekhouder aangehouden worden. Voor professionele hulp op het gebied van promotie en samenwerkingsverbanden is geen ruimte. Daarbij is het in van belang om een vast aanspreekpunt te houden en zelf kent de ondernemer de missie en visie het beste. Marit is hierom waarschijnlijk de beste kandidaat om het gezicht van de zaak te zijn. Mede door de gedrevenheid en jonge enthousiasme.

6.1 Ondernemingsvorm

De Berkenhoeve zal het beste uitvoerbaar zijn in de vorm van een maatschap of vennootschap onder firma (VOF). In beide gevallen is het een samenwerking van natuur personen, geen rechtspersoon. Het verschil zit echter in de aansprakelijkheid. Bij een maatschap zijn de leden (maten) ieder voor een gelijk deel aansprakelijk voor de schulden van de maatschap. De leden van een VOF (vennoten) zijn ieder geheel aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap. Dus ook voor schulden die een mede vennoot heeft gemaakt. Belastingtechnisch worden maten in een maatschap en vennoten in een firma als zelfstandig ondernemers beschouwd. Zij betalen dan ook ieder afzonderlijk inkomstenbelasting volgens het fiscale regime waar zij onder vallen.

Voor de BTW ligt dat anders: hier kijkt de Belastingdienst naar de onderneming als geheel. Wanneer de maatschap of VOF personeel in dienst neemt, dan moet zij loonbelasting afdragen.

Omdat de huidige onderneming ook al een VOF is, is het idee om de Berkenhoeve over te laten gaan in deze VOF. De huidige verzekeringen, belastingafspraken e.d. kunnen blijven bestaan. Het enige dat kosteloos veranderd hoeft te worden is de naam. De winst van alle drie de bedrijfstakken worden ook evenredig verdeeld onder de vennoten. Dergelijke zaken zullen allemaal worden vastgelegd in akte. (Bedrijfsovernameportal, 2015)

Overdracht

Voor de ouders is het instappen van Marit in de firma een manier om geleidelijk afstand te nemen van het bedrijf en deze geleidelijk over te dragen aan haar. Andersom is dit voor Marit een ideale manier om vermogen te vormen en geleidelijk in het bedrijf te groeien. (Bedrijfsovernameportal, 2015) Wanneer de ondernemers samen de Berkenhoeve starten zal een samenwerking van 10 jaar aan worden gegaan. Na 10 jaar gaan beide ouders richting de 65 jaar. Wanneer zij vervolgens uit de VOF stappen zal de onderneming aan Marit overgedragen moeten worden als eenmanszaak. Tenzij er tegen die tijd nieuwe vennoten zich aandoen. Dan kan de Berkenhoeve als VOF verder gaan. Bart en Paula hebben er tot nu toe in ieder geval nog geen ambitie voor. De partner van Marit, Tom, wordt voorlopig niet bij de bedrijfsvoering betrokken gezien het feit dat hij een vaste aanstelling heeft bij Defensie en zijn kwaliteiten geen aanvulling zijn binnen de Berkenhoeve zolang Dick nog meewerkt. Hij steunt de onderneming echter wel volledig en zou er in de toekomst wel graag bij ingroeien.

6.2 Verzekeringen

Vennoten in een VOF vallen, net als iedereen, onder de volksverzekeringen, zoals de Algemene Ouderdomswet (AOW) en de Algemene Kinderbijslagwet (AKW). Heeft de VOF personeel in dienst, dan dragen zij voor hen wel premies voor de werknemersverzekeringen af.

Wat de overige verzekeringen betreft; het doel is om in de onderneming continuïteit te waarborgen. Hierom verzekert je ook risico's die je zelf eventueel niet op zou kunnen brengen. Denk hierbij aan een inventaris verzekeringen voor o.a. brandschade en diefstal. Rechtsbijstand is handig voor eventuele juridische geschillen met klanten van het rusthuis of de zorginstellingen. Daarbij is een bedrijfsaansprakelijkheid ook belangrijk. Deze dekt ongelukken bij de uitoefening van je werk. Bijvoorbeeld: na het maaien van het land rijden we met de trekker tegen de fiets van een cliënt en deze beschadigd. Deze verzekering is relatief goedkoop en eenvoudig af te sluiten. Ook is de aansprakelijkheidsverzekering van groot belang aangezien we met de voedselindustrie en levende have te maken hebben.

In ieder geval is het handig om de grote van de risico's vast te stellen en met behulp van een verzekeringsadviseur de premies op te maken.

Afbeelding 12: zorgactiviteit welland uitmesten. Bron: eigen archief

7. Investerings

De huidige locatie is geschikt voor het verbouwen en telen van bloembollen. Ook een kleinschalige zorgboerderij kan er zijn activiteiten uit halen. Wanneer er echter het dubbele aantal cliënten hun dagbesteding komen vervullen, zal er een bredere opzet moeten zijn binnen het bedrijf voor meer zinvolle tijdsbesteding.

Ook het huisvesten van >20 paarden zal niet lukken op de huidige locatie, zonder te investeren in gebouwen en middelen.

Voor een financieel investeringsoverzicht wordt verwezen naar 9.2.

7.1 Bedrijfslocatie

De huidige bedrijfslocatie omvat ongeveer 1850 m² gebouwen. Bijna 1000 m² hiervan bestaat uit kassen. Een andere 380 m² bestaat uit klimaatcellen. De kantine van het bedrijf is op dit moment 24 m² groot waarin de 5 zorgcliënten ook hun basis vinden.

Om de huidige gebouwen geschikt te maken voor de Berkenhoeve zal de grootste verbouwing plaatsvinden in twee (640 m²) van de drie kassen ten behoeve van de paardenhouderij In paragraaf 7.2 wordt verder ingegaan op de inrichting van deze kassen.

De overige kas blijft in gebruik als broeikas voor de horticultuur (320 m²). Dit zal de meest linkse kas blijven. Op deze manier treden er geen verandering op in het straatbeeld.

De huidige kantine bevindt zich aan de voorkant van de schuren. Ook deze ruimte blijft behouden. Deze krijgt alleen een andere invulling: namelijk als boerderijwinkel. Deze is op deze manier goed te zien vanaf de weg. Een nieuwe kantine zal in de ruimte voor de kassen

geplaatst worden waardoor je vanuit de kantine direct de groepshuisvesting in kan kijken en ook drie passen van de horticultuur verwijderd ben. Ook is er al ruimte voor een groot terras.

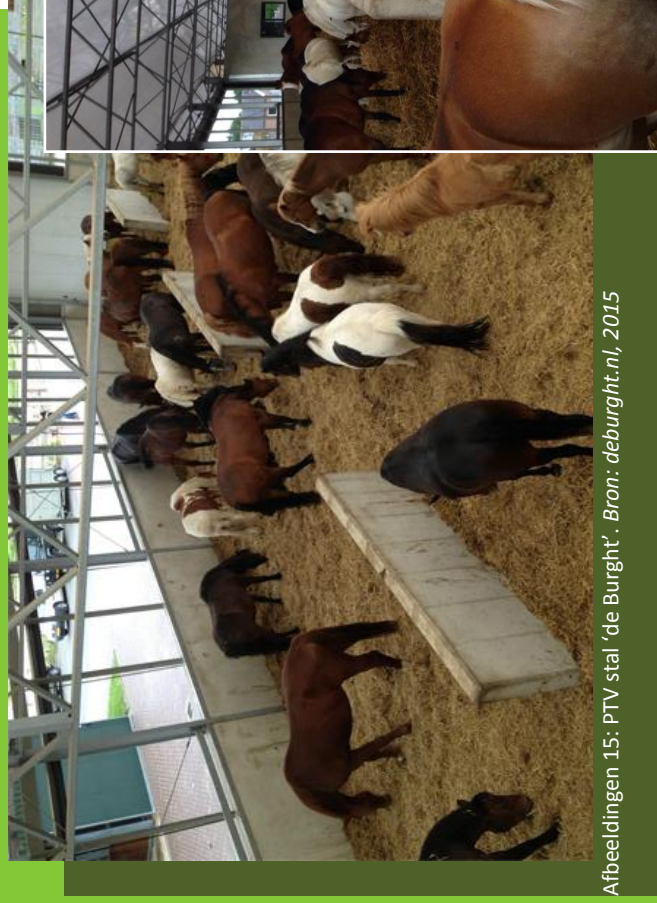
Afbeelding 13: huidig straatbeeld van kassen. Bron: eigen archief

Afbeelding 14: kas voor horticultuur met rechts ervan ramen van nieuwe kantine met ruimte voor terras ervoor. Bron: eigen archief

7.2 Dierverblijf

Zoals al een aantal keer is benadrukt, is het voor het succes van de Berkenhoeve belangrijk om zich ook op het gebied van het paardenrusthuis te onderscheiden. Dit streven, gecombineerd met de kennis van Marit vanuit haar opleiding en de uitkomsten van het marktonderzoek, resulteert tot het maken van een zogenaamde PTV stal met 24/7 uitloop naar een paddock track met weidegang. Uit het marktonderzoek kwam namelijk naar voren dat de traditionele manier van huisvesten (82% van Nederlandse paarden worden zo gestald) het minst populair is wanneer men zou kunnen kiezen. 24/7 Weidegang met schuilmogelijkheid wordt als het meest natuurlijke manier van huisvesten beschouwd.

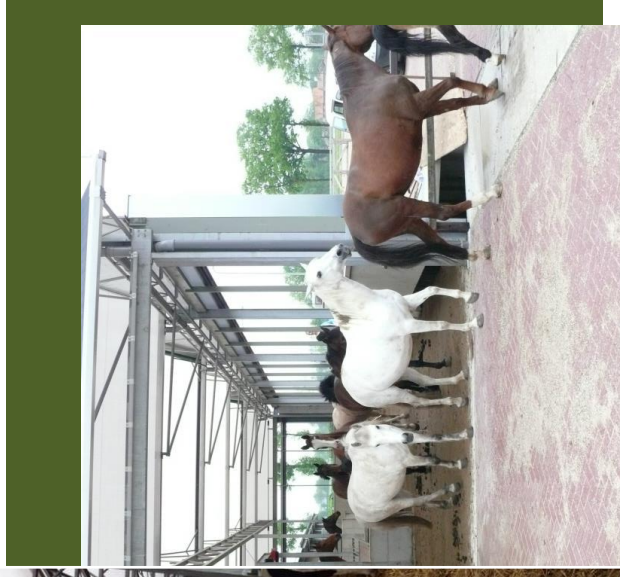
Afbeeldingen 15: PTV stal 'de Burght'. Bron: deburght.nl, 2015

PTV stal

De PTV stal is in 2010 ontworpen en heeft een ontwerpwedstrijd gewonnen van het ministerie van EL&I waardoor het zich verder kon ontwikkelen. Bij manege de Burght in Barneveld is in 2012 de eerste PTV stal neergezet. Daar heeft het systeem zich bewezen; de stal heeft volgens onderzoek een sterke positieve uitwerking op dierenwelzijn, brengt lage huisvestingskosten met zich mee en is daarbij beter voor diergezondheid, milieu, energie en arbeidsomstandigheden. (WUR, 2012)

Ontwerp

Een PTV stal is een soort binnenweide waarin bewegingsvrijheid, onderling contact en frisse lucht de grondgedachten zijn; in de PTV stal staan de paarden onder een overkapping waar wel daglicht maar niet de volledige warmte van de zon door heen komt.

De zijwanden kunnen in meer of mindere mate worden geopend en de ruimte is opgedeeld in twee delen. Er is een grote vrije loopruimte met foerageergebied op een harde, vloeistofdichte ondergrond en er is een apart strooiselbed met schuilwanden wat zorgt voor vluchtmogelijkheden.

De huidige kassen zijn hier dus, met minimale aanpassingen, zeer geschikt voor. Van twee kassen zullen de achterwanden deels verwijderd worden en plaatsmaken voor een windbreeggaas systeem. Op deze manier zal er een natuurlijk klimaat hangen en ventileert het op een zelfde wijze. Om de volledige warmte van de zon te beïnvloeden kunnen de daken gekalkt worden. Kuddgedrag wordt gestimuleerd door alle dieren tegelijkertijd toegang te geven tot ruwvoer. De stal in Barneveld is volautomatisch en zorgt 8 keer per dag, op vaste tijden, voor kleine hoeveelheden ruwvoer. Ook rijdt er een mestrobot rond. Hierdoor is minder dan 1/4 FTE nodig. De PTV stal in Barneveld heeft verder weinig mogelijkheid tot weidegang. Toch scoren alle dieren zeer goed op dierenwelzijn doordat in alle behoeften wordt voorzien door het idee van de 'binnenweide'.

Als onderdeel van de Berkenhoeve zal een volautomatische opzet van de PTV stal geen grote meerwaarde hebben met het oog op werkverschaffing voor de zorgcliënten en met het oog op de investeringen (geschatte kosten voerrobot €70.000).

Hier zal juist de mogelijkheid tot veel weidegang de huidige versie van de PTV stal optimaliseren.

Ten slotte resulteert, door het verminderd stroverbruik, lagere mest afvoerkosten en lagere energiekosten (weinig verlichtingskosten

door lichtdoorlatend dak), de PTV stal tot 30% kostenbesparing vergeleken met de variabele kosten per paard bij traditionele huisvesting. (WUR, 2012)

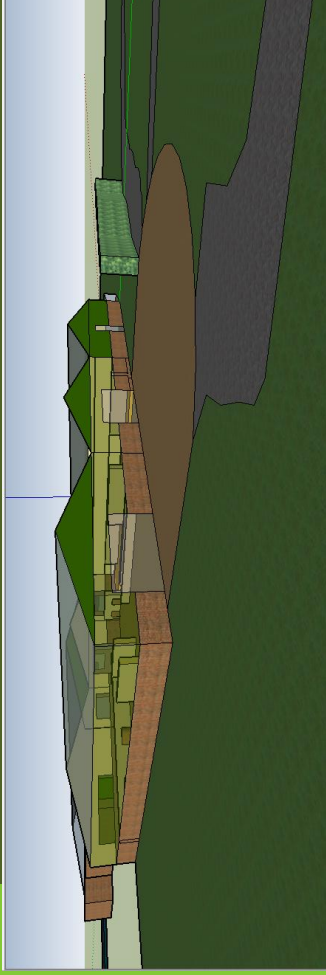
Afbeelding 16, links: huidige achteraanzicht kassen. Bron: *eigen archief*

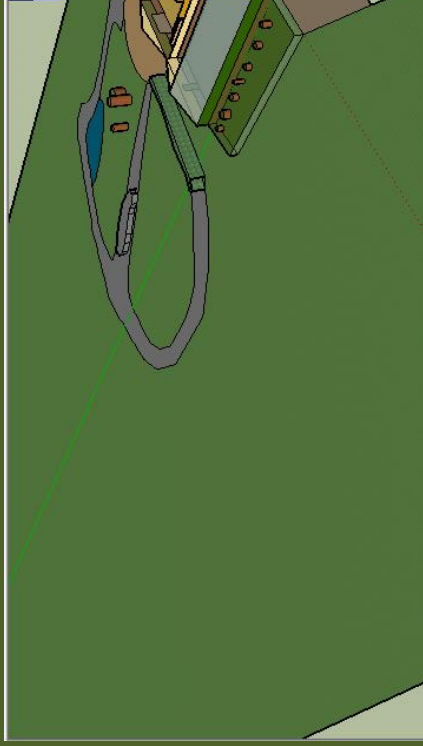
Afbeelding 17, boven: overkapping tussen kassen en klimaatcellen. Met aan de rechterkant de hooizolder met daaronder ruimte voor een nieuwe kantine. Bron: *eigen archief*

Omdat de uitloop het hele jaar door te garanderen zal de kleine paddock track aangelegd worden achter de PTV stal. Door de kleibodem kan de weide in de winter namelijk slechter begaanbaar zijn. Door zogenaamde 'wildsporen', die droog blijven d.m.v. drainage en verhoogde aanleg, door het weilanden heen te leiden naar een waterpoel of voederplaats, blijven paarden ook buiten bewegen. Daarmee blijft de voedselinname gereguleerd en positief gestimuleerd. Ook neurotisch gedrag en ziekten zoals hoefbevangenheid en andere blessures worden positief beïnvloed. Juist voor oudere paarden is beweging dus belangrijk. (Paddockparadise, 2013)

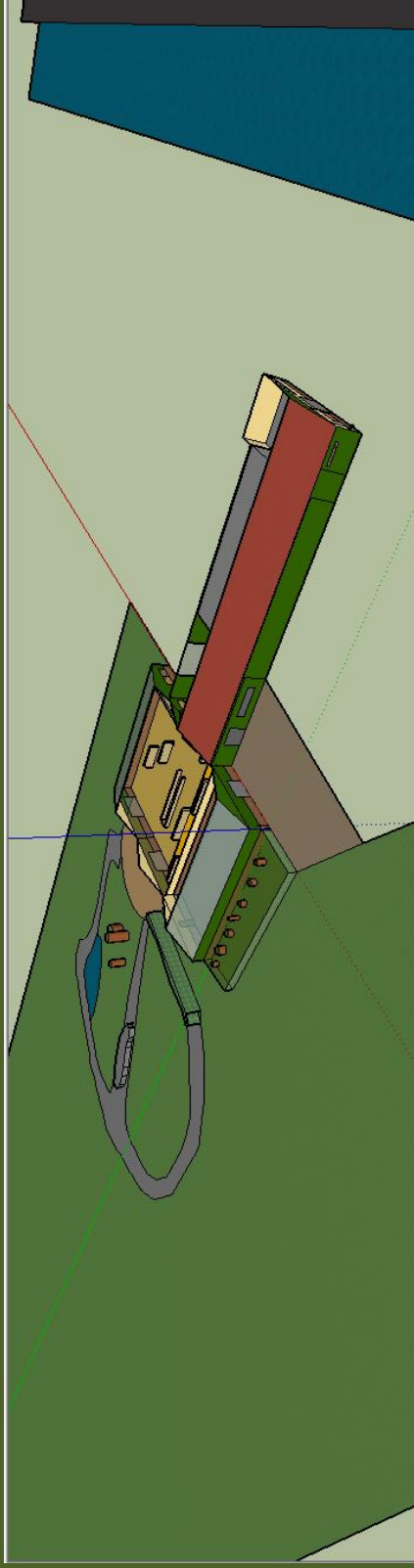
Afbeelding 18: Achteraanzicht de Berkenhoeve met Paddock track. Bron: eigen ontwerp

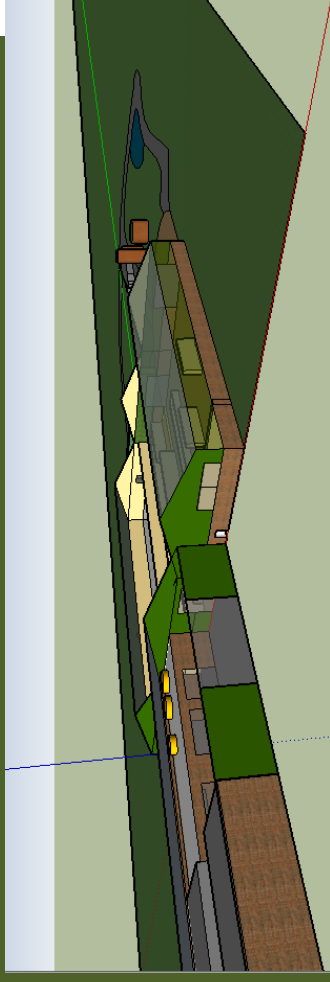
Afbeelding 19: achteraanzicht kassen met PTV stal in twee kassen. Bron: eigen ontwerp

Afbeelding 21: bovenaanzicht de Berkenhoeve. Bron: eigen ontwerp

Afbeelding 20: rechter aanzicht PTV stal met in overkapping de kantine. Bron: eigen ontwerp

8. Randvoorwaarden

Hier komen de voorwaarden aan bod, waar aan voldaan moet worden voordat het doel kan worden behaald.

8.1 Vergunningen

Voor de uitbreiding van de zorgboerderij op zichzelf zijn geen aanvullende vergunningen nodig.

Voor de boerderijwinkel geldt dat als het bedrijf als agrarisch bedrijf is bestemd, de agrariër altijd zonder bestemmingsverandering of vergunning eigen producten mag verkopen. Wanneer er echter samenwerking plaats gaat vinden met bijvoorbeeld een kaasboer of vleesproducent en er grootschaligere verkoop en/of verwerking van levensmiddelen plaats vindt moet er een registratie zijn bij de Voedsel en Waren Autoriteiten. Bij de verkoop van alcohol krijg je te maken met de Drank- en Horecawet (DHW). Maar de verkoop van alcohol, mits kleinschalig, als onderdeel van het volledige streekpakket wordt gedoogd en gezien als een activiteit die buiten de DHW valt. (Landregels, 2015)

De meeste vergunningen moeten dus worden aangevraagd ten behoeve van het rusthuis, te beginnen met de verbouwing;

Voor de verbouwingen geldt, omdat alle verbouwingen plaats kunnen vinden binnen de muren van het huidige bedrijf, dat er geen aanvullende bouwvergunningen nodig zijn. Alleen de toestemming voor aanleg van de paddock track in het weiland is afhankelijk van de gemeente.

Verder zullen de burgemeester en wethouders van de gemeente een omgevingsvergunning moeten verlenen. Bij de huidige agrarische bestemming is het mogelijk de bestemming te wijzigen naar een 'agrarische paardenhouderij'.

In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden is een pensionstal door deze gemeente aangemerkt als een agrarische paardenhouderij. Bijgaande wijzigingsregels zijn bij de beoogde omschakeling van toepassing. (Koggenland, 2015)

3.7.14 Wijziging naar niet-agrarische bedrijvigheid ten behoeve van functieverandering
Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch', uitsluitend voorzover ter plaatse voorzien van een bouwvlak, wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch – Paardenhouderij bedrijf', 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch hulpbedrijf' of 'Sport - Manege' ten behoeve van een functieverandering van een bouwvlak, mits:

- a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid respectievelijk de regels van artikel 6, 7, 8 of 29 van overeenkomstige toepassing zijn;
- b. het bouwvlak ter plaatse wordt verwijderd;
- c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
- d. de functie ondergebracht wordt in de bestaande, voormalige agrarisch gebruikte gebouwen;
- e. er voldoende parkeergelegenheid is op het bijbehorende erf;
- f. buitenopslag niet is toegestaan;
- g. de infrastructurele ontsluiting toereikend is voor de functiewijziging;
- h. de wijzigingsbevoegdheid naar 'Bedrijf' niet wordt toegepast voor bedrijven die zich richten op de fabrieksmatige productie van goederen;
- i. er een bedrijfsplan wordt overlegd waarin de volwaardigheid en de economische duurzaamheid van de bedrijfsvestiging wordt aangetoond;
- j. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden

Daarnaast kan een dierhouderij te maken krijgen met de Wet ammoniak en veehouderij. De locatie van de Berkenhoeve ligt echter niet in de nabijheid van een kwetsbaar gebied waardoor deze wet niet van toepassing is.

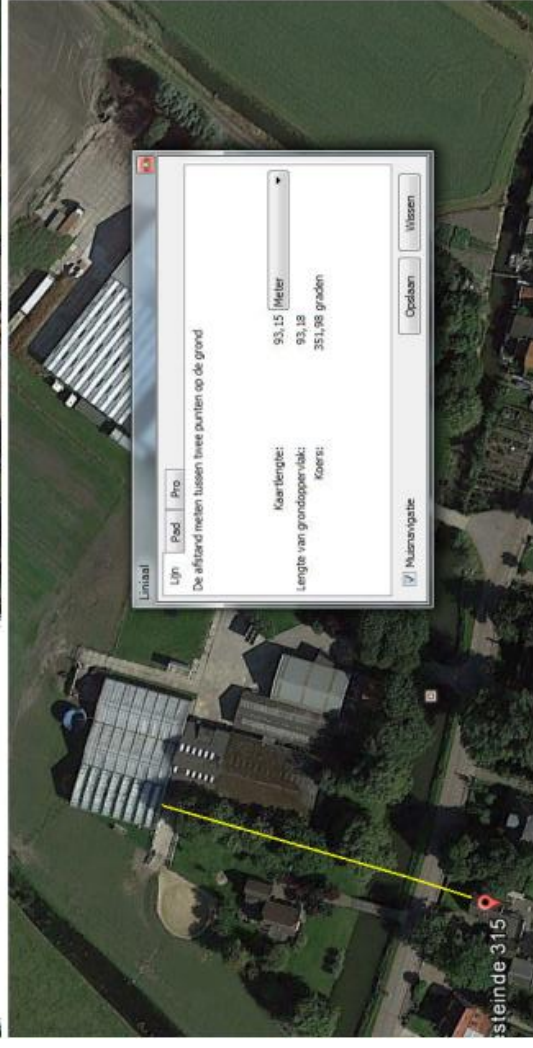
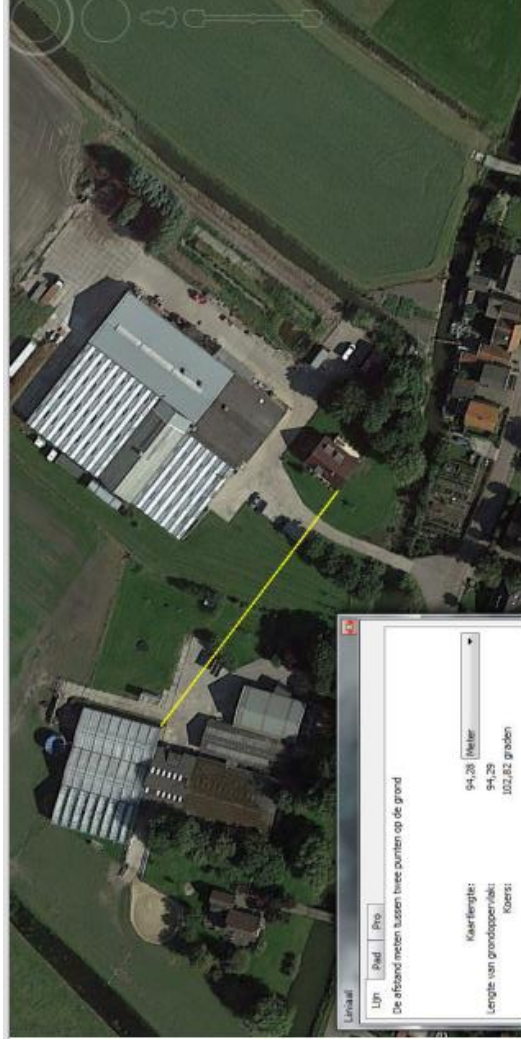
Geurhinder door dierverblijven is wel van toepassing. Met name voor de mestopslag en stallen geldt dat deze op voldoende afstand van gevoelige bestemmingen moeten worden gesitueerd met het oog op stankoverlast. (SRP, 2012) Doordat de gemeente Koggenland de norm van 100 meter tot een gevoelige bestemming heeft teruggebracht tot 50 meter, valt de Berkenhoeve ook hiervoor binnen de normen (objecten op 94 en 93 meter, zie afbeelding 21). Ten slotte moet ook de mogelijke stikstof uitstoot vastgesteld worden voor een eventuele natuurbeschermingswet vergunning (NBvergunning) Dit gebeurt aan de hand van de Pragmatische Aanpak Stikstof (PAS).

8.2 PAS

Wanneer een plan mogelijk een stikstofeffect heeft op een Natura2000 gebied, moet dit getoetst worden in het kader van de NBvergunning. Op basis van berekeningen blijkt of er sprake is van vergunningsplicht ($\geq 1 \text{ mol/ha/j}$) of dat een melding volstaat. Als het effect onder de zogenaamde drempelwaarde ($0,05 \text{ mol/ha/ jaar}$) blijft, vervalt ook de meldingsplicht. (Aerius, 2015)

De Aerius Calculator is een programma, ontwikkeld om deze stikstofeffecten (of stikstofdepositie) van een plan of activiteit te berekenen. De calculator is online beschikbaar en staat direct in

verbinding met de overheid (voor invoerstappen voor de Berkenhoeve wordt verwezen naar bijlage V).

Afbeelding 22: afstanden van geuremissiepunt tot gevoelige bestemming.

Bron: Google Maps, 2015

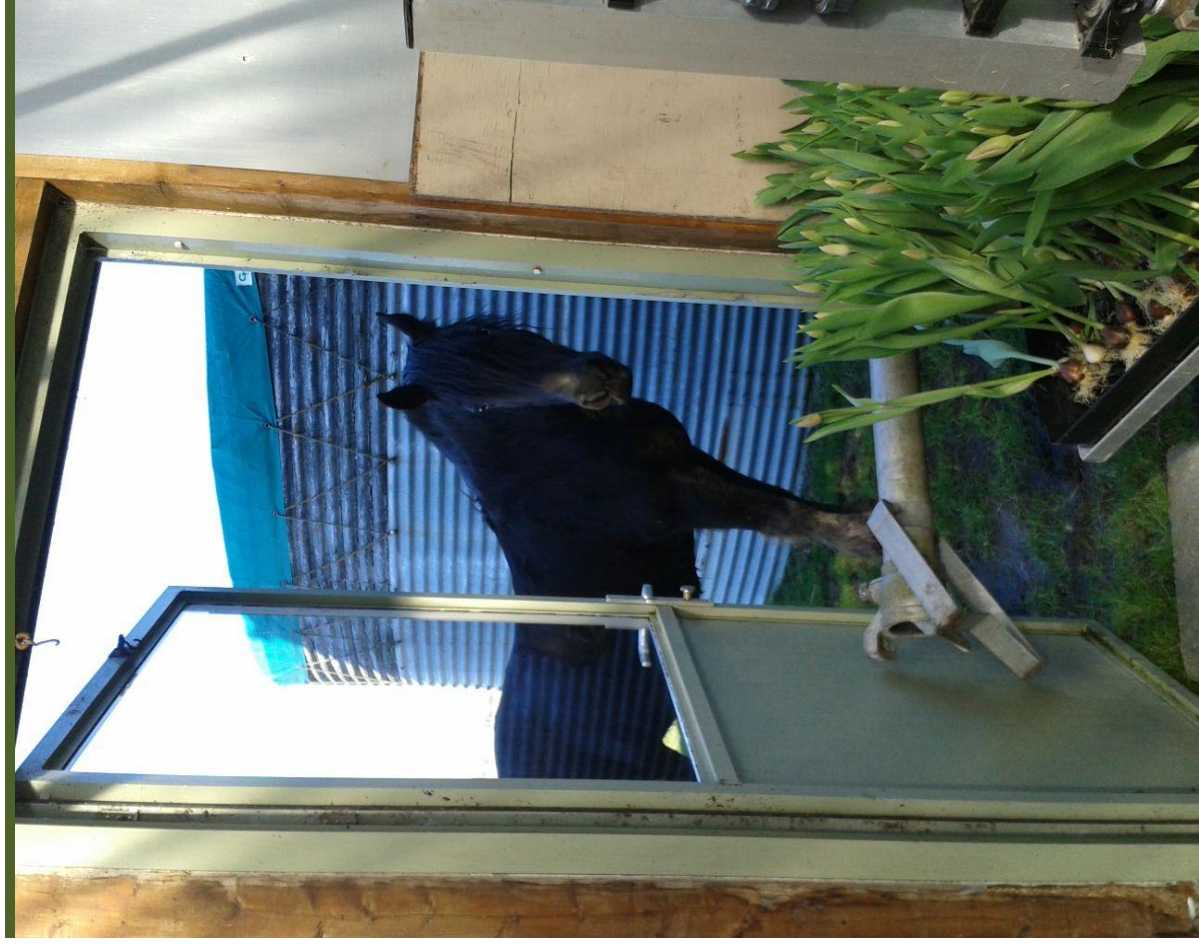
Iedere provincie heeft per 1 juli 2015 een bepaalde ontwikkelingsruimte gekregen als onderdeel van de PAS waarvoor geldt: wie als eerst komt, het eerst maalt.

Wie dus groots wilt uitbreiden met bijvoorbeeld zijn veestapel kon vanaf 1 juli jl. een vergunning aanvragen of melding doen via Aerius om ook daadwerkelijk toestemming te krijgen van de provincie. Ook kun je in Aerius regelmatig een update krijgen van hoeveel ontwikkelingsruimte er in jouw betreffende gebied nog over is.

Uit de berekeningen van Aerius blijkt dat de stikstofbelasting van de Berkenhoeve effect heeft op het krabbenscheer en fonteinkruid van de Waddenzee ten hoogte van Hoorn. Dit effect is echter zo klein (0,07 mol/ha/j) dat enkel een melding volstaat. (bijlage V)

De melding moet minimaal 4 weken voorafgaand aan de realisatie van de Berkenhoeve worden gedaan. Er geldt echter een maximaal termijn van 2 jaar waar binnen het initiatief gerealiseerd moet worden. Voor het (bij)plaatsen van vee moet de ontwikkelingsruimte ook binnen 3 maanden na melding zijn benut. Dit laatste is voor de opstart van de Berkenhoeve erg lastig aangezien er nooit gegarandeerd kan worden dat de capaciteit binnen 3 maanden volledig benut is (; binnen 3 maanden 50 pensioen paarden). Na gesprek met de provincie Noord-Holland blijkt dit echter niet zo zwaar te wegen. Deze regel is alleen opgesteld om misbruik van ruimte, door voornamelijk rundveehouders, te voorkomen.

Zij kunnen ruimte opeisen en vervolgens niet gebruiken waardoor het plafond wel snel bereikt is maar er geen daadwerkelijke ontwikkeling plaats vindt. Hier wordt dus niet op vervolgd.

Afbeelding 23: paard kijkt in de kas. Bij tewerkstelling van de Berkenhoeve staat zij in de kas.
Bron: eigen archief

9. Financieel plan

9.1 Investeringsbegroting en implementatiebegroting jaar 1

De investeringsbegroting toont al de investeringen die gedaan moeten worden voor de volledige tewerkstelling van de Berkenhoeve. Totale investering bedraagt €97.570. De implementatiebegroting laat zien dat deze investeringen niet allemaal tegelijkertijd plaats vinden. Omdat de Berkenhoeve te maken heeft met al bestaande rente en aflossing op gebouwen zal de eerste winter nog tulpenbroei plaats vinden. Hierom wordt er t.b.v. het rusthuis en de horticultuur pas geïnvesteerd in de gebouwen vanaf april 2016, wanneer de broei klaar is. Voor de zorgboerderij kan al eerder geïnvesteerd worden; M.i.v. oktober kunnen actief cliënten worden gewonnen. Vanaf februari kan begonnen worden met bouw nieuwe kantine.

a. Kosten voor omgevingsvergunning (DLV, 2015)
b. Kraanhuur en puinafvoer, eigen arbeid (Loeks verhuur- en loonbedrijf, 2015) c. Bijman Stalcomfort (63,4 mtr x 1,75 hoog) d. Salco Overheaddeur T-241 (Salco, 2015) e. Benadering uit eigen ervaring. f. Buisventielbakken binnen/ buiten incl. loodgieterswerk (agrifirm, 2014) g. Douglas hout+ schrikdraad (Nibo, 2015) h. KWIN, 2015

INVESTERINGSBEGROTING		IMPLEMENTATIEBEGROTING											
Vaste activa		OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MRT	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP
Paardenrusthuis													
Verbouwingskosten													
	Vergunningen a	€ 2000											
	Sloopwerken (en afvoer) b	€ 1800							1800				
	Windgaasinstallatie c	€ 9000								9000			
	Overheaddeuren d	€ 4000									4000		
	Betonbouw e	€ 5000							200	1800	2000	1000	
Inventaris													
	Drinkplaatsen f	€ 1000									1000		
	Weideomheining g	€ 4500							2000	2000	500		
	Minishovel h	€ 14000							140000				
Zorgboerderij													
Verbouwingskosten													
	Kantine uitbreiden e	€ 6000				3000	3000						
Inventaris													
	Meubulair e	€ 500						500					
	Winkelaankleding e	€ 600						600					
Vlootende activa													
Paardenrusthuis													
Voorraad												5000	
	Ruwvoer e	€ 10000										1000	
	Bodembedekking e	€ 30000											
Zorgboerderij													
Voorraad													
	Winkelwaar e	€ 1000						300	50	50	50	50	50
Horticultuur													
Voorraad													
	Plantgoed e	€ 500				300	100	50	50				
Onvoorzien (10% totale investering)		€ 7670											
TOTAAL		€ 97570	2000	0	0	0	3300	3100	1450	144100	12850	7550	7050

9.2 Financieringsbegroting

FINANCIERINGSBEGROTING	
Eigen vermogen	
Eigen vermogen	€ 10.000
Inbreng bedrijfsmiddelen	€ 10.000
Lening-bureu	€ 50.000
Totaal eigen vermogen	€ 20.000
Vreemd vermogen	
Hypotheek Rabobank	€ 100.000
Subsidie	€ 10.000
(Koop op afbetaling)	€ -
Totaal vreemd vermogen	€ 110.000
TOTAAL	€ 130.000

Bovenstaande financieringsbegroting laat zien van welke bedragen de investeringen voor het eerste jaar gefinancierd moeten worden. De totale investering ligt om en nabij de €100.000. Buiten de gebouwen om kunnen de ondernemers zelf niet veel investeren in vaste activa. Er is echter mogelijk sprake van een lening bij de bureu. Zij zijn financieel zeer gezond en beide met pensioen. Omdat zij geen erfgenamen hebben zouden zij kunnen overwegen om in een bedrijf als de Berkenhoeve te investeren aangezien "zij hun geld toch nooit op zouden krijgen", aldus buurman Kanis. Dit staat echter nog niet zwart op wit en gezien de langere vakanties staat een dergelijk gesprek gepland in september. Voor deze benadering worden zij dan ook niet meegenomen.

Ook de leningverstreking van de Rabobank staat nog niet zwart op wit. Dit gesprek staat eveneens voor september 2015 op de planning. Er zijn echter regelingen en subsidies welke de begroting positief kunnen beïnvloeden. Een hiervan is de Garantstelling Landbouw

2015. Deze regeling stimuleert jonge agrarische ondernemers om te investeren en duurzaam en efficiënt te produceren. Het ministerie van Economische Zaken ondersteunt hen door garant te staan bij het afsluiten van een aanvullende lening vanaf €50.000. Het gaat dan ook om leningen voor investeringen wat het dierenwelzijn verbetert. (RVO, 2015) Dit zou dus mogelijk zijn voor het creëren van de PTV stal welke in 2012 al een innovatieprijs won van de overheid en waar tot op heden nog maar één stal van is gebouwd.

Een subsidieregeling wat mogelijk nog een bijdrage kan leveren aan het financieren van de onderneming is de regeling " Verduurzaming dierhouderij UDV 2015"

De overheid wilt dat de dierhouderij zo duurzaam en diervriendelijk mogelijk wordt. Daarom hebben ze samen met maatschappelijke organisaties 15 ambities opgesteld voor een volledig duurzame dierhouderij in Nederland in 2023. Maximaal 40% van de kosten van de investering worden vergoed, mits deze ten minste 1 ambitie positief beïnvloed. De Berkenhoeve zal ambities m.b.t. bodemkwaliteit, dierenwelzijn, diergezondheid, omgevingsinvloed en arbeid (tot pensioensleeftijd arbeid bieden) waarborgen. Omdat het echter niet zeker is of de Berkenhoeve ook in aanmerking komt voor deze subsidie is deze subsidie laag genoteerd. Wanneer deze subsidie wegvalt komt het totaal vermogen uit op €120.000. (RVO, 2015)

9.3 Privé begroting

Bij de uitgaven en inkomsten ten behoeve van de Berkenhoeve moeten uiteraard ook de onkosten van de ondernemers ingecalculeerd worden. Wanneer zij geen gezonde financiële situatie hebben (of krijgen) heeft de Berkenhoeve als onderneming ook geen toekomst. Dick en Annet Schilder houden alle uitgaven en inkomsten bij met behulp van de boekhouder. Zij hebben een uitgaven post (vaste en variabele kosten) van €1500 per maand. Hierbinnen vallen de huishoudelijke kosten, inventaris, onderhoud huis en tuin, auto's, nutsvoorzieningen en uiteraard de verzekeringen, hypotheek e.d. Samen zijn Dick en Annet bijna volledig afhankelijk van de onderneming (afgezien van het ZZP werk van Dick).

Marit heeft sinds twee jaar ook een eigen huishouden met haar partner (per 25 september echtgenoot). Tom zal echter zijn eigen baan houden. Ook Marit werkt tot op heden 21 uur bij de dierenarts. Pas wanneer het rusthuis van de Berkenhoeve meer dan 15 paarden gaat huisvesten, zal Marit fulltime in Berkhout nodig zijn. Marit en Tom zijn in de opstartperiode dus minder afhankelijk van inkomsten uit de Berkenhoeve dan Dick en Annet. Een raming van de gezamenlijke kosten van Marit en Tom staat hieronder:

Huishoudelijke uitgaven a	€	800
Kleding, schoeisel	€	100
Vervoer (auto, motor) b	€	400
Onderhoud huis en tuin	€	50
Nutsvoorzieningen	€	120
Overige uitgaven c	€	350
Totaal	€	1820/maand

a. boodschappen, persoonlijke verzorging, cadeautjes, hypotheek

b. Tom rijdt dagelijks 280 k/m voor werk: veel dieselkosten p/m

c. verzekeringen, zorgverzekering Marit, abonnementen, telefoon

9.4 Exploitatiebegroting

Op de volgende pagina staan drie situaties geschetst voor de eerste drie exploitatiejaren van de Berkenhoeve. Omdat de Berkenhoeve voor alle bedrijfsonderdelen afhankelijk is van derden en hier dus geen gegarandeerde uitkomsten over gegeven kunnen worden is er een pessimistisch, een realistisch en een optimistische start geschetst. Het pessimistische jaar gaat uit van nauwelijks uitbreiding van de zorgboerderij en opbouw tot halve bezetting van het paardenrusthuis in 3 jaar tijd. Het optimistische jaar gaat uit van volledige bezetting van zowel het zorgbedrijf als het rusthuis in de tijd van 3 jaar. De realistische schets zoekt daartussen een middenweg.

Een ander onderling verschil zit in de inkoopkosten voor de verschillende onderdelen van de Berkenhoeve. Deze inkoopkosten veranderen mee met de bezettingsgraad van zowel de zorgboerderij als het rusthuis of de winkelverkoop. De inkoopkosten voor paarden zijn gebaseerd op €150 per paard/per maand waarin alle zorg, het (ruw)voer, stro e.d. ruim ingecalculeerd zitten (dit is uit eigen ervaring). Voor het realistische jaar geld over deze inkoopkosten 10% korting gaat, uitgaande van het de mogelijke 30% kosten besparing naar onderzoek van de WUR (2012).

In het optimistische jaar wordt deze volledige 30% kostenbesparing meegerekend. De inkoopkosten voor de zorg gaat uit naar knutselwaar, kleinvee (-voer), koffie, thee, koek, etc. De inkoopkosten voor horticultuur bestaan voornamelijk uit zaad, grond en eventuele potten. Ook dit is allemaal naar berekening van huidige bedrijfsvoering.

De investeringskosten (verbouwing, verzekeringen, e.d.) zullen in alle situaties hetzelfde zijn.

En voor gebouwen vindt geen afschrijving meer plaats. Deze zijn >30 jaar oud.

EXPLOITATIEBEGROTING - PESSIMISTISCH					EXPLOITATIEBEGROTING - REALISTISCH					EXPLOITATIEBEGROTING - OPTIMISTISCH							
1e jaar					2e jaar					3e jaar							
Opbrengsten					Opbrengsten					Opbrengsten							
Omzet uit paardenruthuis a	€	60000	84000	96000	Omzet uit paardenruthuis a	€	72000	96000	120000	Omzet uit paardenruthuis a	€	84000	120000	180000			
Omzet uit zorgboerderij b	€	45000	63000	72000	Omzet uit zorgboerderij b	€	54000	72000	81000	Omzet uit zorgboerderij b	€	72000	81000	90000			
Omzet uit boerderijwinkel c	€	1560	3120	3900	Omzet uit boerderijwinkel c	€	3120	4680	5460	Omzet uit boerderijwinkel c	€	3900	4680	6240			
		TOTAAL	106560	150120	171900			TOTAAL	129120	172680	206460			TOTAAL	159900	205680	276240
Inkoop zorg paardenruthuis d	€	45000	54000	72000	Inkoop zorg paardenruthuis d	€	48600	64800	81000	Inkoop zorg paardenruthuis d	€	44100	63000	94500			
Inkoop zorg zorgboerderij d	€	1000	1500	1500	Inkoop zorg zorgboerderij d	€	1200	1500	1500	Inkoop zorg zorgboerderij d	€	1500	1500	1500			
Inkoopwaarde horticultuur d	€	700	700	700	Inkoopwaarde horticultuur d	€	700	600	600	Inkoopwaarde horticultuur d	€	700	600	500			
		TOTAAL	46700	56200	92200			TOTAAL	50500	66900	83100			TOTAAL	46300	65100	96500
Bruto Winst	€	59860	93920	79700	Bruto Winst	€	78620	105780	123360	Bruto Winst	€	113600	140580	179740			
Kosten					Kosten					Kosten							
Personeelskosten e	€	64800	86400	86400	Personeelskosten e	€	64800	86400	86400	Personeelskosten e	€	64800	86400	86400			
Gas, water licht d	€	2156,88	2743,68	2743,68	Gas, water licht d	€	2156,88	2743,68	2743,68	Gas, water licht d	€	2156,88	2743,68	2743,68			
Promotie f	€	1000	1000	800	Promotie f	€	1000	600	500	Promotie f	€	1000	500	500			
Afschrijvingen g					Afschrijvingen g					Afschrijvingen g							
Windbreekgaas	€	850	850	850	Windbreekgaas	€	850	850	850	Windbreekgaas	€	850	850	850			
Machinepark	€	3000	3000	3000	Machinepark	€	3000	3000	3000	Machinepark	€	3000	3000	3000			
Rente d	€	25000	25000	25000	Rente d	€	25000	25000	25000	Rente d	€	25000	25000	25000			
Verzekeringen d					Verzekeringen d					Verzekeringen d							
Brand/storm inboed	€	6800	6800	6800	Brand/storm inboed	€	6800	6800	6800	Brand/storm inboed	€	6800	6800	6800			
Totale kosten	€	103606,88	125793,7	125593,7	Totale kosten	€	103606,9	125393,7	125293,7	Totale kosten	€	103606,9	125293,7	125293,7			
Bruto bedrijfsresultaat	€	-43746,88	-31873,7	-45893,7	Bruto bedrijfsresultaat	€	-24986,9	-19613,7	-1933,68	Bruto bedrijfsresultaat	€	9993,12	15286,32	54446,32			
(bruto winst-totale kosten)					(bruto winst-totale kosten)					(bruto winst-totale kosten)							
Af te dragen winstbelasting	-	-	-	-	Af te dragen winstbelasting	-	-	-	-	Af te dragen winstbelasting	28%	2797,2	4278,4	15246			
Netto bedrijfsresultaat					Netto bedrijfsresultaat					Netto bedrijfsresultaat	€	7195,92	11007,92	39200,32			

c. Pess. jaar 1= 10 klanten per week (á €3 p/p x 50 wk). Jaar 2= 20 kl. p/w. Jaar 3= 25 kl. p/w.

Real. jaar 1= 20 kl. p/w. Jaar 2= 30 kl. p/w. Jaar 3= 35 kl. p/w.

Opti. jaar 1= 25 kl. p/w. Jaar 2= 30 kl. p/w. Jaar 3= 40 kl. p/w.

d. Berekening uit vnml. eigen ervaring

e. Personeelskosten gebaseerd op 3 FTE á €1800 p/m (jr 1) of 4FTE á €1800 p/m (jaren3,4)

f. Foldermateriaal drukken, advertentieplaatsing, website, e.d. (Drukzo, 2015)

g. KWIN, 2014- 2015

Aan de hand van voorgaande begrotingen kan geconcludeerd worden dat een pessimistische start ook snel tot het einde van de Berkenhoeve zal leiden. Het resultaat loopt ieder jaar verder terug met na 3 jaar zelfs een negatief bedrijfsresultaat van bijna -€50.000. Een optimistische start zorgt daarentegen in jaar 1 al voor een positief bedrijfsresultaat wat zich in 3 jaar opbouwt tot een positief resultaat van bijna €40.000. Dit wordt echter alleen behaald wanneer álles gaat zoals de aannames doen vermoeden. Een laatste aanname daarbij is dat de kans daarop niet hoog ingeschat moet worden om teleurstelling te voorkomen.

De realistische begroting is hierom, zoals de naam ook doet vermoeden, de meest realistische benadering.

In het geval van een realistische begroting zal de Berkenhoeve het eerste jaar eindigen met een negatief resultaat van -€25.000. Dit loopt echter terug tot minder dan €2000 verlies na het derde jaar.

Hierbij moet meegenomen worden dat er sprake is van "zeer conservatieve boekhouding"; alle kosten zijn zwaar ingecalculeerd. Zo wordt er voor de zorg uitgegaan van een minimale vergoeding per cliënt. De maandelijkse kosten per paard (€150) bevatten ook al een deel afschrijvingen, lonen, e.d. ingecalculeerd welke vervolgens ook apart nog afgeschreven worden.

Daarbij worden de lonen al vanaf maand 1 voor 3FTE berekend, terwijl zowel Dick als Marit in de opstartperiode nog een parttime baan kunnen houden zoals in hun huidige situatie. Er hoeft dan dus nog niet 3x €1800 uitgekeerd te worden voor lonen. Sowieso hebben de ondernemers hier zelf een vrije keuze in; tijdens de opstart periode kunnen zij genoegen nemen met een kleiner loon om meer aflossingen te kunnen doen.

Dit geld tenslotte ook voor de afschrijvingsgelden. Deze hoeven in de begin periode nog niet ingelost te worden.

Dit allemaal meegenomen zorgt voor de eindconclusie dat de Berkenhoeve in de realiteit, binnen drie jaar tijd een positief bedrijfsresultaat zou kunnen hebben.

10. Implementatie

10.1 Aanpak eerste jaar de Berkenhoeve

Zoals bij de implementatiebegroting (9.1) al naar voren kwam, zullen de drie onderdelen van de Berkenhoeve (zorgboerderij, rusthuis en horticultuur) niet tegelijkertijd hun intrede kunnen doen. Omdat er op de huidige gebouwen nog rente en aflossing rust, kunnen o.a. de kassen niet per direct ruimte maken voor het rusthuis. Het rusthuis zal namelijk niet direct ontstaan met pensioenklanten dat voor dezelfde aflossing kan zorgen als de tulpenbroei.

Wat wel snel zijn intrede kan doen, is de uitbreiding van het aantal dagdelen zorg. Hiervoor kunnen de aanvragen ook daadwerkelijk al worden gedaan bij de zorginstellingen en gemeente.

Vervolgens kan voor uitbreiding van de activiteiten van de zorgboerderij wel al geïnvesteerd worden in wat kleinvee als konijnen, meer kippen en misschien hobby schapen. Dit is laagdrempelig en tegelijkertijd een goede verbreding van activiteiten.

Desondanks het rusthuis niet per direct vormgegeven kan worden, kunnen wel de nodige vergunningen al worden aangevraagd. Ook kan het financiële gedeelte met de geldstrekkers worden vastgelegd en ook samenwerkingsverbanden kunnen voorgelegd worden.

Met uitbreiding van het aantal zorgcliënten, de papieren rompslomp rondom het rusthuis en het (wellicht laatste) broeiseizoen zal het eerste half jaar snel voorbij gaan. Vervolgens kan het echte verbouwen van de gebouwen beginnen om zowel het rusthuis en de horticultuur met boerderijwinkel hun intrede te geven.

Tabel 3: grafische weergave actieplan eerste jaar de Berkenhoeve

	OKT 15	NOV 15	DEC 15	JAN 16	FEB 16	MRT 16	APR 16	MEI 16	JUN 16	JUL 16	AUG 16	SEP 16
Aanvraagprocessen zorginstellingen starten	X	X	X									
Uitbreiding kleinvee	X					X	X	X				
Financiële garantie de Berkenhoeve krijgen	X	X	X									
KvK en rechtsvorm aanpassen		X	X									
Omgevingsvergunning aanvragen	X	X	X									
D.m.v. socialmedia/website bekendheid werven				X	X	X	X	X	X	X	X	X
Samenwerkingsverbanden creëren						X	X	X	X	X	X	X
(Ver)bouwen kantine					X	X						
Verbouwen kassen							X	X				
Horticultuur uitvoeren						X	X	X	X	X	X	X
Volledige inwerkstelling de Berkenhoeve									X	X	X	X

11. Conclusie, discussie en aanbeveling

11.1 Slotconclusie

Uit onderzoek blijkt dat het ouderlijk bloembollenbedrijf annex zorgboerderij veranderd en uitgebreid kan worden naar een rendabele zorgboerderij met paarden en horticultuur voor 3 FTE, wanneer de onderneming een realistische ofwel optimistische start doormaakt; als het zorgaanbod ten minste wordt uitgebreid naar 16 dagdelen zorg per dag, levert de zorgboerderij voldoende inkomsten en werk voor 2 FTE. Dit gecombineerd met een paardenrusthuis is een waardevolle en rendabele combinatie en zorgt samen voor 3 FTE. Mits, het rusthuis commercieel is, minimaal 35 paarden huisvest á €200 per maand en met behulp van de PTV stal daadwerkelijk 30% kosten bespaard op voer en onderhoud. De horticultuur zorgt voor nog een extra verbreding van de zorgactiviteiten. Door één van de kassen te behouden kan er fruit en groenten door de cliënten worden verbouwt. Tegelijkertijd worden de bestaande kassen optimaal benut. De verkoop van deze geproduceerde producten moet gezien worden als extra inkomst. Dit heeft in het beginsel geen grote economische voorwaarde.

11.2 Discussie

Er kan voornamelijk gediscussieerd worden over de onderzoeksmethode voor de vraag naar paardenrusthuizen. Dit is door middel van een online enquête uitgevoerd. Deze enquête is echter niet geheel aselekt verspreid. Daarbij is de kans groot dat

voor het beantwoorden van de enquête veel wenselijke antwoorden zijn gegeven. Ook zijn niet alle mogelijke staltypen vergeleken. Dit maakt de resultaten minder betrouwbaar.

Ten tweede zijn <10 % van de rusthuizen in Nederland benaderd. Hierdoor zijn waarschijnlijk niet alle mogelijke verdienmodellen meegenomen in het besluit voor het rusthuis van de Berkenhoeve. Ten derde zijn voor het marktonderzoek naar zorginstellingen een aantal aanbieders benaderd. Stichting de Frisse Wind Boeren kan alleen niet juist beoordeeld worden door het uitblijven van contact. Ten slotte zorgt een PTV stal voor een hoge graad van dierenwelzijn. Wat echter niet is meegenomen in dit concept is de mogelijkheid tot individuele voeding; er kan niet goed bekeken worden wat de ruwvoeropname is per dier. Juist bij oudere dieren is dit belangrijk. Dit moet dus nog verder uitgedacht worden.

11.3 Aanbevelingen aan ondernemers

Begin met de rode draad van de onderneming; de zorgboerderij. Zorg dat hier eerst een stabiele uitbreiding in plaats vindt. Breid de horticultuur tegelijkertijd langzaam uit en laat de boerderijwinkel in gelijke mate meegroeien. Verdiep je ondertussen nog meer op de paardenmarkt. Is er misschien nog een reden waarom er geen rusthuizen in Noord-Holland zijn? Zorg dat alle bureaucratische zaken helder zijn en zwart op wit staan, voordat de huidige gebouwen een verbouwing ondergaan ten behoeve van het rusthuis.

Bronnen

Aerius (2015) Aerius calculator voor PAS aanvraag. Gevonden op 19 juni jl. op www.aerius.nl

ALV-Blivo (2002) Ontwikkelingsplan fijne groenten. Gevonden op 16 augustus 2015. Afdeling Land- en Tuinbouwvorming ism Blivo expertise centrum biologische landbouw.

Bedrijfsovernameportal (2015) Maatschap en andere rechtsvormen. Gevonden op 27 juli 2015, op www.bedrijfsovernameportal.nl

CBS (2015) Kwartaalmonitor detailhandel periode 2013-2015. Gevonden op 13 juli 2015, op www.CBS.nl

De Bruin (2009) Exploring benefits of green care farms for dementia patients. Gevonden op 13 juli 2015, via www.landbouwzorg.nl

DLV (2015) Raming vergunningskosten (omgevingsvergunning). Gekregen op 28 juni 2015, door E. Bijl, Adviseur DLV

Drukzo (2015) Promotie. Gevonden op 6 mei 2015, op www.drukzo.nl

Federatie Landbouw en Zorg (2013) Algemeen en informatiemateriaal. Gevonden op 13 juli 2015, op www.landbouwzorg.nl

FPG (2014) Algemeen Federatie Paardrijden Gehandicapten. Gevonden op 6 juli 2015, op www.verenigingfpg.nl

Frissewindboeren (2015) Zorgboerderijen. Gevonden op 4 juli 2015, op www.defrissewind.nl

GGZ (2015) Hoe gezond is Koggenland? Gevonden op 2 augustus 2015, op www.koggenland.nl

Kansenscanner multifunctionele landbouw (2009) Brochure met kansenscanner voor uzelf, mogelijkheden voor uw bedrijf en omgeving. Gevonden op 4 juni 2015 via Wageningen UR

KNHS (2011) Ontwikkeling binnen hippische(sport) bedrijven. Gevonden op 5 mei 2015, op www.knhs.nl

Koggenland (2015) Landelijk gebied REGELS. Gevonden op 13 juli 2015, op geo.koggenland.nl

KOS (2013) Zorgboeren vitaliseren de zorg. Gevonden op 13 juli 2015 via NRC Handelsblad uitgave 21-09-2013

KWIN (2015) Kwantitatieve informatie veehouderij 2014-2015. Uitgave 28. Augustus 2014. Wageningen.

Landschap Noord-Holland (2015) Verkoopadressen van streekproducten. Gevonden op 6 juli 2015, op www.landschapnoordholland.nl

Landregels (2015) Drank- en horeca vergunningen. Gevonden op 6 juli 2015, op www.landregels.nl

Landzijde (2015) Zorgboerderijen, informatie. Gevonden op 27 juni 2015, op www.landzijde.nl

Loeks verhuur- en loonbedrijf (2015) Prijsopgaaf graafmachinehuur en puinafvoer. Gekregen op 21 juli 2015 van L. Schilder

Metra (2014) Plateauliften en meer, voor rolstoel. Gevonden op 23 juli 2015, op www.metra.be

Multifunctionelelandbouw (2013) Zorglandbouw, Boerderijwinkel & Streekproducten. Gevonden op 26 juli 2015, op www.multifunctionelelandbouw.nl

Paardenkamp (2015) Aantal rusthuizen in Nederland. Gekregen op 14 juni 2015, van I. Muller

Paddock Paradise (2013) Effecten natuurlijk paarden houden. Gevonden op 12 mei 2015, op www.paddockparadise.eu

Rijksoverheid (2014) Verbreding landbouwbedrijven. Gevonden op 26 juli 2015 op www.rijksoverheid.nl

RVO (2015) Subsidie en regelingen: Garantstelling Landbouw 2015 en Subsidie verduurzaming dierhouderij 2015. Gevonden op 1 augustus 2015, op www.rvo.nl

Salco (2015) Salco overheedeur T-241. Gevonden op 1 augustus 2015, op www.salco.nl

SRP (2012) Geurhinderbeleid Sector Raad Paarden 2012. Gevonden op 30 mei 2014, op www.sectorraadpaarden.nl

Testing Talents (2014) Jung persoonlijkheidstest. Gevonden op 21 februari 2015, op www.testingtalents.nl

Voedingswijzer (2015) Populairste groenten van Nederland. Gevonden op 17 juli 2015, op www.voedingswijzer.nl

WUR (2012) Paardenhouderijen vergeleken: out of the box. Wageningen UR Livestock Research 2012.

Zorgboeren (2015) Aangesloten zorgboerderijen in Nederland. Gevonden op 3 juli 2015, op www.zorgboeren.nl

Bijlage I

Veldonderzoek paardenrusthuizen

Het eerste veldonderzoek dat plaats vond ten behoeve van het ondernemersplan was bij andere bedrijven met een paardenrusthuis (volledig of een tak). Naast algemeen inzicht en informatie verkrijgen, zijn de sterke en zwakke punten vooral interessant bij bedrijfsvergelijkingen.

De te bezoeken bedrijven werden geselecteerd op het hebben van o.a. een groepshuisvesting. Wanneer een paardenrusthuis ook een onderdeel is van een bredere bedrijfsvoering is er een voorkeur voor bedrijven waar zorg een ander deel uitmaakt van de bedrijfsvoering. De geselecteerde bedrijven zijn:

- Stichting de Paardenkamp te Soest
- Paardenrusthuis van der Kruis te Leende
- Klavertje-4 te Sint-Oedenrode
- Stal de Utrecht te Esbeek
- Hoeve de Vrijheid te Luyksgestel
- 't Boerenpad te Ruinerwold
- Paardenrusthuis de Lindehoeve te Emst

Op 't Boerenpad na, is aan al deze rusthuizen een bezoek gebracht. Tijdens de bedrijfsbezoeken werd informatie opgevraagd door middel van een vooraf opgezet interview. De gestelde vragen en gegeven antwoorden worden op de volgende pagina onderling vergeleken.

Het eerste dat mij opviel is dat bijna alle rusthuizen in het Oosten of Zuiden van Nederland gevestigd zijn. Soms maar op 10 km afstand van het volgende rusthuis.

Daarnaast heeft het bezoek aan de Paardenkamp voor heel andere antwoorden gezorgd dan die van de andere rusthuizen. De Paardenkamp is dan ook een stichting en geen commercieel paardenrusthuis. Mensen kunnen een plekje op de Paardenkamp reserveren door zich op de wachtlijst te plaatsen voor maar €15 per jaar. Dit bedrag is niet te vergelijken met de maandelijkse kosten van een commercieel rusthuis. De wachtlijst voor de Paardenkamp bestaat momenteel dan ook uit 800 paarden. Nieuwe inschrijvingen zijn niet mogelijk.

Een ander groot verschil tussen de Paardenkamp en de commerciële rusthuizen is, dat je voor een plekje op de Paardenkamp je paard volledig moet overdragen aan de Paardenkamp. Je hebt dan niet langer inspraak op wat er met je dier gebeurt. Het voordeel voor de Paardenkamp is, dat zij kunnen beslissen over een paardwaardig bestaan. Ook worden zo alle dieren op de Paardenkamp gelijk behandeld. Iets wat gerechtvaardigd wordt tegenover de donateurs. Al met al kan geconcludeerd worden, gezien de lange wachtlijst, dat er een grote vraag is naar dergelijke rusthuizen. Om zelf echter tot zodanige omvang te komen als stichting, is jarenlange groei nodig. En wat ten slotte opvalt uit de vergelijking is dat bedrijven met <100 bijna allemaal een extra bedrijfstak hebben. Waarschijnlijk voor de rentabiliteit van de onderneming.

De Paardenkamp (stichting)		V/d Kruis	Klavertje-4	De Utrecht	De Vrijheid	De Lindehoeve
Omvang paardenrughuis	120 dieren	150 dieren	50 dieren	18 dieren	45 dieren	100 dieren
Volledige bezetting?	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
Hoeveel FTE werk?	8FTE	4FTE	1,5FTE	0,5FTE	1,5FTE	3FTE
Kosten/paard/jaar (€)	6000	2160	1800	1200	1200	1200
Standaard kosten voor (oud)eigenaar/maand (€)?	15	135-190	180-195	190	145	155
Maatregelen wanbetalers?	Geen	Geen	Geen (5 wanbet.)	Geen	Autom.Incasso	Geen
Wanneer wordt een paard geplaatst?	Bij plek + >20 jr	Bij plek	Bij plek	Bij plek	Bij plek	Bij plek
Wie houdt zeggenschap?	Paardenkamp.	Eigenaar.	Eigenaar.	Eigenaar.	Eigenaar.	Eigenaar.
Bezoekers?	Ja, 30.000 per jaar	Ja, 2 per week	Ja gem. 5 per dag	Ja, 2 per maand	5 per week	4 per week
Herkomst klanten	Gehele land	Gehele land	Gehele land	80% binnen straal van 100 km	Gehele land	Gehele land
Hoeveel hA beschikbaar voor de paarden?	55	40	8	1	20	50
Hoeveel uur weidegang per paard per dag?	Gem. 8	24	24	Gem.12	24	Gem.15
Productie eigen ruwvoer?	Ja	Ja	40% zelf	Nee	Nee	50/50
Wat voeren jullie bij en hoe ziet het voerschema eruit?	Pavo 18+ naar behoefte	Nee	Pavo 18+ naar behoefte	Ja, naar behoefte, wat eigenaar wilt	Mais, naar behoefte	Ja, naar behoefte, wat eigenaar wilt
Wordt ingespeeld op behoefte individuele paard?	Ja: in type huisvesting, bijvoeren ja/nee, etc.	Nee	Nee, wel 2 groepen: Gezond/ongezond	Ja, wat eigenaar wilt	Nee	Ja, wat eigenaar wilt
Wat voor zorg (pakket) bieden jullie nog meer?	Alle zorg wat nodig is voor paardwaardige oude dag is incl.	Voer en huisvesting incl., rest tegen meerwaarde	Voer, stro, hoefsmid, tandarts incl. rest tegen meerwaarde	Ruwvoer, huisvesting, hoefsmid, tandarts is incl. Rest meerwaarde	Ruwvoer en huisvesting incl. rest tegen meerwaarde	Ruwvoer, huisvesting, hoefsmid, enting en ontworming incl. rest tegen meerwaarde
Ervaringen groepsstalling	Goed, maar niet alle paarden geschikt	Goed	Veel klachten eigenaren i.v.m. verwondingen	Goed, maar niet alle paarden geschikt	Goed	Goed
Gecombineerd bedrijf?	Nee	Nee	Ja, melkveehouderij	Ja, paardentandarts en rijlessen	Nee	Ja, opfok, manege en revalidatie

Bijlage II

Veldonderzoek zorginstellingen en bemiddelaars

Als zorgboerderij in Noord-Holland (Noord) kom je ongetwijfeld in aanraking met de zorginstellingen Esdégé Reigersdaal en Leekerweide. Dit zijn grote instellingen die zorg en dienstverlening bieden aan gehandicapten. Ook zorgbemiddelaars als stichting Landzijde of Stichting Frisse Wind Boeren kunnen een belangrijke schakel zijn. En met ingang van de Wmo kan de gemeente Koggenland kunnen ook belangrijke schakel zijn. Al deze instellingen zijn benaderd en worden op de volgende pagina onderling vergeleken.

De vergelijking laat zien dat de zorginstellingen op een aantal vlakken niet veel van elkaar verschillen. Qua omvang is Esdégé Reigersdaal echter veel groter dan Leekerweide. Leekerweide is daarentegen weer laagdrempeliger.

Omdat de huidige zorgboerderij al is aangesloten bij Esdégé Reigersdaal is het verstandig om ook een zorgaanbod te doen bij Leekerweide. De eisen van hen zijn ten minste gelijk dus dit vergt geen extra grote investering in opleidingen en/of cursussen. Door bij twee zorginstellingen aan te sluiten wordt een grotere doelgroep bereikt. De kans op meer cliënten neemt hiermee ook toe.

De stichting Landzijde als bemiddelaar is om verschillende redenen on aantrekkelijk. Zij hebben weliswaar een groot bestand aan hulpbehoevenden maar deze moeten zij ook verdelen over een grote groep zorgboerderijen. De kans op snelle uitbreiding wordt hierdoor kleiner geschat. Ook zijn zij veeleisend op het gebied van verplichte dure cursussen en netwerkbijeenkomsten. Stichting de Frisse wind is

gedurende een lange periode op verschillende manieren benaderd. Zij hebben tot op heden echter nooit gehoor gegeven op telefonisch contact, mailcontact of bezoekverzoek.

De gemeente Koggenland was daarentegen zeer behulpzaam en geïnteresseerd. Zij gaan raamcontracten aan met verschillende organisaties. Tot op heden heeft één zorgboerderij zich direct aangesloten bij de gemeente. De Berkenhoeve lijkt hier dus een goede aanvulling. Bijkomend voordeel is dat de gemeente een bredere doelgroep heeft. Naast gehandicapten zoekt de gemeente ook plekken voor re-integratie, werkloze jongeren, eenzame ouderen en meer. De manier van werken komt verder overeen met Landzijde: hulpbehoevende melden zich bij de gemeente en de gemeente gaat samen met hen op zoek naar een geschikte plek.

Reigersdaal		Leekerweide		Landzijde		SFWB	Gemeente
Omvang organisatie	>2500 cliënten en evenveel werknemers	875 cliënten, 639 werknemers	100 aangesloten zorgboerderijen	19 aangesloten zorgboerderijen	±41 raamovereenkomsten voor ongeveer 10000 hulpbehoevenden		
Type zorgaanbod	Woning en dienstverlening	Woning en dienstverlening	Bemiddelaar zorgvrager en zorgbieder	Bemiddelaar tussen zorgvrager en zorgbieder	Bemiddelaar tussen zorgvrager en zorgbieder		
Huidig aantal aangesloten zorgboerderijen	5 waaronder 'Schilder Tulpen'	2	100	19	1 direct aangesloten		
Open voor samenwerking met nieuwe zorgboerderijen?	Ja, mits toegevoegde waarde voor organisatie	Ja, mits toegevoegde waarde voor organisatie	Ja, mits toegevoegde waarde voor organisatie	Onbekend	Ja		
Eisen aan zorgboerderijen	AWBZ gecertificeerd of vergelijkbaar eisen vastgesteld (veiligheid, dossiervorming, klachtenregeling, etc)	Motivatie, affiniteit en doelstellingen voor zorg.	Affiniteit met zorg, verplicht netwerkbijsenkomsten bijwonen, (BHV) cursussen	Onbekend	Duidelijke doelstellingen		
Hoe kun je je als zorgboerderij aansluiten?	Door aanmelding bij organisatie kun je in traject terecht komen.	Door aanvraag bij organisatie kun je in traject terecht komen.	Via regiocoördinatoren kun je in traject terecht komen	Onbekend	Per 12 aug. weer aanbestedingen/ inkoop sociaal domein via tenderned.nl		
Hoe worden cliënten geplaatst?	Maatwerk: kijken wat cliënt zoekt en wat boerderij biedt	Maatwerk: kijken wat cliënt zoekt en wat boerderij biedt	Maatwerk: kijken wat cliënt zoekt en wat boerderij biedt	Onbekend	Maatwerk: kijken wat zorgvrager zoekt en wat de bedrijven bieden.		
Hoe worden de vergoedingen geregeld?	Kan d.m.v. loondienst of via zorginkoop. Hoogte afhankelijk van indicatie p.p.	Afhankelijk van type cliënt, op dagdeelbasis	Afhankelijk van type cliënt en aantal dagen plaatsing	Onbekend	Direct vanuit gemeente op vooraf vastgestelde basis.		
Is er enige vorm van garantie voor de zorgboer?	Afspraken d.m.v. Geen garantie betreft type of aantal cliënten.	Afspraken d.m.v. overeenkomst. Geen garantie betreft type of aantal cliënten.	Afspraken d.m.v. overeenkomst. Geen garantie betreft type of aantal cliënten.	Onbekend	Zorg op contract.		

Bijlage III

Alternatieve aanvullingen op bedrijfsmodel

Het doel van het ondernemersplan is om uit te zoeken of een gecombineerde onderneming in zorg, paarden en horticultuur aan het Westeinde commercieel haalbaar en financieel rendabel kan zijn. Wellicht konden eventuele alternatieven nog leiden tot een betere kans op succes.

Mogelijk toepasbare alternatieven:

1. Een aangrenzende bedrijf aankopen voor extra ruimte en uitstraling.
2. Het paardenruthuis starten in samenwerking met 'de Paardenkamp' in Soest.
3. (Extra) commerciële paardentakken voor succes de 'Berkenhoeve'?

De voor en nadelen van ieder alternatief wordt omschreven.

Uitbreiding met naastgelegen locatie

Naaast het ouderlijk huis staat een oude boerderij waar al jaren geen bedrijfsmatige veehouderij meer is bedreven. Op dit moment beheert een buurman de boerderij en het gehele perceel van >14 ha. Ook hij heeft een bloembollenbedrijf en was vooral geïnteresseerd in het land achter de boerderij om te verhuren en om eigen tulpen te telen. Afbeelding i toont in het geel de erf afscheiding van deze oude boerderij en het perceel, met in het blauw het ouderlijk huis (en daar rechts van het bloembollenbedrijf van de betreffende buurman). Wanneer langer nagedacht wordt over een zorgtak en het creëren van een boerderijwinkel heeft een pittoreske uitstraling van een bedrijf een grote meerwaarde.

Hiertoe zou de boerderij en een deel van het perceel een grote kans bieden.

De verwachting is dat de buurman de verkoop van de boerderij en een deel van het perceel zou willen overwegen. Een deel landruil zal het zelfs aantrekkelijk maken; het huidige land van het ouderlijk huis ligt aangrenzend aan het land van de buren. Een deel landruil zou dus vervoertechisch en met het oog op bedrijfsuitbreiding een goede optie zijn (zie rode stippellijn ter illustratie).

De locatie brengt echter ook een grotere investering met zich mee. De boerderij is in haar huidige staat ongeschikt als woonhuis of bezoekersplaats, laat staan als werkplek (rusthuis). De boerderij zal hierom volledig gerenoveerd moeten worden en ook een grote (kap)schuur voor het paardenrusthuis zal nieuw gebouwd moeten worden. De aankoopprijs komt neer op ongeveer €240.000 mits er ook een gelijk deel landruil plaatsvindt met de buurman. Wanneer de (ver)bouw kosten ook mee worden gerekend á €100.000 verbouw van de boerderij en €300.000 nieuwbouw voor een stal maakt dit het financieel een erg grote uitdaging. Dit weegt op dit moment niet op tegen de ethische voordelen.

Samenwerking met stichting de 'Paardenkamp' te Soest

De Paardenkamp is een nationaal rusthuis voor paarden en biedt tevens opvang voor verwaarloosde paarden. Na een aantal bezoeken aan Soest om te kijken wat dit inhiel, werd mij duidelijk dat dit een zeer goedlopend concept is. Zij bieden op dit moment plaats aan ongeveer 120 paarden. Sinds de jaren tachtig krijgt 'de Paardenkamp' zoveel aanbod van oude paarden, dat er een lange wachtlijst is ontstaan. Ze hebben dan ook al meerdere uitbreidingen gedaan; inmiddels hebben zij 3 grote locaties met totaal gerenoveerde boerderijen. De lange wachtlijst geeft nog eens aan dat er duidelijk vraag naar dergelijke rusthuizen.

De Paardenkamp in Soest is op dit moment, als stichting, uniek. Zij werken aan de hand van het concept dat, indien jij je paard daar ooit met pensioen wilt laten gaan, je jouw paard moet inschrijven op de wachtlijst. Om je in te schrijven, en ingeschreven te blijven, moet je donateur zijn voor €15 per jaar. Als het moment daar is dat je paard ouder dan 20 jaar is en met pensioen mag draag je het paard, zonder verdere kosten, over aan 'de Paardenkamp'. Hoe eerder je jouw paard inschrijft hoe hoger hij uiteraard op de wachtlijst zal komen te staan.

In het beleidsplan voor de periode 2015-2020 staat omschreven dat het een doel is om "tehuizen voor dieren te creëren en te exploiteren, welke in het bijzonder zullen worden bestemd tot rusthuizen voor oude paarden". Ook streven zij naar "een uitbreiding in de opname capaciteit van oude paarden om zo de wachtlijst terug te dringen"³

Wanneer bovenstaande citaten letterlijk worden genomen betekent dit dat de Paardenkamp open zou moeten staan voor uitbreidingen. Tijdens een persoonlijk gesprek met de beheerder op 14 april jl. kwam daarnaast naar boven dat het gebrek aan bekendheid in o.a. Noord-Holland ook een aandachtspunt is. Hierom volgde er op wederzijds verzoek op 27 juli jl. een vervolg gesprek met zowel de beheerder als enkele bestuursleden. Zij zouden graag een partner willen zodat ze meer dieren kunnen plaatsen en de wachtlijst vaker open kan worden gesteld. Zij hebben echter alleen interesse in een partner in een zelfde vorm als hen: een stichting.

Op dit moment hebben wij echter te weinig vermogen om de eerste jaren als stichting te overbruggen. Financiële hulp van de Paardenkamp zelf is niet mogelijk aangezien zij het geld uit fondsenwerving en van donateurs alleen t.b.v. hun paarden kunnen investeren. Wanneer wij (in de toekomst) alsnog een stichting overwegen, willen zij graag helpen met het uitdenken van de opzet en willen zij ook contacten delen voor fondsenwerving e.d. Voor dit ondernemersplan worden eerst de commerciële mogelijkheden onderzocht.

³ Beleidsplan de Paardenkamp, 2015-2020. Gevonden op 28 april 2015, op paardenkamp.nl

(Extra) commerciële paardentaken voor succes de Berkenhoeve?

Tenzij het paardenrusthuis dus in naam van de Paardenkamp wordt gestart, zal het rusthuis commercieel zijn. Dit betekent dat een eigenaar een vast maandbedrag betaald.

Naast het bieden van een rustplek als commerciële activiteit zouden andere commerciële activiteiten met paarden ook inkomsten kunnen bieden. Hierbij te denken aan fokkerij, melkerij, opfok stalling, therapeutische behandelingen, rondritten (paard en wagen)/bruidskoetsen, museum met paardenrassen of natuurlijk rijlessen voor lichamenlijk en/of geestelijk gehandicapten. De voor en nadelen van deze activiteiten worden hier beschreven.

Rijlessen

In 2006 waren er bijna 1.500 maneges en paardrijdscholen met in totaal ruim 234.000 lesklanten. Tot 2011 is dit aantal licht gegroeid met 2% tot circa 240.000 lesklanten van 8 jaar en ouder (KNHS, 2011⁴). Het totaal aantal ruitersporters (>8 jaar) bedroeg hetzelfde jaar 466.000. Het gemiddelde lesgeld ligt tussen de €8 en €18 per uur. In Berkhout zijn echter al twee rijdscholen welke als concurrentie gezien kunnen worden. Daarbij zal er een rijbaan aangelegd moeten worden, moet er geïnvesteerd worden in betrouwbare lesdieren. En ook is het wenselijk om erkende instructie diploma's te behalen.

Fokkerij

Een fokkerij zou een goede aanvulling kunnen zijn voor een onderneming als de Berkenhoeve. Fokken betekent dat er met enige regelmaat veulens op het bedrijf aanwezig zijn. Dit kan een attractieve waarde zijn voor bezoekers van het terras van de

⁴ Samenvatting Paardensportonderzoek 2011. Gevonden op 13 mei 2015, op KNHS.nl

zorgboerderij of van de boerderij winkel. Daarbij kunnen goed gefokte dieren voor grote bedragen verkocht worden. Echter geeft een fokkerij hier nooit garantie op; "fokken is gokken". Een merrie of veulen kan ongezond zijn of kan niet aan de fokwaarden voldoen waardoor het een slechte investering is geworden.

Paardenmelkerij

Paardenmelk is pas sinds de laatste 20 jaar bekender geworden in Nederland. Het wordt niet alleen voor consumptie gebruikt maar ook voor cosmetische producten. De gemiddelde literprijs van paardenmelk is €7,50. Het grote verschil in prijs vergeleken met koemelk is te verklaren door de hogere arbeidsintensiteit en door de kleinere melkgift. Een paardenmelkerij als onderdeel van de Berkenhoeve kan een goede attractie vormen aangezien er ook veel veulens op het bedrijf zullen zijn (om melkgift op gang te houden). Daarnaast kan er paardenmelk en hiervan afgeleide producten verkocht worden in de boerderij winkel. Net als bij een fokkerij zal er echter veel geïnvesteerd moeten worden in goede merries.

Veulenopfok

Het tegenovergestelde van een paardenrusthuis is een veulen opfok. Het type stal kan voor beide groepen gelijk zijn, ook staat extra aandacht voor goede voeding in beide groepen centraal. Wanneer mensen een veulen hebben, heeft dit dier voldoende ruimte nodig om zich te ontwikkelen op zowel lichamenlijk als sociaal gebied. Het gericht trainen van paarden wordt namelijk gemiddeld pas vanaf een leeftijd van 3 jaar opgepakt. Opfokbedrijven stallen grote groepen veulens van leeftijd van 1 – 3 jaar samen voor een vast

maandbedrag. Dit zou dus ook voor een Berkenhoeve continuïteit bieden. Nadeel is dat de eigenaren van de veulens veelal veel inspraak willen houden in de opfok van hun dier. Dit kan leiden tot onnodige onenigheid en onrust op het terrein van de Berkenhoeve. Daarbij zijn veulens zelf ook drukker dan paarden op leeftijd. Hierdoor lopen zij een groter risico op verwondingen en zullen zij de omgeving (weiland e.d.) sneller uitputten.

Therapeutische behandelingen

De laatste jaren staat het paard niet langer centraal als alleen een gebruiksdiertje voor arbeid of sport. Paarden worden steeds meer ingezet als therapeutisch middel voor mensen. Zo worden ze gebruikt als “spiegel” voor zelfreflectie, helpen ze mensen aan zelfvertrouwen en laten ze geestelijk of lichamelijk gehandicapten op verschillende manieren bewust van zichzelf worden. Omdat deze groep laatstgenoemde onderdeel zullen zijn van de Berkenhoeve is de doelgroep binnen bereik. Daarbij is het niet nodig om veel te investeren in dure paarden. Een of twee rustige en betrouwbare dieren zijn effectiever dan een duur perfect gebouwd paard. Nadeel is dat behandelingen veel tijd vergt aardoor er hoogstwaarschijnlijk een extra arbeidskracht zou moeten komen. Daarbij is er ook geen constante vraag naar therapeutische behandelingen.

Rondritten met paard en wagen / bruidskoetsen

Voor verschillende gezelschappen zou er tegen betaling, met eigen hobby paarden, rondritten kunnen worden georganiseerd met paard en wagen. De meeste middelen zijn al aanwezig. Alleen een officieel menbewijs zou nog een waardevolle aanvulling zijn. Ter ere van een

familiedag, verjaardag of gewoon als uitje zouden mensen een rondrit door West-Friesland kunnen krijgen. Langs oude boerderijen en monumenten kan een verhaal worden verteld over de geschiedenis van de (omliggende) dorpen. Voor dergelijke ritten kan een standaard uur tarief worden vastgesteld. Eventuele opties als picknick onderweg zou georganiseerd kunnen in samenwerking met de zorgboerderij, met producten uit eigen winkel.

Naast standaard gezelschappen zouden een bruid en bruidegom ook tot klanten kunnen behoren. Momenteel zijn er twee andere bedrijven in de omgeving (straat van 10 km) die trouwkoetsen aanbieden. Wellicht zou een investering in een meer luxe trouwkoets nodig zijn en is ook hier de vraag niet constant.

Museum

Een laatste alternatief komt voort uit een recent geopend rundveemuseum in een dorp 15 kilometer gelegen van Berkhout: Aartswoud. In Aartswoud is in 2013 een ‘levend’ museum gestart waarin tal van bedreigde oude Hollandse rundveerassen (6 rassen) door raszuivere fok voor ondergang worden behoed. Het is een museum met een educatief centrum, dat bezoekers vertelt over de historie van die oude rassen en over de melkveehouderij en het plattelandleven in de loop der tijden. De entreprijzen zijn erg laag (volwassenen €3 inclusief koffie/thee en kinderen €1,50) maar ook zij combineren het museum met een zorgboerderij.

Een soortgelijk concept zou in Berkhout mogelijk kunnen zijn met, in plaats van rundvee, Hollandse paardenrassen. Er zijn in totaal 4 inheemse paardenrassen. Wanneer van alle rassen een merrie en een hengst/ruin aanwezig zijn en hier eventueel ook mee wordt

gefokt, is dit een leuke manier om mensen naar de Berkenhoeve te trekken. Hierdoor worden zij ook bekend met de zorgboerderij en bijbehorende activiteiten (catering, winkel) en het rusthuis. Nadeel is dat er weinig omzet uitgehaald kan worden, veel dieren aangekocht moeten worden en een ruimte beschikbaar moeten worden gesteld. Ook moet er verdiept worden in de eisen van een museum en het educatie onderdeel ervan.

Bijlage IV

Marktonderzoek paardenrusthuis d.m.v. enquête

De aanbodzijde rondom paardenrusthuizen is vastgesteld door middel van deskresearch (zie ook 4.1.). Om de vraagzijde naar paardenrusthuizen vast te stellen is een online enquête verspreid onder de doelgroep. De doelgroep bestaat uit paardenbezitters wie zijn of haar paard niet thuis kan stallen. Paardenbezitters die thuis de mogelijkheid tot huisvesting heeft zullen dit hoogstwaarschijnlijk ook bieden voor het paard wanneer het met pensioen mag of moet.

Alleen paardenbezitters met paarden op een commerciële stal maken dus deel uit van de groep potentiële klanten.

Deze paardenbezitters zijn bereikt door tientallen rijverenigingen en maneges aan te schrijven, wie de enquête vervolgens verspreidden onder hun leden. Ook is de enquête op het online forum van bokt.nl geplaatst. Om de achtergrond van de respondenten te achterhalen zijn er eerst 4 algemene vragen gesteld. Vervolgens zijn er inhoudelijke vragen gesteld met als doel om te achterhalen wat de potentiële klant verwacht van een rusthuis, waar een keuze op gebaseerd zou worden en wat hij of zij er financieel voor over heeft. De vragen zijn zodanig geformuleerd dat ook niet-paardeneigenaren hypothetisch de vragen kunnen beantwoorden.

Hier volgt eerst de enquête met aansluitend de resultaten.

Een paardwaardige oude dag

Onderzoek naar de rentabiliteit van paardenrusthuizen in Nederland

Op dit moment zijn er 33 rusthuizen voor de geschatte 44.000 oude paarden (>20 jaar) die in Nederland aanwezig zijn. Dit betekent dat de vraag dus technisch groter is dan het aanbod. Het is dan ook interessant om uit te zoeken of dit gegeven de rentabiliteit van paardenrusthuizen beïnvloed. En zo ja; op welke manier.

U als (oud) paardeneigenaar of liefhebber bent onderdeel van de zogenaamde 'markt' rondom rusthuizen.

Dus uw feedback is erg belangrijk.

Op de volgende pagina staan de 10 vragen onder elkaar. Om mee te loten voor de gratis zak Subli Seniores Priores wil ik u vragen om uw e-mailadres bij vraag 10 in te voegen.

Alvast hartelijk dank voor deelname aan deze enquête!

50%

Volgende pagina

Onderzoek naar de rentabiliteit van paardenruithuizen in Nederland

1. In welke provincie bent u woonachtig?

2. Heeft u op dit moment een eigen paard?

☐

Ja

☐

Nee

Zo ja, hoe oud is uw paard?

3. Waar is uw paard gestald, of waar zou u uw paard stallen?

☐

Pensionstal / manege

☐

Rusthuis

☐

Thuis

☐

Anders, namelijk:

4. Wat voor type huisvesting geniet uw voorkeur? (i.c.m. dagelijkse weidegang/paddock/beweging)

	1e keuze	2e keuze	3e keuze	4e keuze
Traditionele huisvesting (individuele boxen)	☐	☐	☐	☐
Individuele boxen met uitloop	☐	☐	☐	☐
Groepshuisvesting	☐	☐	☐	☐
24/7 weidegang (met schuilmogelijkheid)	☐	☐	☐	☐

5. Indien uw paard met pensioen moet/mag, zou u een rusthuis overwegen? Licht uw antwoord toe.

☐ Ja

☐ Nee

Toelichting:

6. Wat zouden uw kritische punten zijn bij de keuze van een rusthuis?

	Belangrijkste			Minst belangrijk		
Goede ligging t.o.v. woonplaats	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Betaalbaarheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Type huisvesting	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Individueel afgestemde voeding	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Groot aanbod (medische) zorg	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Tegen welke prijs zou u uw paard in een rusthuis plaatsen? (incl. hoefsmid, tandarts en mestonderzoek)

☐ < €150

☐ €150 - €200

☐ €201 - €250

☐ > €250

Toelichting:

8. De meeste Nederlandse paardenrusthuizen zijn van gelijke opzet;

Er zijn gemiddeld 4 voermomenten per dag. Tijdens deze voermomenten kunnen de eventuele afwijkingen in het welzijn worden geconstateerd. Paarden met weidegang worden ook daar dagelijks nog geobserveerd.

Daarnaast komt de hofsmid regelmatig langs, wordt ieder kwartaal een mestonderzoek uitgevoerd en ook de tandarts kijkt jaarlijks het paard in de mond. Daarbuiten is echter weinig aandacht voor het individuele paard. Hiervoor stellen een aantal rusthuizen zogenaamde 'zorgpakketten' beschikbaar waar je paard, tegen meerprijs, extra aandacht krijgt. (Te denken aan een dagelijkse poetsbeurt, weegmomenten, supplementatie, geregeld bloedonderzoek, e.d.)

Zou u bereid zijn 'extra zorg' in te kopen voor uw paard in een rusthuis? Licht uw antwoord toe.

☐ Ja

☐ Nee

Geef hier uw toelichting (Zo ja, wat voor zorg en hoe hoog de meerprijs moet zijn?/ Zo nee, waarom niet?)

9. Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden over uw paard in een rusthuis? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

☐ Ik wil dagelijks op de hoogte worden gehouden over mijn paard

☐ Wekelijks een update over mijn paard is voldoende

☐ Maandelijks een update over mijn paard is voldoende

☐ Ik kom zelf wekelijks langs om te zien hoe het met mijn paard gaat

☐ Ik zal maandelijks langs komen om te zien hoe het met mijn paard gaat

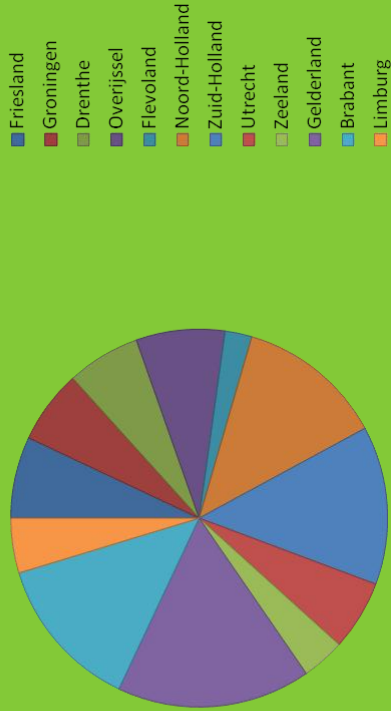
☐ Ik zal een aantal keer per jaar persoonlijk langskomen om te zien hoe het gaat

☐ Ik wil alleen een bericht ontvangen wanneer mijn paard medisch niet in orde is

10. Omschrijf in het kort wat u verstaat onder een 'paardwaardige oude dag', eventueel o.v.v. uw e-mailadres.

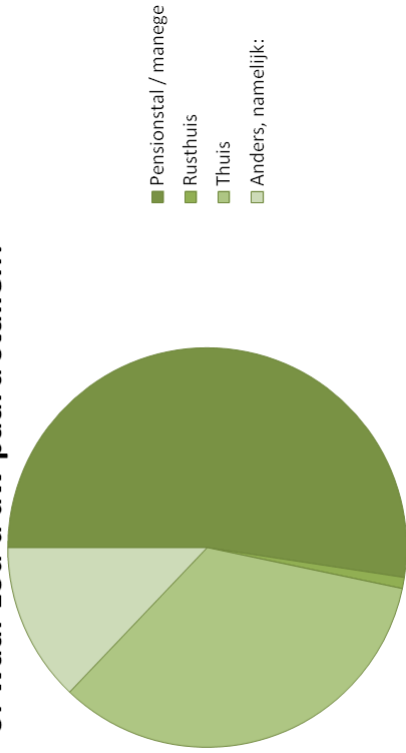
1: In welke provincie bent u woonachtig?

2: Heeft u op dit moment een eigen paard?

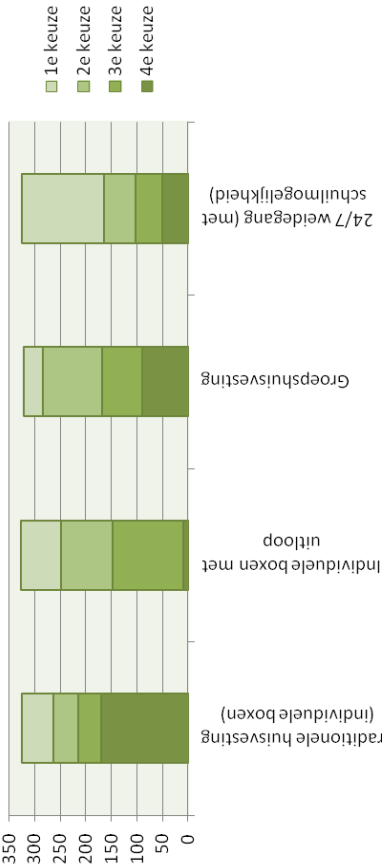
3: Waar is uw paard gestald, of waar zou u uw paard stallen?

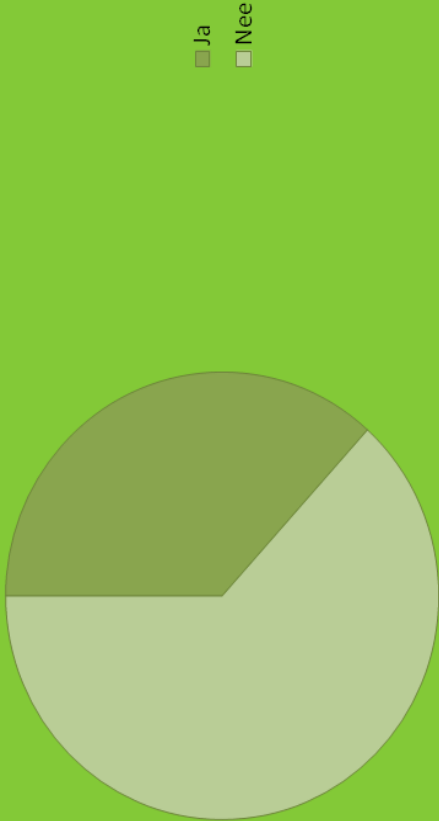
Anders, namelijk:

Bij iemand anders aan huis	Dhz huurwei
Aan huis bij iemand	Gehuurd weiland met stallen
Bij particulier	Op een paddock paradise
Bij iemand aan huis met vier stallen	Particulier, mijn huis staat er naast
In pension bij iemand thuis	Op eigen grond maar niet aan huis
Privéstal van kennissen	Weide
Pensionstal met uitloopstal	Aan huis bij vrienden
Pension en thuis	Stuk grond wat ik huur
4 op pensionstal 2 thuis	Particuliere stal
Privéstal	Hitactif of waar ze op een natuurlijke manier staan.
Boerderij van een kennis	Prive stal van kennis
Eigen huur wei	Eigen weiland
Eigen stuk wei	Bij iemand thuis
Bij mensen aan huis	Op een stadswede
Bij vriendin thuis	Gehuurd weiland
Bij kennis van ons.	Bij vrienden/familie
Bij kennissen	Doe-het-zelf bij mensen aan huis
Particulier	Bij een boer
Eigen huurweide	

4: Wat voor type huisvesting geniet uw voorkeur?

5: Indien uw paard met pensioen moet/mag, zou u een rusthuis overwegen?

Toelichting:

- Een rusthuis in noord Holland is nog duurder dan een pension stal hier in de buurt. Dan kan ik hem beter op pension stal zetten.
- Ligt eraan wat voor rusthuis, hoe goed mijn merrie het nog doet en de kosten.
- Het kost veel geld en ik heb mijn paard liever bij mij
- Mits deze het paard een beter pensioen kan bieden dan dat ik dat kan.
- Indien ik hem niet zelf aan huis of dicht bij mij zou kunnen stallen, zou ik een rusthuis overwegen. Alleen maken er de laatste tijd heel wat slechte verhalen de ronde, waar paarden doorverkocht of verwaarloosd worden, dus het zou niet mijn eerste keuze zijn.
- Ik denk dat ik thuis goed op de voorbehoefes in kan spelen, maar thuis staan de paarden 's nachts individueel gestald en voor een ouder paard (of jong paard) dat niet in de sport loopt geef ik de voorkeur aan groepshuisvesting.
- Ik heb thuis ruimte zat om mijn oudje nog een oude dag te geven.
- Kost te veel!

- Het ligt eraan of mijn paard lekker buiten kan staan de hele dag en grasjes kan eten, maar ook wordt bijgevoerd ivm haar gebit.
- Hij staat hier prima
- Paard blijft bij mij tot het eind
- Mijn pony heeft vanwege hoefbevangenheid veel zorg nodig en speciale leefomstandigheden. Dit kan op de meeste plekken niet, dus houd ik deze verzorging liever voor mijzelf.
- het is best prijzig en ik zou mijn paard graag dicht bij mij willen hebben.
- Hij heel zijn leven hard heeft gewerkt voor mij en mijn maatje is en ik heb dus niet zo maar 'dump'
- Ik laat haar lekker in de buurt staan, rusthuis heb ik geen ervaring mee en ze doet het prima op de huidige plek.
- Thuis de ruimte om oud te worden
- "Zo heeft hij leeftijdsgenoten en kan hij echt rust krijgen,
- Maar dit zou voor mij gebeuren als hij niet meer van stapritjes kan genieten of wandelen"
- Misschien, maar als de paarden thuis kunnen staan zal ik dat kiezen boven een rusthuis
- Mijn paard vind het niet fijn in een grote kudde. Daarnaast ben je vaak de zeggenschap kwijt etc. dat vind ik niet prettig. Mijn paard staat een half jaar 24/7 buiten op de wei en in de winter 's nachts op stal en overdag in de paddock. Ik kan nu het voer zelf afstemmen, elke dag aandacht geven en ze staat in de buurt.
- Anders wordt hij waarschijnlijk doorverkocht naar de slager(tis een shet). Meest waarschijnlijk is echter dat ie lekker thuis blijft staan
- Thuis kan ik zelf bepalen hoe ik mijn paarden houd
- Alleen als ik zelf niet voor de kosten van meerdere paarden samen zou kunnen opdraaien
- Thuis voldoende ruimte voor.
- Mijn oude paard staat op pensioen bij een particulier, bevalt goed maar een rusthuis zou een mooie optie zijn.
- Als het in de buurt zou zijn en je wel op elk moment je paard mag bezoeken en zelf bepaalt wat er met hem gebeurt dan zou ik het wel overgeven is wel afhankelijk van kosten en gezondheid paard
- Vorig paardje naar Soest gebracht. Alle kennis is daar aanwezig, en kan zo vaak op bezoek als je wilt.
- kan thuis blijven staan
- Ga ze aan huis houden, dus geen pensioen plek elders nodig
- blijft bij mij zolang ik het zelf kan betalen
- Hij mag hier blijven tot zijn dood
- Nee mijn paarden mogen tot de dood bij mij blijven.
- Ja, het paard van een vriendin is laatst naar een rusthuis gegaan waar ze 24/7 buiten staan met schuilmogelijkheid en dit idee beviel mij erg goed.
- Ik vind dat ik zelf verantwoordelijk voor mijn dier ben, ook als het oud wordt.
- Ik blijf zelf voor mijn paard zorgen.
- Hij blijft dan bij mij tot hij overlijdt. Ik zie het als een dier 'dumpen'. Hij heeft dan jaren lang zijn best voor je gedaan en dan moet die maar weg omdat hij oud is.
- Genieten van zijn oude dag met soortgenoten!
- Afhankelijk van wat ik het paard kan bieden en waar het paard het gelukkigst kan leven.
- Ze kunnen daar genieten van hun oude leventje en worden goed verzorgd.
- Ze heeft nu al 5 jaar een fijn plekje waar ik zelf zo heen kan fietsen. Rusthuizen zijn hier niet in de buurt en dat zou betekenen dat ik haar zelf niet meer kan verzorgen.

- Geen paard om stil te staan
- zelf geen toezicht en controle.
- Voor mij niet betaalbaar
- Blijft gewoon bij ons
- Zodra mijn paard met Pension gaat, komt hij lekker bij huis te staan met weide maatje. Zodat hij onder mijn toezicht van zijn oude dag kan genieten.
- Echter, bij ons op stal is 24/7 weidegang mogelijk, dus daar houden is in geval van pensioen geen probleem.
- Mijn pony heeft zich altijd dubbel en dwars voor mij ingezet. Ik vind, mocht het rijden niet meer kunnen, mijn eigen principes niet voor moeten gaan maar zij naar zoveel jaar trouwe dienst haar welverdiende rust verdiend.
- Je moet je paard afstaan
- Als mijn paard niet meer in staat is 'arbeid' te verrichten, dan vind ik het niet eerlijk om hem naar een rusthuis te doen. Dit is naar mijn mening ethisch een brug te ver. Misschien heeft dit er mee te maken dat ik de mogelijkheid heb paarden zelf te huisvesten. Ik houd paarden niet aan als grasmaaier, in 99% van de gevallen zijn paarden ziek als ze geen (lichte) arbeid meer kunnen verrichten, d.w.z. buitenrijtes etc.
- ze staat hier heerlijk op de wei met een schetland pony en een schaaop op de wei.
- ze geniet helemaal, en kan hier heerlijk genieten
- Ik vind het de plicht van de eigenaar om ook voor het paard te zorgen als het niet meer kan werken.
- Zolang ik zelf de mogelijkheid heb om mijn paard nog alles te kunnen bieden wat ze nodig heeft geniet ik liever ook zelf iedere dag van haar. Ik zou het erg moeilijk vinden om de zeggenschap over mijn paard te verliezen, ik doe liever alles zelf dan dat ik het uit handen geef
- Wanneer ik mijn paard niet meer kan berijden, is de pensionstal met allerhande faciliteiten mij te duur. Ik zou dan kijken naar goedkopere mogelijkheden waarbij mijn paard een fijne oude dag zou kunnen krijgen.
- Ja misschien wel. Ligt eraan of ze tot haar oude dag kan blijven staan waar ze nu staat. Als dat wel zo is dan blijft ze op hetzelfde plekje staan, als het niet zo is dan overweeg ik een rusthuis. Dan kan ze daar met andere oudjes op de wei en is er altijd toezicht en verstand van oudere paarden.
- Zelf genoeg ruimte
- Lekker van het oude dagje genieten op het land met vriendjes
- Een paard kan daar rustig van zijn pensioen genieten
- Ik zou mijn paard zo lang mogelijk zelf houden, dus als hij echt 'op' is gaat hij naar de slacht.
- Als dit aansluit met de behoeften van mijn paard, zou ik zeker een rusthuis overwegen.
- Ik denk dat ik zelf beter voor mijn oudje kan zorgen, dan houd ik liever de regie zelf in handen.
- Eigen mogelijkheid/ruimte thuis voor
- Nee heb er een beetje van 24 jr staat lekker bij zijn vriendje op stal en in de paddock daar mag hij blijven tot hij dood gaat.
- Het zou fijn zijn voor haar, zodat ze lekker veel naar buiten kan, alleen kan ze helaas het gras niet op (ivm Cushing)
- Thuis plek zat
- Ik zal mijn paard dan naar iemand anders toe moeten sturen, ik heb zelf geen auto en ik kan mijn paard dan niet vaak zien. Op het moment heeft mijn paard OCD, als hij hiermee pijnvrij kan blijven leven, blijft hij lekker op de stal staan waar hij staat, waar ik hem nog iedere dag kan zien.
- Ze staat nu tussen haar eigen vrienden. Dat laat ik het liefst zo lang mogelijk zo. Bovendien kost het erg veel.
- Paarden blijven thuis
- Hij blijft gewoon lekker de rest van zijn leven bij mij. Ik kan nu eigenlijk ook al niet rijden met mijn oudere man. Maar er is niets fijner dan lekker samen bezig zijn!
- hij staat nu ook prima
- Omdat ik mijn paard tot het einde zelf wil verzorgen en oud wil zien worden

- Mijn pony's blijven gewoon thuis staan, dan kan ik meer toezicht houden en zien waar ze het goed op doen en ook nog fijne wandelingen maken of de dingen doen die ze nog kunnen.
- omdat je toch een band opbouwt met je paard.
- Afhankelijk van de kosten, regels en mogelijkheden zou ik dat overwegen
- Ik heb alles liever in eigen beheer, ik ken mijn paard het beste.
- Ze zou thuis kunnen blijven
- Paard staat in een kleine kudde reeds 14 jaar op dezelfde plaats, zie er op dit moment het nut niet van in om hem te verhuizen. Mocht hij op een traditionele pensionstal staan, zou ik het wel overwegen
- Ze staan thuis prima. Hier heb ik ook zicht op mijn dieren.
- Hij kan blijven waar hij nu staat. Is feitelijk al deels met pensioen.
- Blijft bij ons
- Alleen als ik mijn paard niet meer kan geven wat ze nodig heeft.
- Omdat dit voor mij niet betaalbaar is en ik heb gekozen voor een paard, en wil graag zelf tot het einde voor hem blijven zorgen.
- Ik wil hem zelf blijven verzorgen.
- Ik zou hem bij huis gaan houden.
- Als mijn paard met pensioen moet, blijft ze hier bij mij en gaat ze niet naar een rusthuis.
- Ik heb juist een oude merrie overgenomen als maatje voor mijn rijpaard, ze staan fijn samen hier thuis.
- Ik hou mijn paard graag dicht bij me.
- Ik vind het een verspillen van je geld, mijn paard kan beter thuis blijven. Dat is goedkoper plus ik kan hem nog dagelijks blijven zien.
- paard blijft gewoon op de stal waar ik nu sta
- Mij te duur, ik zorg dat ik een weiland heb en ik neem er een tweede paardje bij.
- Nee ze blijft gewoon bij ons tot haar dood.
- Dat kost meer dan het paard thuishouden. Zouden ze op een pensionstal staan dan zou ik het wel overwegen. Heb het in het verleden wel overwogen maar vond de prijzen te weinig verschillen met de stal waar we toen stonden.
- Zodat ze in groepsverband oud kan worden
- Als het niet te ver weg is en niet veel duurder dan gewone stalling.
- Helaas is hij hengst dus waarschijnlijk wordt hij nergens toegelaten. Mijn moeder heeft haar ruïn wel bij een rusthuis staan in België, bevalt zeer goed. vandaar dat ik het voor mijn huidige paard wel zou overwegen
- Als het niet al te veel geld kost, en ik op die manier toch eigenaar kan blijven van het paard én een ander kan aanschaffen, dan zou het een goede optie zijn. Maar alleen wanneer ik haar daar meer plezier mee doe, óf het anders te duur is om op dezelfde stal te blijven staan.
- Als het paard verder nog gezond is, houd ik het liever thuis. Je kan er dan vast nog wel wandelingen mee maken, borstelen etc.
- Heb eerder al alle rusthuizen afgebeld en gemaald, toen ik dringend een plaats zocht voor een plus 30 jarige. Of er was geen plaats, of ze was niet welkom omdat ze een shetlander was. Dus blijven onze paarden/pony's nu aan huis tot ze sterven of ingeslapen worden.
- Omdat het paard dan met oudere vriendjes om gaat, en rustig kan genieten van zijn oude dag..
- Wanneer dit aan mijn eisen voldoet n ik geen andere opties of mogelijkheden heb.
- Ik heb hier bij eerdere verzorgpaarden goede ervaringen mee.
- Ja, ik zou het overwegen, ligt aan de situatie.maar als het kon zou mijn eerste keuze zijn om haar bij me te houden.
- Liever nog zou ik mijn paard zo dicht mogelijk in de buurt willen hebben en met soortgenoten zo veel mogelijk buiten laten staan, maar mocht stalling te duur zijn in mijn omgeving, dan zou ik een rusthuis zeker overwegen.
- Ik heb zelf ruimte en red paarden...
- Kan hem op de huidige stalling laten staan

- Mits hij nog gezond en fit is en de huisvesting betaalbaar is.
- Er zijn lange wachtlijsten en ik zou liever hebben dat mijn paard gewoon bij mij oud mag worden.
- Ik wil mijn paard in de buurt houden en nog dagelijks/wekelijks kunnen zoeken.
- Ik heb hem liever thuis.
- Paard staat prima bij ons thuis. Enkel voor de kosten zou ik overwegen het dier naar een rusthuis te brengen, maar de wachtlijsten zijn dusdanig lang dat dat weinig zin heeft. Bovendien moet je afstand van het dier doen.
- Als het in de buurt is zodat ik hem nog vaak kan bezoeken wel.
- Kan thuis met pensioen blijven staan.
- In mijn geval laat ik hem inslapen
- Alleen als het uit kan, dus als houden + verzorgen op eigen weide duurder is dan in een rusthuis.
- Ik zal altijd voor mijn eigen dieren blijven zorgen tot ze dood zijn
- Licht heel erg aan de situatie. Ik zou mijn paard wel graag bij me in de buurt houden zodat ik nog steeds vaak naar haar toe kan. Daarnaast wil ik wel dat ze het -naar mijn standaarden- goed heeft.
- In de buurt zitten naar mijn weten geen kwalitatieve (prijs/kwaliteit) rusthuizen. En ik heb niet het type paard om op pensioen te zetten (word gek en rent door de draadjes heen...hij moet bezig gehouden worden). Daarnaast vind ik het vreemd om de "zorg" voor mijn paard uit handen te geven. Ik zou eerder kiezen voor een pensionstal zonder accommodatie (rijbak enz)
- Of 24/7 weidegang met schuilmogelijkheid
- Licht eraan of het in de buurt is.
- Mijn paarden mogen hier oud worden. Ik ga ze niet "dumpen" bij een rusthuis of waar dan ook.
- Indien ik de paarden niet meer aan huis zou hebben misschien, voor nu niet van toepassing.
- omdat ik vind dat je een oudere niet moet verplaatsen, als dat niet hoeft. In een stabiele groep houden heeft mijn voorkeur.
- Ik hou de zorg liever in eigen hand gezien de onbetrouwbaarheid/slechte verhalen mbt deze instellingen.
- thuis in de wei houden
- Liever in de buurt
- Als mijn paard met pension is mag hij lekker thuis blijven, in de wei genieten en het gras kort houden!
- Ja, paard staat dan vaak in groepsverband. Kosten zijn doorgaans lager dan volpension
- Nee, want hij blijft bij ons tot hij overlijdt.
- Dan weet ik zeker dat hij van zn oude dag kan genieten.
- Ik wil het beste voor mijn paarden. Mocht ik een rusthuis het beste pensioenplekje vinden gaan ze daar later heen.
- Wanneer hij niet meer geschikt is om te rijden gaat hij lekker op de wei met vriendjes eb genieten. En dat kan bij een rust huis.
- Oud worden hoort ook bij een paard. Mijn maatje mag dus gewoon bij mij zijn dagen verslijten.
- Nee ze mag lekker bij mij blijven op de plek waar ze nu staat of een eigen wei net hoe het met haar gaat en wat ze zelf aangeeft.
- Als ik voor een dier ga, ga ik ook voor de laatste jaren erg gewoon zelf voor zorgen.
- Land genoeg thuis
- Ik verzorg haar zelf tot aan haar dood omdat ik thuis de ruimte heb
- nee hij mag hier aan huis zijn oude dag verslijten
- Ja, indien ik merk dat ik hem thuis niet de huisvesting kan bieden die hij nodig heeft. Dan denk ik vooral aan weidegang met vriendjes.
- Ik kan mijn paard thuis houden en wil dan dus ook mijn paard de beste zorg geven. Wij hebben samen jaren plezier gemaakt en dan wil ik hem niet 'dumpen', want het is toch je beste vriend.

- Voor mijn paarden heeft een rusthuis geen toegevoegde waarde, thuis zullen zij net zo behandeld worden en is de omgeving net zo rustig. Als mijn paarden ooit op een pensionstal moeten komen staan, zal voor een gepensioneerd paard wel de overweging tot rusthuis komen, in verband met de rust die ik het paard gun.
- Maar ik denk dat ik hem liever thuis een pensioen wil geven
- Mijn merrie kan absoluut geen 24/7 buiten staan, al 2 jaar geprobeerd en ze blijft het een ramp vinden. Daarnaast vind ik het respectloos om een beest weg te stoppen als ze niet alles meer kunnen. En dan nog het feit dat niemand jou paard zo fijn kan verzorgen als jij zelf; ze blijft dus gewoon hier aan huis (is door blessure met pensioen).
- Ik zou hem nog willen laten genieten van zijn oude dag.
- Als ik mijn paard niet meer kan berijden vanwege haar leeftijd oid zou ik het fijn vinden als ze nog oud kan worden bij een rusthuis, zonder dat ik er dan nog steeds met zorgen over zit
- Als mijn paard op is doe ik haar naar de slager
- Een fijne oude dag verdiend hij wel
- IK heb ze thuis en denk te weten wat het beste voor mijn paarden is.
- Hij mag op de stal waar ze staat oud worden
- Aangezien ik voor langere tijd naar het buitenland ben gegaan heb ik mijn paard tijdelijk bij een rusthuis gezet, zodat ik er geen zorg aan heb. Hij geniet!
- Met ambitie voor de sport en dus plek voor een nieuw jong paard zou een rusthuis een goede optie zijn om mijn paard van zijn oude dag te laten genieten.
- Ik zou mn paard bij huis willen houden of ergens 24/7 op het land.
- Wil zelf zicht op de intensievere zorg houden en wil mijn maatje niet missen.
- Indien dichtbij in de buurt, anders pensionstal oid.
- Lekker op het land met leeftijdgenootjes van een oude dag genieten lijkt me prima voor een paard.
- Een pensioen kan prima op een normale pensionstalling/weide in eigen beheer.
- Alleen als ik zelf niet meer voor ze kan zorgen.
- Zelf geen ruimte bij huis en huidige stal niet geschikt voor een paard dat niet in de sport loopt.
- Het is fijner voor mijn paard.
- Dan kan ik een jong paardje kopen
- Oude merrie kan niet meet pensioen. Ze is een echte werker. Als ze stil komt te staan dan eet ze niet meer.
- Ik hou mijn paard bij me zolang als ze blijft leven!
- Hooft bij de kudde en kosten rusthuis zijn hoger dan wat oudje hier extra aan voer eet.
- nee na een goed leven is er ook een tijd van laten gaan
- Als mijn paard te oud is geef ik m zijn rust dmv inslapen, ik ben tegen het nutteloos in leven houden.
- Ik heb een ouder paard van 22 jaar en hij blijft bij ons staan tot hij overlijdt.
- Zoals de situatie nu is niet, maar als ik in de toekomst geen eigen plek zou hebben. En ik een betere financiële situatie zou hebben zou ik wel gebruik willen maken van een paarden rusthuis.
- Ik heb thuis alle gelegenheid voor mijn (oude) paard
- thuis maar 5 boxen
- Aan huis hebben wij meer dan genoeg weiland waar mijn paard van haar oude dag kan genieten.
- Ik zou haar gewoon op haar huidige stalling houden als het mogelijk is. Mits ze geen pijn heeft natuurlijk.
- Vind ik overdreven.
- Maar enkel indien ik niet zelf meer voor het paard kan zorgen, anders mag het paard gewoon thuis blijven bij de andere paarden.
- als ik zeker wist dat dit rusthuis oke zou zijn, je hoort zoveel verhalen waar je bang van wordt!
- Ik heb ze namelijk lekker thuis en mij 35 jarige pony heeft hier ook nog lang mogen genieten

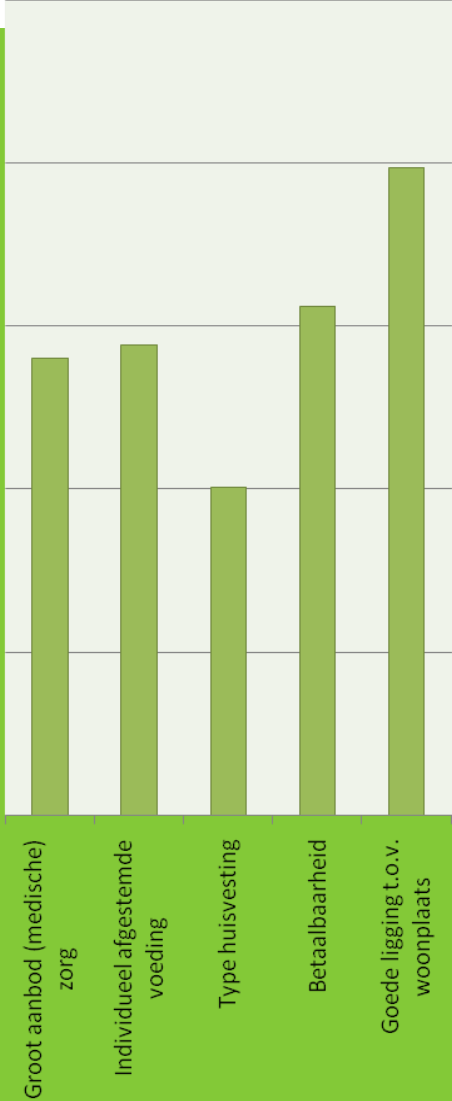
- Vind dat een paard wat altijd goed voor je is geweest dat verdient
- Ook paarden die met pensioen gaan kunnen bij ons op het paddock paradise blijven.
- Eens mijn maatje altijd mijn maatje. Ik heb me paard gekocht en zal tot de dood bij me blijven. Wel met soortgenoten uiteraard
- Paard staat super, altijd buiten met goed voer
- Bij voorkeur wel een rusthuis in de nabije omgeving. Veel gras en ook in de winter buiten kunnen vind ik de grootste prioriteit. Kennis van de nodige zorgen van oudere paarden lijkt me een grote plus, vandaar dat ik een rusthuis zou overwegen.
- Wat me zou tegenhouden om mijn paard naar een rusthuis te brengen: ze zou gescheiden moeten worden van mijn jonger rijpaard, wat erg jammer zou zijn omdat ze erg aan elkaar gehecht zijn (+ ook praktisch om ze samen te houden)
- Ik wil de zorg voor mijn paard maar beperkt uit handen geven. Ook als het paard gepensioneerd is, vind ik het belangrijk om zelf nauw betrokken te zijn bij zijn welzijn.
- Ik wil haar in de burt houden in een kleinere groep zodat ik zicht erop houd.
- Ja ik zou het wel overwegen, maar ik denk niet dat ik het zo snel zou doen. Ik weet wel dat de paarden het er super naar hun zin gaan krijgen maar ik zou het toch fijn vinden om mijn paardje bij mezelf te houden en zelf genoeg in de gaten kan houden. Zo zou je ook eventuele medicijnen zelf toe kunnen dienen.
- paard blijft bij mij tot zijn dood.
- Door op eigen grond gehuisvest, redelijk lage onderhoudskosten bovendien ben ik zelf dierenarts kleine huisdieren waardoor ik medische kosten in de hand kan houden
- Ik hoor teveel ellende over zogenaamde rusthuizen. Ik houd liever zelf toezicht en regel liever zelf de zorg voor mijn paarden.
- Onze merrie heeft haar pensioen dus ook gewoon op de pensionstal, in onze zorg, doorgebracht tot ze overleed.
- Ik zou haar onder toezicht in een weide willen hebben lopen.
- Wanneer mijn paard met pensioen mag kan hij op hetzelfde weiland blijven lopen met zijn eigen vriendjes.
- Indien paard niet meer geschikt is voor rijden, en stalling daardoor te duur wordt, zou ik een rusthuis overwegen, waar paard (indien pijnvrij) zijn dagen zou kunnen slijten
- Blijft lekker bij mij :)
- Wil haar graag zelf dagelijks blijven zien en verzorgen
- Paard is eigenlijk al met pensioen, maar staat nog op een pensionstal. Voor mij is het belangrijk dat er goede zorg is, maar ik wil toch zelf dagelijks langs en dus niet de volledige zorg uit handen geven.
- Ik wil mijn paard dagelijks zelf aandacht kunnen geven, en op mijn huidige pensionstal kan zij ook van haar pensioen genieten middels dagelijkse weidegang in zomer en winter.
- Ik wil mijn paard van mijzelf houden en er altijd heen kunnen (dus in de buurt).
- Ik heb paarden die met pensioen zijn en die verzorg ik zelf tot ze dood gaan
- Te duur en te ver weg.
- Ik wil mijn paard tot de dood houden. Ik ben er verantwoordelijk voor.
- Wanneer mijn paard met pensioen zou moeten hoop ik dat hij zijn laatste paar jaar in een rusthuis mag doorbrengen. Zodat hij samen met soortgenootjes kan genieten op de weide. Iets wat hij in zijn sportcarrière soms niet genoeg heeft gedaan.
- Laat hem liever bij mij zodat ik zelf het beheer erover heb. Je kent je paard het beste en doet je vriendje niet zomaar weg.
- Mijn paard is buiten dat erg gesteld op persoonlijke aandacht.
- Heb zelf genoeg plek in weiland/paddock en tijd
- Ik ben gewoon van altijd zelf voor mijn paarden te zorgen. Ik vind dat je in een pensionstal of rusthuis weinig kijkt hebt op wat je paard te eten krijgt en hoe hij/zij gesteld staat. Zolang het mogelijk is zou ik mijn paarden dus bij mij op de weide houden met hun vriendinnetjes.
- Ik vind het een fijn idee dat hij dan ergens lekker kan genieten van zijn oude dag.
- Als een paard je zijn hele leven trouw gediend heeft zorg je er ook voor als ie oud is
- Ik wil mijn paard bij me houden en er dan zelf voor blijven zorgen.

- Hij staat prima bij vrienden van mij aan huis. Prijs technisch is dit leuk te doen en mijn paard heeft het daar super.
- Als ik zeker weet dat de plek de zorg levert die ik graag wil zien en voor niet te veel geld dan wil ik dag best overwegen.
- Wij hebben thuis de mogelijkheid om ons oudje in de kudde te houden.
- Heb zelf weide en ruimte
- Ik wil zelf blijven zorgen voor mijn paard
- Alleen als het groepshuisvesting is en daardoor hele jaar meer beweging
- We houden de oude paarden thuis
- Ik zou ze niet kunnen missen. (& afstand van ze kunnen doen)
- Ik heb thuis meer dan genoeg ruimte, in een rustige kudde. Waar ze volop van haar pensioen kunnen genieten.
- Onze dieren blijven in principe tot aan hun dood bij ons. Enkel als ze zorg behoeven die wij niet kunnen bieden zou ik een rusthuis in overweging nemen.
- Dat denk ik niet. Ik wil zelf de zorg van mijn paard blijven dragen tot het einde van zijn leven en zelf elke dag voor hem blijven zorgen. Ongeacht zijn leeftijd en/of wat ik nog met hem kan/mag doen. Hem naar een paarden rusthuis brengen voelt voor mij als 'wegdoen', de verantwoordelijkheid bij een ander leggen en dat wil ik niet.
- Uiteraard zal ik dan wel een meeste ideale stalling/huisvesting voor hem zoeken, waar hij optimaal van zijn pensioen zou kunnen genieten.
- Mijn paard is heel eenkennig. Die maak ik niet blij door haar "weg te doen". Die blijft dus tot haar dood gewoon lekker bij mij. Dat maakt haar het gelukkigst en daar gaat het om.
- Zou hem liever zelf bij huis houden. En het paard zelf in de gaten houden
- Voor een intensief bereden paard is het een grote overgang naar een rusthuis. Rust roest, dus zelf blijven rijden op lager niveau is beter voor het paard
- Wil zelf kunnen bepalen wat er mee gedaan wordt.
- Wij hebben ruimte zat om hen pensioen te geven. Ze zijn hier geboren en zullen hier ook hun hele leven staan. Het zijn de laatste twee merries van mijn opa, die begin dit jaar is overleden. Het zijn één van de weinige kinderen van zijn eigen gefokte hengst, die hij spijtig een paar jaar geleden in heeft moeten laten slapen. Mijn opa was altijd zo trots op hen en is blij dat ik er nog mee verder ga.
- Liever aan huis met de beste en nodige zorg die ik ze zelf kan geven.
- Lekker van haar oude dag genieten
- Ze blijft bij mij en ik hak uiteindelijk de knoop door. Niemand anders...
- Lastig maar voor als nu kies ik voor nee.
- Mocht er zich een juiste plek aan doen en de pony nog ouder zijn dan zou ik het eventueel wel overwegen. Maar aan de andere kant neem ik graag zelf de zorg op me voor hem.
- Hij mag hier thuis blijven tot hij dood gaat.
- Ik zou mijn paard gewoon lekker op de wei laten staan waar ze nu staat. Tenzij ik bijvoorbeeld verhuis, dan zou het een optie zijn.
- Ik vind het geen fijn idee om mijn paard niet dicht bij te hebben
- Ik wil liever zelf voor haar zorgen.
- We hebben thuis niet heel veel gras en ruimte, in een rusthuis is dit er wel.
- Mijn paarden hebben het prima bij mij thuis. Ik heb thuis eigenlijk al een beetje een rusthuis voor de oude paarden haha. De oude paarden worden af en toe nog gereden in gehandicaptenlessen of door kleine kinderen en dat vinden ze nog erg leuk om te doen! Voor de rest mogen ze heerlijk paard zijn. Overdag in de wei en nu nog s'navonds op stal. Als het beter weer is gaan ze dag en nacht naar buiten.
- Ik wil haar bij me houden. In principe is ze al met pensioen, maar er zijn nog zoveel dingen waar we samen van kunnen genieten dat we dat lekker doen!
- Indien kosten niet te hoog en absoluut betrouwbaar.
- Ik hou graag de verantwoording om zelf beslissingen over de verzorging te nemen en geef dat juist op latere leeftijd niet graag uit handen
- Gezellig met een groep oudjes genieten op de weide zonder dat jij zelf nog te veel zorg hoeft te hebben.
- Eenmaal jou verantwoording. Altijd jou verantwoording. Lekker thuis en zelf de 'zorg' opvangen.

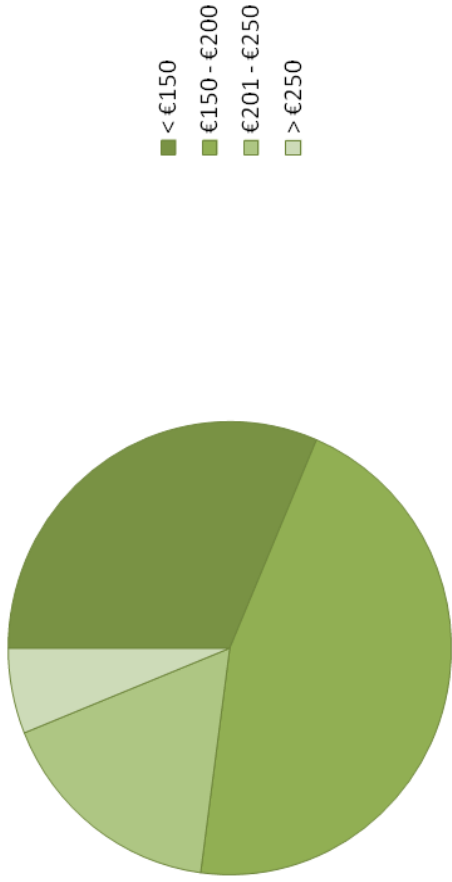
- Zelf ook nog 1 hectare weiland ter beschikking om het paard te zetten met een vriendje
- Lekker thuis laten staab
- Liever gewoon elke dag zelf in de gaten houden hoe het gaat en of ze niet achteruit gaat
- Ik werk bij zo'n paarden rusthuis en weet hoe ze daar dus verzorgt worden. Beestjes komen niks te kort en hebben het vaak beter dan waar ze stonden. (Tussen leeftijdsgenootjes)
- Thuis staan is voordeliger en ik vind het fijn zelf de zorg te dragen.
- Ik hou de verzorging van mijn paard graag in eigen hand
- Mijn paard neem ik lekker mee naar huis.. Hoeft nooit weg.
- Op de huidige stalling zijn prima mogelijkheden om een gepensioneerd paard aan te houden, en heb ik zelf goed toezicht en wetenschap wat er met mijn paard gebeurt.
- Het paard zal bij mij blijven staan en ik zal zelf de zorg voor het paard op me nemen.
- Licht erg aan de kosten en mogelijkheden van een rusthuis. Hoever weg het is, en of mijn paard hier geschikt voor is.
- Nee, paard blijft bij mij tot dat hij "op" is.
- Nee, zolang ik genoeg plek en tijd heb zou ik graag mijn eigen paardje bij me willen houden. Stel ik zou dat niet meer kunnen opbrengen zou ik een rusthuis opzoeken die liefdevol mijn laat genieten van zijn oudere dagje.
- Het liefst blijf ik gewoon zelf voor mijn paard zorgen tot het einde en daar is niet per se een rusthuis voor nodig
- Na jaren trouwe dienst verdient hij dat
- Wanneer ik niet de mogelijkheid heb het paard zelf goedkoop te stallen met mogelijkheid tot weidegang en kuddegenoten
- Er is thuis voldoende plek dus houd ik liever zelf controle. Kan mijn oudje ook niet kunnen missen.
- Niet zolang ik ze bij huis kan houden, anders wel.
- De oudste pony blijft tot aan zijn dood, de anderen worden binnen enkele jaren verkocht ivm met overgang naar paard en bereiken van het maximale (wedstrijd) niveau van het paard
- Als dit betaalbaar is en aan mijn eisen voldoet zeker.
- Ik denk niet dat ik een rusthuis zou overwegen. Ik zou mijn paard graag van begin tot het eind bij mezelf willen houden. Mocht het echt niet lukken qua financiën etc, zou ik hem wel naar een rusthuis kunnen brengen.
- Ik denk dat ik zo lang mogelijk mijn paard gewoon zelf bij me zou willen houden.
- Ik wil ten alle tijden zelf voor mijn paard zorgen.
- Ik heb mijn paard om te rijden. Als ze niet meer bereden zou kunnen worden zou ik een andere oplossing proberen te zoeken. Tenzij ik 2 paarden zou kunnen onderhouden of zelf niet meer in staat ben om te rijden.
- heb een pensionpaard die lekker thuis staat. hij word er niet beter op als hij vervoerd moet worden en op een ander onbekend terrein komt te staan.
- Mijn pony is 35 jaar oud. Ik heb haar al 15 jaar. Ze is echt mijn maatje en ik zou haar voor geen goud uit handen geven, geniet nog elke dag van haar. In plaats van rijden vullen we de tijd nu gewoon met wandelen, stukje vrijheidsdresseduur, soms een kindje dat een ritje aan de hand kan maken.
- Het paard zal op haar huidige plek of bij mij thuis oud worden.
- ik gun mijn paard een rustige oude(re) dag in het bijzijn van soortgenoten
- Vaak is het veels te duur.
- Naar mijn idee is de individuele aandacht voor de paarden minimaal. Tevens zou ik zelf voor mijn paard willen zorgen. Na al die jaren van hem mogen te genieten, kan ik hem niet zo weg doen wanneer hij niet meer kan rijden.
- paardjes hebben jarenlange dienst bewezen en mogen ook de oude dagen bij ons blijven
- Ik wil graag zelf de controle in handen houden.
- Mits goed en betrouwbaar!

- Ik heb de mogelijkheid om haar bij mij oud te laten worden en haar te kunnen voorzien in haar behoeftes
- Ze mag dan lekker blijven, fijne stal met uitloop op de wei!
- Ik wil zelf nog mijn paard dagelijks kunnen zien en aandacht geven en zelf de verzorging tot mij houden.
- Ik zou mijn paard graag een fijn einde van haar leven willen geven. Ik vind dat dit op de meeste pensionstallen etc. niet mogelijk is omdat er vaak niet genoeg weidegang is en dan zou een oud paard continu op stal moeten staan.
- Ik zou dan mijn paard bij huis oud willen zien worden.
- Ik zou het heerlijk voor hem vinden als hij zijn laatste jaren lekker veel buiten komt met af en toe nog wat wandelen
- Ik wil zelf dagelijks met mijn paard bezig blijven om goed in te kunnen schatten wanneer het genoeg is geweest. Ik vind dat dit vaak te lang gerekt wordt.
- Bij mij thuis kunnen ze oud worden, en alles op hun gemak doen.
- Daar kan ze van haar oude dag genieten met andere paarden
- Ik zou mijn pony niet kunnen missen en haar bij mij thuis van haar pensioen laten genieten
- Ik zou mijn paard zelf verzorgen totdat het haar tijd is om te gaan.
- Slechts indien huisvesting op eigen pensionstal of thuis niet mogelijk is.
- Als ik de ruimte heb, gewoon bij huis laten staan mer vriendjes
- Laat het paard graag in zijn eigen kudde oud worden.
- Mijn maatje mag bij me blijven tot zn dood.. dan thuis maar lekker als grasmaaier
- Ze mag bij mij oud worden.
- Mijn paard heeft dan het grootste deel van haar leven bij mij doorgebracht, ik vind het mijn plicht om dan ook zelf voor haar goede oude dag te zorgen.
- Het lijkt me fijn dat mijn paard zijn oude dag met soortgenoten verslijt en verder niets hoeft.
- Leef tijd genootjes want hij staat nu alleen helaas.
- Ik wil de volledige zorg van mijn paard in handen houden. Mijn idee bij een rusthuis is dat je een bedrag betaalt en verder geen omkijken meer hebt aan het paard. Vaak lijkt het ook alsof rusthuizen dit afhouden of aangeven dat je zoveel mogelijk bij je paard mag kijken. Dit klinkt voor mij alsof je je paard uit handen geeft. Het paard geniet van zijn oude dag. Ik wil hier graag nog een deel van zijn waarde voor ik geen rusthuis overweeg.
- Afhankelijk van de gezondheid van mijn paard en mijn eigen mogelijkheden zou ik zeker een rusthuis overwegen.
- Nee ik sta met mijn paarden op een voordelige plek en kan hem zo elke dag zelf in de gaten houden.
- Mijn stal biedt genoeg mogelijkheden om een paard op leeftijd gezond en blij te houden
- Afn. van de zorg die het rusthuis levert en de prijs, anders gewoon gestald houden zoals nu.
- Ik zou haar gewoon op stal willen houden, dichtbij huis.
- Ik ken mijn paard het best en wil de zorg graag zelf kunnen bepalen en niet aan andere over laten. Bovendien wil ik mijn oude paard niet uit zijn vertrouwende omgeving weg halen en de stres geven voor een nieuwe kudde en stal.
- Op z'n oude dag mag die bij mij genieten
- Normale huisvesting (24/7 natuurwei) is ideaal.
- Een mooie oude dag. Waar het paard niet hoeft te werken en met soortgenoten staat.
- Eigen bedrijf!

6: Wat zouden uw kritische punten zijn bij de keuze van een rusthuis?

7: Tegen welke prijs zou u uw paard in een rusthuis plaatsen? (incl. hofsmid, tandarts en mestonderzoek)

Toelichting 7:

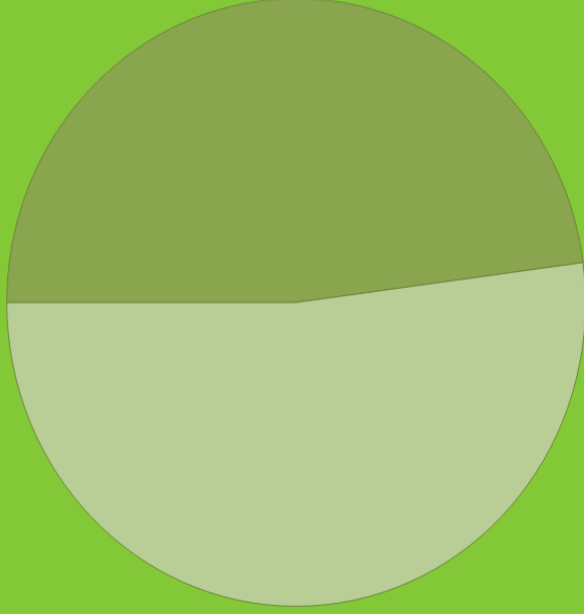
- Ik heb onderzoek gedaan en tegen de grens van Duitsland kan je je paard op rust zetten voor om en nabij 100€
- Het moet betaalbaar blijven om naast het oude paard dat in het rusthuis staat ook nog de stalling van (een) ander(e) sportpaard(en) betaalbaar blijft.
- Ik ben wel bereid er wat voor te betalen, maar niet meer dan waar ik hem nu heb staan, waar hij de gewenste voorzieningen al heeft.
- Meer kunnen wij niet betalen
- Zo lang het niet duurder is dan dat ik hem zelf zou aanhouden
- Goede verzorging is belangrijk
- Per maand
- Hij is niet zoveel waard qua waarde in euros met zijn zomereczeem en er zijn echt heel veel shetlanders. Ik zou best meer willen betalen maar heb t geld er ook niet voor.
- Moet betaalbaar blijven
- Voor meer wordt het te duur.
- Mestonderzoek alleen is niet betrouwbaar bij oudere paarden!
- goedkoper dan de meeste manege's met een aanbod dat beter past bij mijn visie?
- Hij verdient het beste
- ik betaal nu voor mijn pensionstal met goede voorzieningen 105 euro een rusthuis zou wel goedkoper moeten zijn

- Omdat je er zelf eigenlijk niet komt en niet gebruik maakt van de faciliteiten. Alleen het stuk waar je paard op staat
- omdat het inclusief hoefsmid, tandarts en mestonderzoek is, mag het wel wat meer kosten.
- Als het paard het hoef heeft en de juiste voeding en zorg krijgt, maakt de prijs niet veel meer uit.
- voor een shetlander is dat al erg veel
- Is bij ons de gemiddeld prijs hiervoor, en daar sta ik achter
- Gaat om een shetlandpony
- Ik zou niet snel kiezen voor een rusthuis, maar kwaliteit is belangrijker dan de prijs als het op dieren aankomt.
- Ze staan nu thuis en dat kost niets,
- Aangezien de meeste rusthuizen over een grote hoeveelheid land beschikken en ze vooral buiten zullen staan.
- Licht echt aan hoe de locatie eruit ziet. Een sportpaard (met sportbrok) kost ong. 100 per maand, dus een oud paard kan voor veel minder geld staan.
- Alleen het beste voor mijn oudje als ik hem nood gedwongen erheen zou moeten doen
- Incl hoefsmid, tandarts en ontworming zou ik best meer dan 250 willen betalen.
- Bij een rusthuis is er vaak meer aandacht nodig voor een paard, vaak ook meer medische zorg. Je maakt dan wel geen gebruik van faciliteiten zoals een bak of kantine, je paard maakt veel gebruik van mensen die veel tijd in jouw paard moeten steken.
- Dat betaal ik nu ook..
- ze hoeven niks voor z'n paard te doen alleen eten geven en eventueel da kosten
- Compleet afhankelijk van wat ze bieden en wat de kwaliteiten zijn van het rusthuis.
- Ik betaal nu 190 per maand exclusief hoefsmid en tandarts, dus dit bedrag zou hetzelfde zijn als wat ik nu betaal.
- Ik zou tussen de 0 en de 200 euro prima vinden, helaas kan je maar één optie selecteren.
- Echter zit ik niet te wachten op mestonderzoek, omdat dit onbetrouwbaar is.
- Boven de 100 euro per maand is het duurder dan thuis houden.
- er hoeft geen luxe voor de eigenaar te zijn, dus kosten blijven laag.
- Anders word het een erg duur paard, waar je ten eerste zelf niks meer mee kan doen omdat je hem zogezegd tegen betaling uit handen geeft en ten tweede, vind ik mijn eigen optie van een weide met stalletje erbij een stuk interessanter. Zowel voor mij, mijn portomonee en zeker voor mijn paarden.
- Zie toelichting hierboven. Betaalde toen op een gewone stalling 175
- Als het per maand is. Wanneer het op jaarbasis is natuurlijk meer.
- Ik vind dat een rusthuis zou goedkoop mogelijk zou moeten zijn, om paarden een oude dag te gunnen en om het eigenaren ook wat gemakkelijker te maken. Is een rusthuis niet zo goedkoop mogelijk, dan laten sommige eigenaren hun paard misschien liever inslapen. Natuurlijk moet het wel uit kunnen voor de eigenaar van het paardenrusthuis, maar ik vind niet dat het als een winstgevend iets gezien zou moeten worden.
- Incl hoefsmid, tandarts en mestonderzoek ben ik bereid meer uit te geven
- Meer dan 250 euro betekent dat hij net zo goed in pension zou kunnen blijven staan in de regio Utrecht.
- Dit vind ik een prima prijs omdat hoefsmid etc etc er ook bij zit.
- Paard staat nu thuis 24/7 op het weiland, waar ze de zorg krijgt die ze nodig heeft en wat weinig kost. (15/20 euro aan brok per maand, 20/30 euro aan medicatie, hoefsmid 15, hoo/stro enkel in de winter, zeg 30 euro). Ik zou dus niet het drie/vier/vijf/zesdubbele uit gaan geven en dan het paard niet meer dagelijks kunnen zien en verzorgen.
- Denk dat ik mijn paard eerder in een pensionstal zou plaatsen, maar mocht het toch zo ver komen dan is €200 de max voor een rusthuis.
- Ik hoef dan geen dure faciliteiten meer, dan ben ik dus ook niet bereid om meer te betalen dan op een pensionstal. Ik zou zelfs nog naar onder de 150 neigen.
- Een paard is duur, een ouder paard is duurder. Het kost meer tijd om de speciale zorg te geven. Hoefsmid wil ik niet uit handen geven, ik wil dat mijn paard door mijn eigen hoefsmid bekappt word.

- Ik vind dat vrij moeilijk te zeggen, vind het namelijk best prijzig, waarschijnlijk omdat ik nu ook geen stalgeld betaal.
- Zelfde prijs als een goede pensionstal.
- Betaal nu 230 all in inclusief, weidegang, binnen bak en ontworming etc. Dus rusthuis moet wel iets goedkoper dan geen binnenbak etc nodig.
- Ik zou zo'n 75% van de prijs van een gewone pensionstal betalen, het paard wordt wel verzorgd maar er is voor mij minder mogelijkheid om van hem te genieten.
- Maar sta nu goedkoper en dan zou ik er gewoon heen kunnen blijven gaan dus ik denk dat ze bij mij blijft.
- Verder zijn er om me heen ook een boel plekjes waar ze heen zou kunnen dus denk niet dat ze heen zou gaan wel staat haar gezondheid en zo erg ver bovenaan .
- Ik kan ze zelf voor onder de 150 houden en wil in principe geen rusthuis.
- Per maand; prijs hangt af van de ligging en het voer (tijdens sommige seizoenen is voer duurder of heeft een paard eenmaal meer voer nodig), prijs is niet bindend: mag meer zijn, als het maar het beste is voor het paard.
- Hier thuis kost ze minder dan 150 per maand, en kan ik haar dagelijks haar onderhoudsbeweging geven en hoeft ik met niemand rekening te houden.
- Ik zou ook de fysiotherapeut twee keer in het jaar laten langskomen
- Ik betaal nu 135 voor mijn stalling en ben niet van plan meer te betalen voor een rusthuis.
- Prijs is voor een rusthuis ver buiten de stad, in een goedkopere omgeving.
- Anders kun je je paard beter in eigen beheer houden, op een weide/pensionstalling
- Is hier in de buurt een reeele prijs.
- Als alles inclusief is en hij kan 24/7 buiten staan dan ben ik bereid 200 euro per maand te betalen, mits het ongeveer dicht bij huis is.
- Ik betaal liever meer voor een goed adres
- Anders kan ik het mij niet veroorloven omdat ik ook weer een nieuw rijpaard wil
- Kwaliteit gaat voor kwantiteit
- Als je ze thuis hebt lijkt het allemaal heel duur
- Als er super voor je paard wordt gezorgd overweeg ik wel om er meer voor te betalen maar dan moet de stal wel enorm goed zijn, want zelf doe ik dan natuurlijk niks meer met mijn paard en kom ik hem niet elke dag opzoeken als het toevallig niet zo dichtbij is.
- De overige zorg regel ik liever zelf. Eigen hoefsmid, dierenarts enzo.
- Ik zou naar iets kijken waar alleen een weide en schuilstal is, met mogelijkheid tot veel land. Dan zit je snel in de goedkopere streken van het land.
- Momenteel betaal ik 70 euro voor volpension (24/7 buiten met schuilstallen).
- Zou aanzienlijk minder moeten kosten dan huidige stalling, anders hou ik hem op huidige plek
- Ze staan nu op een pensionstal waar ze ook prima kan blijven staan met pensioen. Kosten zijn hier 110 euro,
- Ik verdien vrij weinig
- Dit is de prijs die je in mijn omgeving voor een pensionplek betaald. Wanneer het duurder is kan ik het paard ook hier lekker op de weide zetten en er zelf zicht op houden
- Eerder ongeveer waar hij nu ook voor gestald staat 285 euro.
- Ik vind dat je best wat mag betalen voor de goede zorgen daar.
- dit ben ik nu ook kwijt voor hem.
- ik zou max rond de 100.- per maand geven voor een pensioen stalling. Hoefsmid en tandarts geven geen hoge kosten omdat het niet vaak hoeft.
- Puur gebaseerd op de kosten die wij zelf hebben aan ons oudje.
- Per maand, gebaseerd op huidige financiële situatie
- Als mijn paard zoiets nodig heeft, dan krijgt ze dat ook van mij.

- Prijs zou niet uitmaken. Het geluk van mijn paard staat bovenaan. Daar is geen prijs te veel voor.
- Er is geen rijmogelijkheid ga ik van uit. Verder ga ik van volpension uit. Ik zou liever zelf da en tandarts regelen wanneer nodig
- Dat is al aardig wat duurder als mijn stallingsprijs
- Dat kost het me nu ook.
- Minder dan op een pensionstal, omdat je geen gebruik maakt van de faciliteiten.
- Het hangt er helemaal vanaf hoe de paardjes worden gehouden. Staan ze op goede grond? Staan ze in goede huisvesting? Wat wordt er gebruikt als voer?
- Dit is vergelijkbaar met een prijs op een pensionstal: ondanks de extra diensten zoals hoefsmid etc heeft een rusthuis geen kosten aan onderhoud van rijbak en verlichting etc dus zou ik een zelfde prijs rechtvaardig vinden. Al kies ik liever eigen hoefsmid, tandarts en dierenarts
- Paarden zijn gewoon duur. Voor een goede plek heb ik wel veel voor over.
- Afhankelijk van het feit of alles gedaan wordt door het rusthuis dan 200 euro. Zelf nog voederen/mesten... 100 euro
- Dat is meer dan ik nu betaal
- Zelfde tarief als waar paard nu voor staat.
- Aangezien je er gewoon niks meer mee kan doen. Ik ben bereid om een paard in het rusthuis te zetten, maar alleen indien ik hier zelf geen plek voor heb thuis.
- Voor een goede rusthuis zou ik bereid zijn veel neer te leggen.
- In een rusthuis hoeven meestal niet de faciliteiten als een bak enzo aanwezig te zijn.
- Voor deze prijs kan ik ze thuis ook makkelijk houden
- Als je na gaat dat een gewone stalling al rond de 200 kost en hoefsmid al snel rond de 70 euro ligt kom je al snel boven de 250 euro uit en vind ik dus een redelijke prijs
- Per maand zou 150 mijn Max zijn, anders kan ze beter blijven staan waar ze nu is.
- Ik vind het belangrijk dat mijn paard een goede huisvesting nodig heeft, en hierbij ook de dingen die erbij komen kijken (hoefsmid/tandarts).
- dingen zoals hoefsmid, tandarts enz. wil ik als eigenaar zelf bepalen. dat het nodig is wanneer ik dit vind en niet via pensioenstal geregeld word op een door hun vastgestelde manier.
- Voor een hoger bedrag is het goedkoper haar op haar huidige pensionstal te laten staan.
- ik denk dat het gemiddeld voor dit bedrag mogelijk moet zijn een ouder paard te onderhouden. ze hoeft geen ijzers meer, veelal weidegang, minder strooisel voor de stal, mestonderzoeken kosten vaak minder dan een wormenkuur (vaker mestonderzoek, en zo mogelijk minder ontwormen), en tandarts 1 tot 2 keer per jaar
- Je gebruikt verder geen accommodatie mogelijkheden. Dus hoort niet in de prijs te zitten
- Ik zou niet meer uitgeven als wat ik kwijt zou zijn als het paard in een gewone pensionstal (24/7 weide met schuilstal) zou staan.
- Licht aan de faciliteiten, maar moet niet duurder zijn dan een pensionstalletje waar dezelfde mogelijkheden zijn.
- Alles wat nodig zou zijn voor mijn pony
- In mijn regio zijn prijzen relatief laag en het hoeft verder geen luxe stal te zijn.
- Prijzen richting pension prijzen.
- Prijs speelt geen belangrijke rol.
- Mits dichtbij en dat je altijd mag komen. Geen duurdere stalling dan mijn huidige
- Voor dit geld staan de paarden momenteel gestald zou dus vergelijkbare of lagere prijs moeten zijn, anders gaat paard zeker niet elders staan
- Ook hier wil ik de incl. Opties in eigen hand houden.
- Betaal nu 100 exclusief

8: Zou u bereid zijn 'extra zorg' in te kopen voor uw paard in een rusthuis?

Toelichting:

- Als ik zou overwegen om mijn paard naar een rusthuis te brengen dan zal ik geen extra zorgpakket kopen... Ik heb hier ook nog nooit van gehoord en vind het belachelijk dat dit iets 'commercieels' is. Ik heb nu ook een lieve verzorgster die 2/3 keer per week mijn paard komt poetsen omdat ze dat gewoon leuk vindt. Als rusthuizen nou ook verzorgers nemen, dan kan elk paard vertroeteld worden!?
- Dit zou niet in een extra pakket moeten zitten waar je weer geld voor betaald. Als je een paard naar een ander adres stuurt, zou je er gewoon van verzekerd moeten zijn dat het paard ook verzorgd wordt.
- Ik vind het belangrijk dat het paard dat al die jaren hard voor mij heeft gewerkt en hoog in de sport heeft gelopen niet opeens minder behandeld wordt. Eigenlijk vind ik dat dit er al bij de prijs inbegrepen moet zitten, maar als dit niet het geval is zou ik zeker deze zorgpakketten kopen.
- Poetsbeurten en mestonderzoek. Z'n 50 euro
- Dat zou ik graag zelf in de gaten willen houden en indien nodig separaat voor betalen
- Het is afhankelijk van het pakket. Ik neem aan dat ik deze zorg zelf ook kan regelen, daarom hoef ik het niet vooraf in te kopen. Dan kan ik naar eigen wens uitgebreidere zorg kiezen dan in het pakket of (als paard goed gezond is) het achterwege laten.
- Je kan niet controleren of dit daadwerkelijk gebeurd
- Bloedonderzoek eens in de zoveel tijd. Een poetsbeurt zou mijn oudje dan vast ook op prijs stellen. Kwa prijs denk ik dat het licht aan hoe groot het pakket is, zoals bij alleen poetsen moet 15,- voldoende zijn, maar een bloedonderzoek kost al gauw wat meer.
- Je kan er ook zelf voor zorgen.

- Ik vind dat een rusthuis een plaats moet zijn waar het paard altijd alle zorg krijgt.

- Ik wil de best mogelijke zorg voor mijn paard

- Als je bewust de keuze maakt voor een rusthuis wel ja. Wanneer je er zelf niet elke dag heen kan maar toch wil dat het paard zijn aandacht krijgt. Als het paard thuis stond zou je er ook elke dag naar omkijken? Ik in ieder geval wel en daarom blijft het paard thuis, maar in het rusthuis zou ik m niets minder dan bij mij willen geven.

- Hoort bij de prijs in te zitten.

- als ik zelf niet zoveel tijd heb om te komen.

- Indien het nodig is. En afhankelijk of je een 'risico' paard hebt, maar denk aan 50 euro

- Zolang het paard in de wei staat met soortgenoten is al die in,enting van mensen wat mij betreft niet nodig

- Voor het voer, medicatie die hij gebruikt zou ik wel iets extra zorg en aandacht willen hebben

- Extra zorg vind ik erg belangrijk

- Een van de reden waarom ik er nu niet voor kies is vanwege dat er geen individuele aandacht is. Daar zou mijn paard aan onder doorgaan. En hoeveel? Licht compleet aan wat ik al moet betalen etc. Maar voor €250 staat ze nu goed. 4 voermomenten, indien nodig medische zorg, 's winters binnen en buiten zetten etc. Kan nu elke dag zelf erheen.

- Ik wil wel dat ie aandacht krijgt en eventueel 24/7 buiten (niet 24/7 weidegang) en s middags wel op de wei (uitgebloeid gras). Ook zou ik wandelen erg op prijs stellen. De prijs hiervan zou ik niet weten.

- 4 voermomenten zijn echt te weinig
- bloedonderzoek vind ik zeer belangrijk. Qua prijs mag dit een meerprijs zijn van € 100
- Controle of alles goed is en m'n paard er netjes bij staat.
- Als een paard speciale zorg heeft is het gewoon nodig en moet je het er gewoon voor over hebben.
- Ik vind het aantal voermomenten en de begeleiding netjes klinken maar zou zelf die soort extra zorg als eigenaar willen blijven geven en niet zo zeer voor betalen om iemand anders dat te laten doen.
- mijn ervaring met verschillende pensioenpaarden is dat 24/7 in kudde met goed dagelijks toezicht ruimschoots voldoende is. Poetsbeurt is vooral voor de eigenaar, supplementen vind ik niet nodig.
- Meerprijs €50 per maand.
- kan ik zelf doen
- Maar ligt eraan of de plek te ver is om aan te rijden voor mijzelf. Anders poetsmomenten
- anders is het leven ook maar saai. Of ik kom hem zelf verzorgen.
- lijkt me niet nodig
- Zorg die mijn paard echt nodig heeft, bijvoorbeeld slobber als zijn tanden/gewicht niet goed zijn. Meerprijs: feitelijke kosten van deze zorg
- Als het paard 24/7 buiten kan staan in een groep mag het van mij lekker paard zijn.
- Het paard heeft jaren jou gediend, nu kun je wat voor hem terug doen.
- Maximaal 100,- bijbetalen voor extra zorg zoals poetsen en supplementatie. Afhankelijk van wat het beste voor het paard is.
- Als mijn paard daar zich beter van voelt/wordt.
- Op dit moment zou dat niet nodig zijn en ik zal zelf regelmatig bij mijn paard komen (keren per week)
- Zoals boven: voor mij niet betaalbaar
- Te duur
- Ik heb zelf voor mijn paard gekozen, en vindt dan ook dat de al deze extra aandacht bij mij hoort te liggen en niet bij het rusthuis.
- Paard heeft zomereceem, eczeemdekens op en af en plekken controleren en smeren is een must.
- Extra zorg zie ik als alert zijn op medische zorg, vroege signalering wat betreft ziektes/kwalen, suppletie die afgestemd is op haar. Evt bij vermagering/overconditie extra bijvoeren (apart zetten met voeren)
- De zorg moet wat extra aandacht voor het paard betreffen, meerprijs zo'n 50 euro per maand
- Indien nodig bij kreupelheid, echte toedienen medicijnen, etc. Meerprijs liefst niets, maar tegen betaling (geen onzinbedragen) kan ook
- als het goed gaat met mijn paard heeft zij geen extra zorg nodig, indien het nodig is zou ik dit zeker doen. het maakt me dan ook niet uit hoe duur het is. alles voor mijn paard over
- Ik zou niet snel kiezen voor een rusthuis, maar als ik het toch zou moeten doen moet het allemaal wel zo goed mogelijk zijn.
- Kosten vind ik niet belangrijk, maar het zou niet meer moeten zijn dan een normale pensionstalling met dierenartsbezoekjes. Dan kan je ze net zo goed op een gewone stal zetten.
- Waarschijnlijk zal ik proberen zelf zoveel mogelijk mijn paard te bezoeken en hoef ik geen extra geld uit te geven voor iets wat ik liever zelf doe
- Ik zou die zorg (poetsen, etc) liever zelf op me nemen. Is wat mij betreft niet nodig.
- Het is fijn voor mijn paardje als ze aandacht krijgt, alleen kan ik qua meerprijs er niet al te veel voor uitgeven. 20 euro per maand maximaal.
- Bloedonderzoeken ect. onzin. Een poetsbeurt kan ik zelf ook geven.
- Paard moet krijgen wat hij/zij nodig heeft
- Als het zo is dan maken die kosten weinig uit.
- Ik zou het erg fijn vinden als er extra op hem gelet zou worden. Dat zou me 50/100 euro in de maand mogen kosten en niet meer.
- Je weet van tevoren niet wat er allemaal gaat gebeuren. Ik zou als er wat mee is miin eigen dierenarts bij mijn paard willen.

XXX

- nee want dan kan ik hem beter thuis houden
- Ze vindt aandacht erg leuk dus ik zou wel een poetsmoment of knuffel moment willen voor haar.
- Ik vind dat dat bij de standaard zorg hoort
- Als mijn paard naar mijn rusthuis zou gaan, zou ik dat wel doen. Zelf doe je dat ook als je paard nog bij jou staat, het paard heeft ook wel genoeg aan zijn soortgenoten, maar je ontdekt dan soms net wat meer/eerder bij het paard als er iets is.
- Als er extra zorg nodig is dan regel ik dat graag zelf.
- ligt aan de extra zorg, denk dat je daar dan een aparte lijst voor moet maken en dat je dan zelf kunt bepalen wat je kiest en hoe vaak
- Ja als een paard meer zorg nodig heeft zou ik maximaal 200 euro per maand willen betalen
- Ik vind dat de dagelijkse individuele aandacht erg belangrijk is en daarom zou ik ze ook graag thuis houden. Ik zou het dus niet graag als 'extra' er bij willen kopen maar dat dit er al bij zit.
- Als het in de buurt van woning is doe ik dat liever zelf.
- Dit zou standaard moeten zijn
- Zolang het paard gezelschap heeft van andere paarden en dagelijks gecontroleerd wordt tijdens voederbeurten zie ik er het nut niet van in
- Ik kan hier ook zelf voor zorgen.
- Alleen indien het te ver van huis is om zelf te doen. Poetsen max 50 pmnd
- Dap kosten 50 euro
- Mijn paard heeft haar leven heel hard gewerkt en veel voor mij gedaan, ik vind dat ik dan nu ook alles wat nodig is voor haar terug wil/moet doen. Om haar laatste jaren zo leuk, prettig mogelijk te maken.
- Als het mogelijk is zou dat zelf willen blijven doen is dit niet mogelijk dan zou ik sfsnkelijk van de prijs het wel erbij willen. Het is wel fijn dat je die optie hebt.
- Nee dit zou bij dw prijs in moeten zitten.
- Ik zou niet voor een rusthuis gaan zoals hierboven omschreven. Bovendien moet extra zorg onderdeel zijn van het totaalaanbod. De paarden moeten er gewoon goed bij staan.
- Al vind ik dat dit standaard bij in de prijs zou moeten.
- omdat hij zich ook wel kan redden zonder aandacht.
- als...ik mijn paard naar een rusthuis zou doen zou ik wel dagelijks aandacht en ff een borstelbeurtje willen voor hem. Suppl vind ik dat deze bij de basis horen oudere paarden hebben vaak wat extra's nodig, zal wel zelf de suppl betalen/bestellen
- Rusthuizen willen perse tegen hoge prijzen de oudjes bijhouden, dan kunnen ze zien dat er goed voor gezorgd ook. Daar voor bij betalen is belachelijk. Nog maar een reden om mijn paard zeker niet naar een rusthuis te laten gaan
- Om er al genoeg gedaan wordt
- Zeker als het paard verder van huis staat is meer aandacht wel prettig. Meerprijs zou afhankelijk zijn van wat er aangeboden wordt maar het moet wel betaalbaar blijven. Bij de duurdere pensioenstallingen vind ik extra aandacht eigenlijk vanzelfsprekend.
- Omdat ik zelf niet in de gelegenheid ben om vaak te gaan
- Er wordt naar mijn inzien al genoeg op ze gelet.
- zeker het geven van supplementen vind ik erg belangrijk, poetsbeurt zou wel leuk zijn, zeker aangezien je dan extra goed controleert op kwaaltjes. zou daar niet heel veel meer voor willen betalen, max 20 euro in de maand
- Wanneer mijn paard daar behoefte aan heeft: jazeke. Verder mag het niet duurder zijn dan wanneer ik het zelf zou doen. Dan kan je het namelijk beter zelf doen.
- Als ik wil dat mijn paard zoveel aandacht krijgt, moet ik hem niet wegsturen...

- Extra aandacht betekent ook extra kosten
- Nee ik zou dit zelf willen blijven doen. En anders zou ik hem op pensionstal laten staan. Heeft het rusthuis geen meerwaarde voor mij.
- Paard hoeft niet geïmporteerd te worden als hij lekker buiten staat en ik neem aan dat als het slecht met hem gaat dit wel opgemerkt wordt.
- Weegmomenten, dekens wisselen. 20-30 euro per maand
- Ik heb het liefste dat ik er zelf ook heen ga.
- Ik zou zelf zo vaak mogelijk gaan.
- Rusthuis betekent voor mij ook echt rust voor het paard. Wel zou ik het prettig vinden op de hoogte te worden gehouden van zijn gezondheid, zodat ik eventueel zelf een bloedonderzoek o.i.d. kan laten doen.
- Nee, ik blijf altijd zelf voor mijn paard zorgen, dus kom elke dag
- Ik zou dit zelf willen blijven doen. Het is mijn paard, ik wil er dan ook zelf voor zorgen tenzij het echt niet anders zou kunnen.
- Ik vind dat dit mijn taak is en niet van de pensio(e)houder
- Ik vind het belangrijk dat het paard genoeg aandacht krijgt, denk daarbij aan poetsen, wandelen en dat soort dingen.
- Het geven van medicatie
- Om de gezonde oudere dieren ook betaalbaar te kunnen houden en als je paard meer zorg nodig heeft dat dit berekend wordt.
- Zorg , zeker voor oude paarden, hoort gewoon goed te zijn en niet afhankelijk van extra betalingen. Als iemand dat niet kan/wil geven hoort ie er niet aan te beginnen.
- Liever zelf doen als het niet te ver weg is.
- Omdat ik het vreselijk sneu zou vinden als mijn paard niet meer de aandacht krijgt die hij nu krijgt. Ze horen toch iedere dag wat individuele aandacht te krijgen (poetsen, wandelen enz)
- Nee, bij voorkeur zou ik zelf alsnog meerdere malen per week langs willen gaan om hem zelf deze aandacht te geven.
- Ik zou het wel doen, omdat ik het fijn zou vinden als hij goed wordt geïmporteerd etc. Ik zou er wel 50 euro p/m voor betalen.
- Alleen als het rusthuis niet in de buurt is, waardoor ik zelf geen extra aandacht zou kunnen geven. Het gaat mij dan om een poetsbeurt, vaccinatie ed. Ik zou ongeveer 10% van de stalprijs extra willen betalen hiervoor
- Zou ik zelf gaan doen.
- Ik zou een rusthuis kiezen waar ik of iemand anders op elk moment naartoe kan om zelf het paard aandacht te geven. Betalen voor aandacht is idioot.
- Vind wat persoonlijke aandacht wel erg belangrijk aan gezien ze een echt mens paard is en dol is op aandacht en dan lijkt me dat wel heel belangrijk. Maar vind eigenlijk ook wel dat dat een beetje bij de prijs in zou moeten zitten . dus heel veel extra zou ik er niet voor neerleggen en dan komt ook weer het aspect naar boven als ze gewoon op huidige stal blijft kan ik de aandacht zelf geven.
- extra" aandacht zou standaard moeten zijn!
- Ik ga ervan uit dat er altijd vriendelijk en respectvol met de paarden wordt omgegaan, en dat de paarden lekker met vriendjes de wei op kunnen. Extra aandacht kom ik m'n dier met veel plezier zelf geven.
- Als hij het nodig heeft, dan heeft hij het nodig.
- Aangezien het paard geen pijn mag lijden in mijn ogen, zou ik alle medisch nodige zorg sowieso willen inkopen. (denk aan speciaal beslag, tandarts, weeg momenten, etc.) Als het paard behoefte heeft aan meer aandacht, zal ik ook bereid zijn extra poetsbeurten en/of wandeling te willen inkopen. Dit volledig afhankelijk van het karakter van het paard.
- Ik vind eigenlijk dat dit al bij de prijs in moet zitten
- Doe ik liever zelf.
- Mocht dit voor mijn paard nodig zijn wel. Extra aandacht zou ik zelf kunnen geven, maar wil wel dat hij alle zorg krijgt die hij nodig heeft.
- Ik zou dit wel willen, mits het betaalbaar is (rond de 15 euro extra).

- Gewoon wat aandacht zoals een poetsbeurt omdat hij daar nu ook zo van geniet
- Ik vind dat in een rusthuis ieder paard gelijke zorgen moet krijgen.
- Dat zou ik graag zelf in de gaten houden en geef ik niet graag uit handen.
- Als ze echt te kort komt wel, 40 euro per maand
- Voor een poetsbeurt zou ik niet extra betalen. Voor supplementen/bloedonderzoek/etc, gewoon de kostprijs.
- Ja, ik vind het belangrijk dat mijn paard dagelijks aandacht en verzorging krijgt, omdat hij dat zijn hele leven gewend is geweest. Ik zou rond de 10,- per dag een mooie prijs vinden.
- Als ik de keuze zou maken om mijn paard in een rusthuis te plaatsen zou ik zeker willen dat ze het beste krijg qua verzorging en aandacht. Daar zou ik dan ook meer geld voor over hebben.
- Ik wil het hebben zoals ik het hebben wil, dus doe de zorg liever zelf. Ik zou mijn paarden zo lang mogelijk bij me houden en als ik er echt niet zelf voor zou kunnen zorgen, de zorg aan mijn zus uitbesteden.
- Eventuele supplementen en aandacht, maar zou daar niet meer als €10 per maand meer voor betalen omdat ik vind dat dat al normale gang van zaken zou moeten zijn.
- Graag zelf verantwoording voor dragen
- Kan prima zelf gedaan worden. Het blijft je eigen paard, dus daarvoor zorgen hoort er bij.
- Ik zou extra willen betalen voor wat meer verzorging zoals poetsen etc. Maar alleen als ik dat zelf niet meer zou kunnen.
- Zorg afhankelijk van wat het paard nodig heeft en de ligging tov woonplaats. Meerprijs afhankelijk van benodigde zorg.
- Ik vind het belangrijk dat mijn paard er goed staag, maar wat belachelijk dat je daar extra voor moet betalen
- Het moet gewoon er bij in zitten
- Ik vind dat het een all in prijs moet zijn.
- Ik wil alleen het beste voor mijn paard! Maakt niet uit hoeveel het kost.
- kom zelf wel langs
- Voor 50 euro per maand zou ik graag hebben dat mijn paard een lekkere poetsbeurt krijgt elke dag. Dit moe wel bij die 200 euro inbegrepen zijn.
- Ik zou extra individuele aandacht voor mijn dieren willen.
- Ik zou graag zien dat mijn paard gecontroleerd wordt op wondjes. En de mogelijkheid er is om dekens te wisselen. Zij heeft het namelijk erg koud als het regent en dus zsm een deken op.
- Misschien afhankelijk van wat het kost en of de noodzaak er is.
- elke dag checken of alles goed is mbt de gezondheid; eten/drinken/vrij v wondjes
- Als ik mijn paard al naar een rusthuis zou doen, zou ik zelf voor deze extra aandacht zorgen.
- Jaarlijks tandarts vind ik erg weinig. Verder heb ik een paard met eczeem, dus die moet dagelijks goed nagelopen worden.
- Afhankelijk van het paard dagelijks borstelen, beweging, medische zorg. Prijs afhankelijk van wat er is gedaan.
- als mijn paard ivm ziekte of zo iets extra zorg nodig zou hebben zou ik daar ook extra voor betalen
- Dat doe ik dan liever zelf want denk niet dat dat kostbaar is
- Ik heb gekozen voor een eigen paard en zal er tot haar dood goed voor zorgen
- De 'extra zorg' is iets wat standaard bij een rusthuis zou moeten horen. Dat behoort tot de basis in de omgang met een paard.
- Ik vind dat dat van zelf sprekend moet zijn.
- Afhankelijk van bepaalde situaties zou ik het prettig vinden dat deze optie er is
- Ik vind het belangrijk om die extra aandacht zelf aan mijn paard te kunnen besteden. Daarnaast heb ik graag dat mijn paard echt "paard" mag zijn en niet te vaak 'geplaagd' wordt met onaangename onderzoeken.

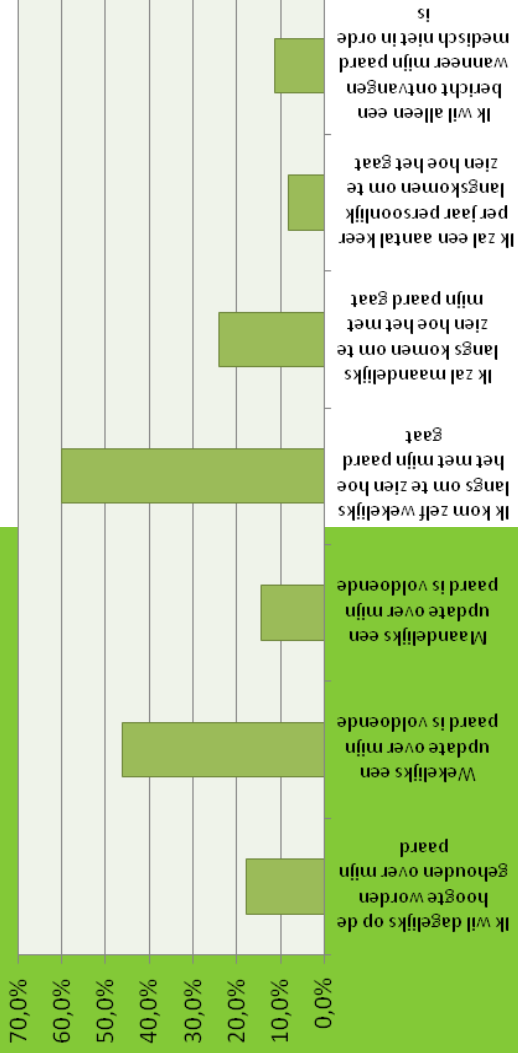
- Omdat ik dit dus zelf wil blijven doen.
- ik wil het beste voor mijn paard, ongeacht de kosten
- Dit zou ik persoonlijk wel enorm fijn vinden, want dan weet je toch dat het goed gaat met je paard en dat hij/zij ook de aandacht krijgt die hij/zij verdient anders kan ik het net zo goed zelf doen. Ik wil hier dan maximaal 30,- per maand voor betalen. Maar dit ligt er wel aan of er ook kosten bij inzitten van dierenartsen, onderzoeken enz.
- dan kom ik liever zelf langs
- Er hoeft niet perse iemand aandacht te geven, daar zou ik zelf dan voor komen. Zolang het paard goed/voldoende eten en buiten uren krijgt ben ik tevreden.
- Eventueel poetsbeurten, maar ik denk dat ik het verder liever zelf zou doen. Poetsbeurten alleen wanneer het paard ver weg komt te staan.
- Zeker de aandacht zoals poets momenten heeft een paard in mijn ogen wel nodig.
- Zolang het paard zich in een kudde bevindt, heb ik geen behoefte aan extra aandacht. Ik zou zelf wel paard bezoeken.
- Ja, in geval van bijvoorbeeld ziekte. Prijs afhankelijk van de zorg.
- Liever zelf doen
- Ik zou dat zelf regelen en niet uit handen geven.
- Als dat er niet bij inbegrepen zit, zou ik een rusthuis al helemaal niet overwegen.
- Ik zou graag zelf mijn paard extra zorg geven
- Poetsen, wandelen indien mogelijk. Soms eens een extra tussendoortje. Dekens wisselen
- Ik zou het persoonlijk zielog vinden op een paard wat altijd menselijke aandacht (oa. Poetsen) kreeg op de weide te gooien en er naast het voeren ' niet meer naar om te kijken'. In het geval van mijn eigen paard, die enorm gek is op aandacht en poetsen.. zou ik dus extra zorg willen
- Mijn paard gaat niet naar een rust huis dus kan die extra zorg/ aandacht zelf geven. Mocht hij er wel heen gaan/moeten zal ik daar wel toe bereid zijn.
- Poetsbeurt, wegen, als nodig is wat extras om te eten dus 5x
- Pakketten lijken mij niet wat ik zoek. Ik zou dan eerder gaan voor bij te betalen voor iets extra dan alles in één pakket.
- Individuele aandacht is belangrijk
- Als het echt nodig is ben ik bereid daar meer voor te betalen.
- Een paard verdiend aandacht ongeveer €50;
- €75
- Als mijn paar dit echt nodig heeft zou ik zeker een extra zorg betalen
- Ik verwacht dat hij individuele aandacht krijgt bij de prijs in. Hoeft niet dagelijks maar wel wekelijks. Daarbij een paard in een rusthuis mag ik hopen dat deze de hele dag buiten lopen en hun natuurlijke huidvetten hebben ze dan hard nodig.
- ik vind dat het belangrijk is dat elk paard zo zijn aandacht krijgt in een rusthuis, dit hoort er bij vind ik. Ook ter controle van de gezondheid.
- Het zou standaard bij ieder rusthuis moeten gebeuren
- Indien nodig, extra controlemomenten. Individuele aandacht zou mijn inziens standaard gegeven moeten worden.
- Ik hoop dat ze me gewoon op de hoogte stellen als er wat is en dan bespreken wat we gaan doen
- Ik wil niet iemand betalen om mijn paard te poetsen, dat kom ik dan zelf wel doen.
- Zou onder basisverzorging moeten vallen
- Ik zou zelf regelmatig langskomen om extra zorg te bieden en te observeren hoe mijn paard ervoor staat.
- Afhankelijk van de gezondheid/ ouderdomsklachten van mijn paard. Maar ik vind dat als inclusief moet zijn. Hun nemen immers de complete zorg van mij over
- Dat is een extra controle of ze niet iets onder de leden heeft.
- Wat nodig is moet
- Mocht ik mijn paard toch naar een rusthuis brengen wil ik absoluut dat hij nog regelmatig in handen komt en individuele aandacht krijgt. Anders kwijnt hij weg, mijn paard is een echte mensenvriend.. Daarbij heeft hij extra (medische) zorg/controle nodig vanwege zijn gezondheid (allergieën en huidproblemen).

- Hoe meer mijn paard met rust gelaten word hoe gelukkiger ze is. Ze word niet bij van veel contact etc.
- Vind dat dit er standaard bij in hoort te zitten. Ieder paard hoort elke dag individuele aandacht te krijgen.
- Dat zou ik liever zelf regelen. Dan weet je beter wat de kwaliteit ook is.
- Voor eventuele extra dingen kom ik liever zelf
- Ik vind dat niet nodig, ik zou zelf ook dagelijks langs kunnen komen om mijn paard extra aandacht te geven.
- Zorg voor de tanden,gewicht ,hoeven en extra zorg voor atrose
- Vind dat zo iets bij de bedragen in moet zitten. Daarvoor gaat ze naar een rusthuis
- Ja ik zou het fijn vinden als er extra naar om gekeken word , zo worden ook eventueel kleine veranderingen in bijv de gezondheid sneller opgemerkt.
- Hij vermaakt zich denk ik prima in de kudde.
- Mijn paard heeft graag aandacht, maar die bied ik haar zelf.
- Poetsbeurten bijvoorbeeld
- Ik vind dat dit standaard bij een rusthuis zou moeten gebeuren
- Ik vind dat dat nou juist inbegrepen hoort te zijn. Ik zie mijn paard niet dagelijks, dus dat hoort er voor degene aan wie de zorg is uitbesteed gewoon bij.
- Poetsbeurt, of gewoon even dagelijks een beetje aandacht. Max 20 euro extra
- Mijn paarden vinden het fijn om aandacht te krijgen. Ook al is het maar even een keertje poetsen.
- Dan kom ik zelf wel om dat te doen.
- Mijn paard stelt een poetsbeurt wel op prijs. Bloedafname lijkt me nog niet direct nodig indien geen medische problemen.
- Ik vind een rusthuis alleen van toegevoegde waarde als de zorg voor het individuele paard al gewaarborgd is in de dagelijkse omgang. Anders komt het meer neer op een volpension waarbij je niet iedere dag hoeft te komen. Op een aantal pensionstalling in de omgeving worden tandarts, hoefsmid en mestonderzoek al collectief geregeld en zie ik het verschil met een rusthuis niet echt
- indien nodig is vind ik het wel belangrijk. maar wel dat je het per maand op kan zeggen.
- Als je het zelf kan doen, betaal je iemand om het te doen.
- Die extra zorg geef ik liever zelf
- Gewoon een paar keer per week lekker poetsen en wandelen geniet mijn paard van hier heb ik dus ook 75,- voor over
- Omdat ik van mening ben dat het paard gelukkiger is onder soort genoten dan die extra borstel beurt.
- ik wil deze zorg zelf aan mijn paard geven
- Ik zou dit zelf willen doen
- Extra zorg wil ik zelf kunnen regelen, evenals hoefsmid, tandarts, ontwormbeleid enz.
- Weegmomenten, supplementatie, geregeld bloedonderzoek. e.d. beschouw ik niet als extra aandacht. Daarnaast is het de bedoeling, mocht het zover zijn, dat ik mijn paard met enige regelmaat bezoek en haar zelf van extra aandacht voorzie.
- Ik vind dat dit soort zorg inclusief moet zijn. Zou er niet extra voor willen betalen.
- Vind dat dit dan op dat moment bij service in hoort. Anders hou ik hem liever zelf op stal.
- Nee, tenzij het voor een tijdelijk iets is. Anders moet je keuzes gaan maken om te euthanaseren.
- Als mijn paard in een rusthuis zou staan zou ik zelf nog zo vaak mogelijk langs willen komen
- Zou ik liefst zelf doen
- Ik zou het liever zelf doen
- Dit zou niet nodig moeten zijn bij de normale dagelijkse controle.
- Met name het stukje aandacht/poetsen vind ik toch wel erg belangrijk maar dit zou je natuurlijk ook zelf kunnen doen als het paard bij een rusthuis in de buurt staat.
- Zou hier 100 extra voor willen betalen

- Een borstelbeurt zou ik wel erg op prijs stellen, maar als het rusthuis in de buurt is zou ik dit graag zelf verzorgen.
- Mijn paard mag genieten van zijn oude dag, en hoeft niet elke dag in handen genomen te worden.
- Ik neem aan dat het zonder het 'zorgpakket' ook allemaal netjes gedaan wordt.
- Voor sommige diensten als ik die nodig zou achten zou ik wel geld willen betalen. Is natuurlijk afhankelijk van het soort dienst wat je vraagt. Een bloedonderzoek is wat anders dan een poetsbeurt. Een poetsbeurt vind ik niet zoveel geld waard. Voor een wandeling zou ik misschien 5 euro neerleggen per keer. Een bloedonderzoek zou ik weer 50 of meer voor over hebben. Is meer afhankelijk van de dierenarts denk ik.
- Dierenarts en hoefsmid prijs naar dienst.
- Indien een paard met regelmaat extra zorg nodig heeft vind ik het normaal dat hier meer voor betaald dient te worden. Een supplement wat simpel te geven is over het voer vind ik hier niet bij horen. Wel het paard aan de hand laten stappen/longeren/buiten wandelen e.d. en natuurlijk extra medische controles. De prijs zal aan de frequentie hier van liggen
- Dit wil ik zelf in de hand houden !
- Voor een ander is het misschien wel leuk, maar afhankelijk van het werk niet meer dan 50 euro extra per maand.
- Dit is waarom ik rusthuizen een vreemd soort instelling vindt. Ik zou echt niet bereid zijn om te betalen zodat iemand mijn pony te borstelt, dat doe ik zelf wel en dan vind ik het nog leuk ook...
- Wegen, supplementen en bloedonderzoek vind ik echt flauwekul als daar geen concrete medische indicatie voor is.
- Ik zou mijn paard zelf aandacht en zorg willen geven, of een verzorg(st)er zoeken.
- Mijn paard zal op die momenten alle nodige zorg krijgen die ze nodig heeft ga ik vanuit. als ik langs zou komen zou ik het zelf kunnen doen (naar mijn mening heeft mijn paard geen behoefte aan elke dag gepoets, ze wordt gelukkiger van lekker buiten lopen met meerdere paarden
- Je zou er toch van uit kunnen gaan dat dit gewoon bij de prijs inbegrepen zit. Ga niet meer geld neerleggen voor een poetsbeurtje...
- Mijn paard wil ik graag het beste geven en aandacht is 1 van de meest belangrijke dingen. Voor bijvoorbeeld supplementen zou ik gewoon betalen wat het kost. 20 euro per maand af hankelijk van het supplement is prima. Weegmomenten zou ik slechts 5 euro meer voor betalen aangezien dit iets is wat niet veel/niets kost. Poetsbeurten zou ik niet meer voor willen betalen omdat ik zou verwachten dat dit toch wel dagelijks zou worden gedaan. Bloedonderzoeken zijn een paar honderd euro en daar zou ik voor betalen wanneer deze worden uitgevoerd. Hiervoor wil ik prima gewoon de dierenarts rekening voor betalen.
- Elk paard zou zonder meerprijs ook individuele aandacht moeten krijgen wanneer je ook al betaald om hem daar te huisvesten
- Ik vind dat bepaalde zorg er bij hoort.
- Vind dat het e.e.a. Er standaard bij hoort, zoals poetsen, hoeven krabben, controle welzijn, verstrekken supplementen, deken wissels etc.
- Wegen vind ik niet nodig, je kan zo zien of ze te dik of te dun zijn.
- Bloedonderzoek kan bij verdenking op bepaalde problemen en hoeft bv. Niet ieder kwartaal te worden afgenomen.
- Doordat je minder zicht hebt op het paard moet je dit uit handen kunnen geven.
- Zou het dan erg fijn vinden als ze ook onder de mensen blijft, 50 euro meerprijs
- Ik zou het in eigen hand houden
- Eigenlijk zou ik beide aan willen kruisen. Als ik ver weg zou wonen en niet vaak langs zou kunnen om mijn paard wat aandacht te geven, zou ik graag 'extra zorg' kopen. Maar zou ik dichtbij staan en zelf regelmatig heen kunnen, dan zou ik het niet kopen.
- Ik zou dan ook willen dat mijn paard lekker veel aandacht krijgt en van z'n oude dag kan genieten!
- Als mijn paard extra zorg nodig heeft, zoals medicijnen zou het fijn zijn als deze tijdens het eet moment gegeven kunnen worden bijv. Afhankelijk van de hoeveelheid extra zorg zou ik zeggen rond €50 meer
- Ik vind dat deze zorg standaard zou moeten zijn. Er een bonus pakket van maken zorgt alleen maar op achteruitgang van de normale werkzaamheden.
- Hij verdient het allerbeste
- Ik vind het belangrijk dat mijn voldoende aandacht krijgt.
- Beweging en osteopatie meerprijs max 50 p/m

- Bij mij heeft ze zelf ook nog nooit een bloedtest en supplementen gehad. Dit vindt ik dan ook overbodig
- Als ze het nodig heeft, dan zou ik dat zeker overwegen.
- Slechts in overleg en zolang als het het welzijn van het paard dient. Een paard wat 'op' is en constant pijn heeft, heeft geen paardwaardig leven.
- Ik vind het belangrijk dat mijn paard wat aandacht krijgt, zodat ze niet weg kwijnt
- Ik verwacht van een rusthuis juist veel aandacht voor de oude paarden. Oude paarden hebben nu eenmaal meer zorg nodig. daar wordt ook voor betaald.
- Ik heb me er nooit in verdiept. Ik weet niet wat ik zou doen. Dan zou ik me eerst goed laten inlichten over de gang van zaken.
- Een poetsbeurt vind ik dagelijks niet per se nodig, maar 1x per week hoort voor mij in de basisverzorging van een paard. Daar betaal je voor als je je paard op zo'n plek neer zet, vind ik.
- Ik vind dat mijn paard sowieso voldoende aandacht moet krijgen en dat dit vanzelfsprekend moet zijn bij het rusthuis.
- Een paard die gewend is enige aandacht van iemand te krijgen zal dit in zekere zin denk ik ook wel gaan missen en zo is het wel fijn en zullen er ook sneller medische mankementen gezien worden.
- Afhankelijk van de afstand tussen woonhuis en rusthuis zou ik ofwel zelf heen gaan voor extra aandacht, danwel bereid zijn tot het aanschaffen van een zogenaamd zorgpakket.
- Liever zorg op maat.
- Ik zou liever zelf voorzien in de extra zorg. Voor het dagelijks geven van medicatie zou ik wel een bijdrage betalen (ongeveer €30.-)
- Tenzij paard in gezondheid achteruit gaat en dagelijkse verzorging nodig heeft. De rest doe ik zelf
- Als het niet nodig is niet.
- Zoals genoemd wil ik de zorg niet aan vreemde over laten hoe goed deze ook kan zijn.
- Indien noodzakelijk.

9: Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden over uw paard in een rusthuis?

10: Omschrijf in het kort wat u verstaat onder een 'paardwaardige oude dag'

- Ik weet van mijn paard dat hij gelukkiger is als hij de hele dag en liefst nacht buiten staat onder een afdak met onbeperkt hooi. Dit zie ik ook als een paardwaardige oude dag. Wel met paarden vriendjes erbij, want een paard is en blijft een kudde dier. Ondanks dat mijn paard een pees blessure heeft staat hij 24/7 buiten op het land. Als ik hem al 10 minuten heb binnen staan dan breekt hij de boel af. En hou een paard van 1.73 maar eens tegen? Voor mij zegt het al genoeg dat hij lekker buiten wil zijn.
irene_meijer_38@hotmail.com
- Genieten van de rust, veel vrijheid en veel vriendjes
- Lekker op de weide en genoeg aandacht, maar geen werk meer. Af en toe een keer een wandelingetje, maar voornamelijk rust (op de weide met uitloopstal, GEEN dichte box)
- Voeding op maat, dagelijkse verzorging (ook poetsen), in beweging houden, goede controle (kijken naar de benen, of het paard anders is dan normaal etc.), weidegang (wel 's nachts binnen) op een niet te hoge wei, kleine kuddes, mensen met paardenkennis aan het werk. Mijn email adres= emmaia@hotmail.com
- Dat hij, zonder pijn! en ongemakken, samen met vriendjes kan zijn. Christydegen@hotmail.com
- Pijnvrij en gezond (waar ook goed gewicht onder valt) in een kudde met het liefst 24/7 weidegang, maar wel voldoende toezicht om bij te sturen indien het een keer wat minder goed gaat.
- Rustige stalling met oudere leeftijdsgenoten (geen druktemakers), zoveel mogelijk vrije beweging, extra veel mogelijkheid tot warm/droog of juist koel staan, aangepast voer om de paarden op gewicht te houden. Aandacht is mooi, maar van mij hoeven de paarden niet dagelijks geborsteld te worden. Het liefst ruime groepshuisvesting met de mogelijkheid om paarden apart op stal te zetten, graag met vrije uitloop naar grote paddocks en/of weiland.
- Dat het paard bij de eigenaar mag blijven en niet afgedankt wordt als het te oud is om te presteren!
- Voor mij zou een paardwaardige oude dag zijn, een groot weiland met allemaal oude paarden die de mogelijk heden hebben om nog naar binnen te gaan in 1 grote stal, elke dag worden gecontroleerd op wondjes etc, ieder zijn eigen juiste voer krijgt en eventueel wekelijks even aandagt krijgt(denk aan poetsen etc.). Nikkiroos@live.nl
- Paarden die oud zijn een rustig verder leven te laten leiden
- Een plek waar het paard zelf kan kiezen of het binnen of buiten staat, in groepsverband.
- Weide gang, goed voer(vnm ruwvoer) anders aangepast eten vanwege afgesleten tanden, dierenarts beschikbaar, pijn vrij kunnen bewegen geheel de dag
- Voldoende aandacht van soortgenoten, voldoende voedsel, voldoende beweging, voldoende secundaire dingen als hoefsmid, veearts en tandarts
- ylv13@hotmail.com Rustig genieten met maatjes en niet meer hard aan het werk hoeven als hij dit niet wilt
- Zoveel mogelijk buiten, indien nodig met een eigen box voor 's nachts in de winter, goede voeding, medische zorg waar nodig, individuele aandacht, tutten, poetsen, wandelen. Het paard moet verder geen pijn hebben of iets dergelijks. E-mail: Montana.de.roode@gmail.com
- Dat ie pijnloos kan genieten met andere paarden van zijn leven en dat ie nog zolang mogelijk gewandeld wordt en verder gewoon de dingen kan doen die hij altijd al deed. Als hij niet meer pijnloos kan leven, laat ik hem liever gaan ook al zal dat wel ff slikken zijn want hij is mijn eerste eigen pony
- Dagelijks weidegang en persoonlijke verzorging. Chertunzi@hotmail.com

- Een gelukkig paard is een paard dat zich geen zorgen moet maken. Hiermee bedoel ik: een paard dat ten alle tijde weidegang heeft, altijd voldoende water en ruwvoer ter beschikking heeft en soortgenoten om steun bij te vinden. mailadres: marijke.houtmeyers@hotmail.be
- Naar buiten met vriendjes en snachts op stal kunnen bij slecht weer. Voldoende voer en faciliteiten.
- Zorg rust en een kuddeverband om in te wonen.
- Ik vind het belangrijk dat mijn paard na een leven lang klaargestaan te hebben voor zijn baas ook zelf mag genieten van zijn oude dag. Onder paardwaardig versta ik in ieder geval dat hij op een goed verzorgde plaats staat (dus niet zonder toezicht op een weiland) en de zorg krijgt die hij nodig heeft en lekker voldoende eten krijgt. Verder vind ik het belangrijk dat er met respect met hem omgegaan wordt en dat als het niet meer gaat dat je hem niet onnodig laat lijden. lizzy_van_den_brand@hotmail.com
- 24/7 in een gemengde kudde met goed toezicht, zonder regelmatig ingrijpen van mensen. liellevanlaten@tiscali.nl
- Rust, aandacht en voldoende voer. Email: schreuder.m@hotmail.com
- een paard wat nog plezier heeft in het leven en nog fit genoeg is om lekker te bewegen
- Met meerdere paarden hele dagen lekker keutelen (eten, kroelen, slapen) met extra toezicht op eventuele medische zaken. Goed voer.
- Genoeg beweging samen met andere paarden. Regelmatig uit de weide (of paddock whatever) gehaald worden om nog iets te doen, een beetje hersenactiviteit mag ook wel om het leven interessant te houden.
- Zonder enge ziektes en afwijkingen een pijnloos bestaan hebben. odetrefremouw@live.nl
- in een groep 24/7 buiten. corinadejong19@hotmail.com
- Een plek waar de paarden in een groep 24/7 met schuiltmogelijkheid en voldoende te eten op een groot stuk land kunnen staan en contact met elkaar kunnen hebben. Een plek waar ze hun eigen weg kunnen gaan, maar wel noodzakelijke zorg geboden kan worden.
- Goede (medische) zorg, veel ruimte, goede voeding, samenleven met soortgenootjes en lijden niet nodeloos rekken. i.c.lockhorn@gmail.com
- Een paard dat gezond en pijnvrij in zijn kudde kan leven.
- 24/7 op de weide of in een grote paddock samen met een kudde van een stuk of 10 paarden. Met bomen voor schaduw, verschillende drinkplekken, meerdere voerplekken. Waar ze zich niet kunnen vervelen. Uiteraard nog verschillende huisjes/schuurtjes voor schuilen.
- Genieten in de ruime wei, met slecht weer naar binnen plus 's nachts in een volle box met stro. Verwend worden door de eigenaren d.m.v. een worteltje, brokje en veel hooi.
- Het paard laten genieten op de wei, met de juiste zorg en veel aandacht. Als de gezondheid zo slecht word dat het paard niet meer kan genieten of zal kunnen genieten het paard laten gaan.
- Weides, goede zorg, ruime stallen, goed voer.
- Een plek waar paarden paard kunnen zijn met veel vrijheid en weidegang, voldoende voedsel en water, dus de basisbehoeften. Zelf zou ik regelmatig gaan wandelen en poetsen. hierisanka@hotmail.com
- Voldoende beweging, onbeperkt ruwvoer, kijken per individu, geen pijn hebben. wkoekoek@gmail.com
- lekker spelen met vrienden en verder met rust gelaten worden. petrahoeksema1992@gmail.com
- 24/7 buiten met schone schuilstal, samen met andere paarden en ruim voldoende ruwvoer. Tevens dagelijks toezicht ivm eventuele blessures of ziekte.
- Relaxt met soortgenoten oud worden. Carolaschrijven24@hotmail.com
- Waar je paard kan genieten van gras, samen met een weide maatje (of meerdere). Goede zorg, en genoeg aandacht van de eigenaar. sannebolt92@hotmail.com
- Regelmaat en beweging, afgestemd op individuele situatie van het paard, en eerlijk blijven naar paard over kwaliteit van leven.
- Ik versta onder een paardwaardige oude dag, een paard die dagelijks buiten komt met andere paarden, die in een groot weiland ook op zijn tijd een sprintje kan trekken en zich tegoed kan doen met onbeperkt ruwvoer. Evt. een gemengde kudde met wat jonge dieren, zodat de oudere paarden 'jong blijven'. emailadres: happyhorse29@hotmail.com
- karenvandermade@hotmail.com. Een paardwaardige oude dag vind ik een oude dag waarbij het paard niks meer moet, maar alleen mag en waarbij hij op zijn aller best verzorgd wordt.
- Een paardwaardige oude dag is voor mij je paard voldoende beweging, aandacht, persoonlijke zorg, aangepast voer, etc geven. Niet je paard ergens "wegstoppen". Op dit moment staat mijn oudje op een dure pensionstal, maar hier komt ze elke dag in de hand, in de wei, krijgt ze elke dag aandacht, aangepast voer etc.

- Een paard in de kudde met voldoende schuil mogelijkheid, goede voeding, over de hele dag verspreid beschikbaar. Vrij van pijn, stress, honger, dorst en de mogelijkheid tot het uitoefenen van soortspecifiek gedrag.
- Genoeg vrije beweging, ruwvoer en aanvullend voer om ervoor te zorgen dat ze goed in hun vel blijven zitten. Individuele aandacht, wandelingetjes, grondwerk en afwisseling. Contact met soortgenoten, kortom, weinig anders dan hoe ik mijn jonge paard zou behandelen, hooguit extra (medische)zorg wanneer dat nodig is, maar ook dat hoeft niet per se gerelateerd te zijn aan de leeftijd. E-mail: fleur_jonkers@hotmail.com
- Een paardwaardige oude dag houdt voor mij in dat een paard dagelijks zoveel mogelijk buiten komt met soortgenoten. In de zomer dag en nacht en in de winter minimaal 8 uur. Bij voorkeur op de wei, sowieso in de zomer. Daarnaast voldoende ruwvoer, met name wanneer ze niet op het gras staan. Wanneer hij 's nachts binnen staat een stal met dikke laag stro waar hij lekker op kan liggen.
- Goede verzorging (hoefsmid, weidegang, sociale contacten), medische zorg en vooral niet teveel poespas aan het paard zelf. Het paard moet zich zienderogen op zijn gemak voelen en vrij in een grote weide kunnen lopen. liannec1987@live.nl
- Een paard moet genieten van het leven. Krijgt een paard pijn? Dan vind ik, dat je een paard uit zijn lijden moet verlossen. flaprock@hotmail.com
- Het paard moet optimaal kunnen genieten van het paard zijn. Kunnen socialiseren, maar ook een eigen plekje hebben. Nikki.__n@hotmail.com
- Veel gras en leuke paarden
- Een plaats waar ze kunnen genieten van hun oude dag, waar mensen goed voor ze zorgen en ze vriendjes hebben om mee te kunnen stoeien crazyredhead@live.nl
- Veel vrije beweging met vriendjes. Zo nodig medische aandacht, aangepast voer.
- Rust, fijne groepen, genoeg en goede kwaliteit hooi, veel beweging. nicole_lieuwen@hotmail.com
- Dat hij een fijne oude dag heeft met zijn vriendjes en in zijn ritme blijft die hij al 24 jaar heeft bij mij. Verder krijgt hij volop aandacht verzorging en indien nodig medische hulp.
- Het paardje kan in elk geval dagelijks de paddock op (of de wei (maar dat kan niet bij die van mij)), verder genoeg ruwvoer, aangepaste brokjes per paard, dagelijks even knuffelen of poetsen en lekker met zijn vriendjes kunnen spelen. helene.jeurgens@gmail.com
- Een paard dat zoveel mogelijk op de weide komt, liefst 24 uur per dag met schuilstal. Van de winter nog steeds weidegang, maar dan s nachts binnen staan. Er is veel zorg voor de paarden, zoals kijken wat voor dekens ze om moeten en goed in de gaten per paard wat ze nodig hebben. Paard zoveel mogelijk in kuddeverband/groepshuisvesting laten staan. Michellkuh_1990@live.nl
- Het paard krijgt een pijnloze oude dag, voelt zich gelukkig en wordt voorzien in zijn/haar behoeften.
- lekker chillen in een klein groepje op de wei met grote geïsoleerde loopstal eraan en een overdekte gedraineerde paddock in de winter. En onbeperkt ruwvoer in de winter
- Paardwaardig vind ik dat ze lekker in een groep op een groot weiland kunnen lopen maar wel kunnen schuilen als dat nodig is en mogelijkheid tot binnen stallen mocht het echt heel erg warm zijn buiten of juist er koud.
- daar kunnen paarden gewoon doen wat ze willen en paard kunnen zijn zonder dat ze hoeven te werken.
- Een paard wat zonder pijn kan liggen, eten, rollen en slapen en niet aan langdurige medicatie hoeft, zeker pijnbestrijding medicatie vind ik dieronwaardig
- Een stabiele kudde, goed voer, goede verzorging en aandacht. Gewoon zoals ieder ander paard behandeld zou moeten worden. Tamara.hesselman@xs4all.nl
- De mogelijkheid om in een geschikte kudde/groep te staan, met voldoende mogelijkheid tot grazen/toegang tot ruwvoer, in goede gezondheid zodat het paard natuurlijk gedrag kan vertonen weurtel@hotmail.com
- Een paardwaardige oude dag is een mooi einde van een paardenleven waarin mijn paard hard voor mij heeft gewerkt. Ze zal samen met soortgenoten in harmonie 24/7 buiten staan met goed toezicht en alle benodigdheden wbt medicatie en voeding die mogelijk zijn. darkangel@_shula@hotmail.com
- Paard kunnen zijn. Dwz de wei op kunnen, gezelschap hebben zonder pijn/structurele gezondheids problemen. Email: areijm@hotmail.com
- Dat een paard pijnloos en een vrolijk bestaan kan hebben. Evelienvdvinne@ziggo.nl
- Een paardwaardige oude dag vind ik dat ze op al haar gemak kan doen wat ze wil en waar ze behoefte aan heeft. En dat ze de laatste jaren van haar leven nog een heel fijn leven mag hebben, dus goed verzorgd word en zeker lekker geknuffeld en gepoetst word!

- Een plekje waar mijn paard zoveel mogelijk paard kan zijn met zijn/een vriendje(s) op het land. Wel wekelijkse poetsbeurten en verwend worden met voer aangepast aan de behoefte van het oudere paard. En natuurlijk gewoon nog steeds op tijd de hoefsmid en tandarts enz laten komen. Af een toe een wandelingetje mits het paard hier ook van geniet. Dus het komt er eigenlijk op neer dat het paard krijgt wat hij fijn vind, hij heeft altijd voor mij klaargestaan en dan is dat andersom vind ik! Ik hoop dat je hier wat aan hebt groetjes Klarine Klarinebult@hotmail.com
- Goed wezijn
- Contact met andere paarden door middel van groepshuisvesting en dagelijks buiten komen
- Een oude dag waar een paard af en toe nog een beetje kan werken (op een goede conditie houden), in de wei mag staan met vriendjes en goede zorg krijgt door iemand die ze al langer kent.
- Zoals mijn merrie hier ook staat. Niks moeten, bijna alles mag. Als het kan, een keer longeren of een buitenritje. Met een maatje op de wei. wgrave@gmail.com
- Veel weidegang en aandacht. Niet meer bereden worden.
- Rustig op het land staan. roeliennn@hotmail.com
- paard lekker met soortgenootjes op de wei, wel in een groep wat bij elkaar past [mijn paard staat onderaan de ladder] goed voor een schuilplek voor regen/wind/zon.
- Een schone wei niet 1 vol met stront en erg belangrijk dat er goed zicht op is, zodat erg snel opgemerkt word als paard pijn/wondjes/koliek of iets krijgt.
- Lekker met vriendjes in de wei staan, een warme stal indien nodig, af en toe een buitenritje indien mogelijk en verder lekker paard zijn
- Dat de paarden ontspannen op de wei staan en een goede verzorging krijgen qua gezondheid maar ook poetsen. lottenvdsman@gmail.com
- Zeer goede huisvesting met veel weidegang en uitloopmogelijkheden. Een stabiele rustige groep in de wei. Persoonlijke aandacht. ascploeg@hotmail.com
- Met andere paarden, onbeperkt ruwvoer en weidegang. Zowel in de zomer als winter.
- Een paard dat niet meer hoeft te werken en samen met andere paarden dagelijks in de wei kan staan.
- bij een paardwaardige oude dag denk ik aan genieten zonder zorgen, dat voor mijn paard, maar ook voor mij. Ook veel/grote weides waardoor ze veel gras kunnen eten, dat hebben oude paarden vaak nodig om op gewicht te blijven (dus geen kale weiltes) bij een goede oude dag hoort imo ook persoonlijke aandacht, omdat oudere paarden nou eenmaal niet meer zo sterk zijn. Zoals het gebruik van dekens in de winter, een stal met slecht weer, eventueel extra slobber. Daar mag je als eigenaar vind ik ook best royaal voor betalen. Mailadres: estelleroelofs@gmail.com
- Het paard moet lekker in haar vel zitten en gewoon nog gezond zijn. Normaal kunnen bewegen en helder uit haar ogen kijken. Gewoon lekker in haar vertrouwde kudde en met liefde en aandacht van haar baas.
- Voor mij is een paardwaardige oude dag geen rusthuis, maar een plekje in zijn/haar eigen vertrouwde omgeving. Desnoods met een verzorger als je zelf niet veel tijd aan het paard kan besteden omdat je met een jonger dier bezig bent. Maar in principe vind ik dat het dier onder je eigen toezicht moet blijven, dat je zelf je verantwoordelijkheid moet nemen. Heb je die mogelijkheid niet qua weidegang/stalling aan huis, dan is een rusthuis natuurlijk een mooie tweede optie. Maar dan nog : ga het dier opzoeken en draag zorg voor dat dierbare leven dat je zo tot dienst is geweest. Ons meisje is uiteindelijk op 34 jarige leeftijd ingeslapen en ik ben heel blij dat ik haar tot het eind aan huis heb gehouden. Ze is mooi oud mogen worden in de haar zo vertrouwde omgeving, met haar eigen kameraadjes. De twee pony's op leeftijd (20 en 21 jaar) die hier nu nog lopen, mogen net hetzelfde verwachten. Al heb ik wegens minder tijd en aandacht voor hun nu wel een stel leuke verzorgsterijes gezocht die hun extra aandacht geven.
- Lekker op het weiland, met een schuilstal met vriendjes. Veel beweging buiten.
- buiten staan, soortgenoten
- Overdag lekker buiten in een vaste groep op een ruim en veilig weiland, in de winter iets paddockparadijsachtigs. In de winter s nachts op een indiv of groepsstal met goede bosedekking en aandacht voor de overgang in voer.
- Lekker in de wei met soortgenootjes met genoeg schuilmogelijkheden
- Rust, lekker paard kunnen zijn, contact met soortgenoten. Debbieboer_90@hotmail.com
- Lekker in de weide staan, met vriendjes, af en toe een poetsbeurt, en knuffel/ aai.
- De gehele dag eetgelegenheid, weidegang, soortgenoten om zich heen, medische verzorging, aandacht, schuilstallen of eventueel 's nachts op stal.
- Als een paard een chronische degenererende ziekte heeft, vind ik het wreed om hem in leven te houden. We hebben d ekand en de morele plicht om dieren uit hun lijden te helpen. Paardwaardig is dus alleen GEZONDE paarden in groepjes huisvesten, 'snachts binnen, omdat warmte belangrijk is voor oude spieren, overdag buiten, omdat beweging belangrijk is.

- Lekker in een wei, alles mag niks moet
- Relaxte omgeving met veel bewegingsmogelijkheden. Dit alles mits paard gezond en fysiek in orde is om hier van te blijven genieten. info@joycemulder.nl
- Niet in een rusthuis plaatsen, maar zelf houden en ervoor zorgen. Mocht dat niet gaan dan laat ik hem liever zelf inslapen dan iemand anders met mijn paard op te zadelen. Alleen als hij echt niet meer wil en kan werken dan lekker op de wei laten staan met paardenvriendjes. Zolang hij nog iets kan dan is het gewoon leuk om grondwerk met hem te doen of stukken te stappen in het bos.
- Paar moet het hele jaar door minstens 8 uur per dag naar buiten kunnen in een stabiele kudde. Voldoende kwaliteitsvoer is belangrijk. Paard moet met zorg in de gaten gehouden worden en dagelijks nagekeken. De stalling moet vooral ook rustig zijn. ymkejoosse@msn.com
- Zolang mijn paar gelukkig is, is het voor mij goed.
- Dat het paard geen zware arbeid meer hoeft te doen en gelukkig is. Mijn email is geertjedebruin5@hotmail.com
- Als het dier zich nog zonder al te veel pijn kan bewegen, het goed kan eten, voldoende aandacht en (medische)verzorging krijgt, soortgenoten en weidegang heeft, lijkt het mij een paardwaardige oude dag. jolijschilder@hotmail.nl
- Het paard moet lekker kunnen genieten van zijn oude dag, en dingen kunnen doen die hij leuk vindt. E-mail: shmhabraken@outlook.com
- Ik persoonlijk vind als het paard niet het werk meer aankan, ga je dan zitten wachten tot hij echt op is?Pijnvrij en zonder ongemak is het belangrijkste.Tot zolang laat ik hem op zijn huidige stal staan.
- Rust voor het paard, flink de ruimte, soortgenoten, altijd ruwvoer om warm te blijven, goede schuilmogelijkheden met in de winter het liefst een inloopstal met een warm strobed. gerbrich-sarina@live.nl
- zolang paard goed kan lopen, eet en in een groep goed uit de voeten kan en al dan niet met pijnstilling zich prettig voelt vind ik het paardwaardig
- Lekker in de wei het liefst met soortgenoten. gpvanzuilen@outlook.com ondanks dat mijn paardje maar 4 is, kan die van mijn vriend van 24 de zak voer wel gebruiken! ;)
- Zonder pijn met gepaste beweging en voeding met soortgenoten leven. email adres voor zak voer: s.oudevoshaar@hotmail.com
- Genoeg weidegang met andere paarden en veel aandacht en een opletend oog op het paard. marijawillems@hotmail.com
- Met soortgenoten op de wei en vertroeteld worden. lisavdelde@hotmail.com
- Pijnvrij en in een groep kunnen staan.
- Redelijk pijnvrij in gezelschap van anderen vrij kunnen rondlopen in een veilige omgeving. statz07@kpnmail.nl
- veel buiten, toezicht en evt. verzorging en persoonlijke aandacht
- Plezier in het leven, lekker buiten in een groep, maar wel met de mogelijkheid speciaal voer en medicatie te geven. Sanmy_hihi@hotmail.com
- Een paardwaardige oude dag is bij mij de zelfde behandeling als dat ze voor die tijd krijgen, alleen dan zonder (zware) training. en waarschijnlijk wat meer uurtjes weidegang.
- Een paardwaardige oude dag vind ik een goede verzorging, goed voer en een degelijke groepshuisvesting. Onder toezicht oog van mensen die de kudde goed in de gaten houden en op tijd ingrijpen bij onregelmatigheden. ceavanhoutert@hotmail.com
- De hele dag lekker in het gras eten, een keer in de week een goede poetsbeurt. Met genoeg medische zorg.
- Geen pijn hebben en alleen maar genieten. Veel buiten zijn en niet opgehokt staan.
- Zomers dag En nacht buiten. Swinters, snachts in groeps stalling met op verschillende plekken onbeperkt hooi, overdag ruime paddock of wei wanneer mogelijk.
- Het kunnen voorzien in alle behoeften van het betreffende paard. Dus bijv. de nodige hoeveelheid beweging en sociaal contact.
- Nou voor mij zou dit betekenen een fijne plek met vriendjes waar ze op haar gemak is in de kudde waar ze veel buiten staat met beschutting of een groepsstal. Een niet te drukke kudde aangezien ze blind is aan een kant en waar ze lekker oud mag worden .nannyvandenbergh@hotmail.com
- Aandacht, lekker buiten met soortgenoten en voldoende eten over de hele dag verveeld. Liannevanheek@hotmail.com
- Gewoon paard laten zijn en medisch gezien niet te veel aanrommelen. Op = op.
- Een paard wat pijn vrij lekker op de wei kan staan en 's nachts op stal.

- Dat hij gewoon paard mag zijn zonder pijn. dorryvogels60@gmail.com
- een goed leven hebben, lichamelijk, geestelijk en je niet vervelen. bovendien soortgenoten contact weide
- Een paard moet voor mij echt paard kunnen zijn, en dat kan in mijn ogen het beste op de wei met vriendjes. Verder wil ik graag dat mijn gepensioneerde paard de nodige medische zorgen krijgt om te kunnen genieten van zijn pensioen.
- Waarbij paarden pijnvrij hun laatste jaren kunnen slijten. In kuddeverband met soortgenoten. Waarbij ze overdag lekker naar buiten kunnen.
- Onder een paardwaardig oude dag versta ik dat het er volledig geluisterd wordt naar het paard, het paard medisch in orde is en dat het paard niet langer hoeft te lijden dan nodig. Eventuele beweging, als in wandelingen en/of licht grondwerk, hoort hier ook bij. E-mailadres: liefs.naomi@gmail.com
- Ik zou minimaal 10 uu naar buiten per dag liefst langer. Een relaxte kudde en toepasselijke zorg en af en toe een aaitje
- Niks anders dan toen het je sportpaard was maar dan zonder flink trainingen. Fijne bij het paard passende stalling, goede voeding en liefdevolle verzorging.
- Als het paard kan genieten met zijn vriendjes op de wei. Zonder pijn en als de dierenarts en fysio aangeven dat het nog een paardwaardig leven is.
- Ik zou willen dat mijn paard lekker op de wei kan als het weer dat toe laat, genoeg gras kan eten en genoeg supplementen krijgt als aanvulling. Lekker met een klein en rustig groepje (oude) vriendjes. De mogelijkheid dat ze naar binnen gaan met goed kwaliteits hooi als het slecht weer is of winter is. celine.96@live.nl
- Als het dier zelf in staat is normaal te leven ,eten ,bewegen en geen pijn heeft. wdijkstra14@hetnet.nl
- Zoveel mogelijk paard kunnen zijn dus heerlijk hele dagen maar buiten en lekker niksen beetje rondscharrelen is toch wat elk oud paard zou willen
- Zolang het paard fit genoeg is en pijn vrij is hij of zij lekker met soortgenoten van weidegang kan genieten, silwestdijk@yahoo.com
- 24/7 buiten met schuilstal in kudde verband lekker paard zijn. Voldoende ruwvoer en geen verplichte inspanning meer.
- Een zo gunstig mogelijke huis vesting voor het paard met lekker veel op de weide en veel vriendjes om zich heen en zoveel mogelijk liefde en aandacht ;)
- Overdag in de wei met andere paarden. In de nacht in een individuele stal met hooikuil. Maandelijks een update per mail of facebook en een 'heads up' wanneer de dierenarts of hoefsmid komt en wanneer er eventuele extra kosten zijn. Linda_Koolen@msn.com
- Wat ik daaronder versta is het in een rustige stabiele kudde en omgeving mijn paard laten genieten op de wei en buiten van zijn vrijheid van zijn oude dag na een leven hard gewerkt te hebben. Dat het zo natuurlijk mogelijk kan zijn. Emailadres: mirthebamps@hotmail.com
- Een paard waardige oude dag is in mijn ogen 24/7 buiten met schuil mogelijkheden in groepsverband. Goede medische zorg en onder Veel toezicht.
- Zonder onacceptabel ongemak/pijn. Jhmehartman@gmail.com Succes! Ik ben benieuwd naar de uitkomst.
- Pijnvrij met soortgenootjes op de wei staan met voldoende ruwvoer en aandacht tot beschikking. annick87@hotmail.com
- Met leeftijdgenoten op een weiland staan, met mooi gras, stukken zand, bomen als beschutting en mogelijkheid hebben om zelf binnen te gaan staan in een winddichte schuilstal met stro, die ruim genoeg is voor alle paarden om in te staan. Eventueel 's nachts naar binnen in grote groepstallen op stro. Onbeperkt beschikking tot hooi.
- Lekker in een kudde op de wei. Natuurlijk met voeding die passend is bij het paard (en de eventuele ziektes/gebreken). Genoeg schuilmogelijkheden.
- Ik vind een paardwaardige oude dag dat mijn paard elke dag op de wei staat ook in de winter en in de nacht in een afgesloten stal. Dat is hij gewend en vind hij prettig en ik ook. Als hij niet meer in de wei zou kunnen dan is het geen paardwaardig bestaan vind ik. mijn mailadres is: gekeenjeroen@hetnet.nl
- Goede kwaliteit van leven met weidegang/voldoende mogelijkheid tot beweging met een stabiele groep kuddegenoten. gimir2000@yahoo.com
- Veel weidegang met vriendjes en schuilplek. Niet vaak binnen tenzij niet anders kan. (nathalieklunder@hotmail.com)
- Gezellig met vriendjes op de wei en voldoende aandacht
- Een paard wat gelukkig is en goed in een groep kan functioneren. Lindabuurman@hotmail.com
- Samen met soortgenoten de hele dag buiten staan en in de nacht op stal om uit te rusten. En genoeg aandacht krijgen.
- Oude bomen moet je niet verplanten. Oudje blijft hier in de groep en gaat enkel dood uit handen. Rusthuis is niet interessant met toegang tot weide, etc. in eigen beheer.
- als een paard op pensioen moet met medicatie is het tijd om hem/haar te laten gaan ik zie niet de meer waarde in van een paard op een ander adres met een lijst aan medicatie w.schuttel@Hotmail.com
- Zolang mijn paard zonder pijn en met plezier zijn werk kan doen is het goed, zo niet laat ik m inslapen. Ik zie geen nut in het leven van grasmaaiers
- een paardwaardige oude dag zie ik als 24/7 buiten staan met vriendjes in een grote bak/wei met schuilmogelijkheden en waarbij de mensen zeker twee keer per dag kijken hoe het met ze gaat en in actie komen als dat nodig is.
- Dat is bij ieder paard anders, zodra het dier niet meer pijnvrij kan rond bewegen is het zo en zo niet meer paardwaardig. Sequana11@gmail.com

- Mijn paard moet gelukkig zijn. Geen pijn hebben en niet gepest worden door andere paarden. Ik wil dat ze ook een plekje heeft waar ze rustig kan eten zonder te worden opgejaagd. Lekker kan kriebelen met vriendjes. j_bosma@online.nl
- Vrij van pijn, angst, honger, dorst en kou. Veel weidegang en een lekker dik opgestrooid strobed. In een groepje waar hij zich prettig bij voelt. Regelmaat. Onbeperkt ruwvoer, krachtvoer naar behoefte indien nodig aangepaste voeding.
- geen pijn en geen ernstige gezondheidsproblemen. mijn mailadres is: tamaramt@upcmail.nl
- 24 uur per dag buiten met soortgenoten en schuilgelegenheid en onbeperkt ruwvoer. En natuurlijk vrij van pijn en ongemak. tinkertreas@hotmail.com
- Vrij bewegen en vrij van ongemakken en ziektes/kwalen etc.
- Een paard moet paard kunnen zijn, ook als ze oud zijn. Ze moeten alles krijgen om het leven optimaal te houden, zo lang ze dat zelf ook willen.
- rosanne.vandenbossche@gmail.com
- zonder pijn kunnen genieten van de weide en paardenvriendjes
- Een paard dat kan genieten van haar oude dag en niet in een koppel word gezet en niet meer naar om gekeken
- Ik vind dat een paard op een vredige manier z'n oude dag verdient
- Een omgang met het paard zoals het ook hoort als deze nog niet met pensioen is. Dus veel aandacht voor soort voer, weidegang en natuurlijk het paard veel aandacht geven.
- Eerlijke behandeling. Qua voer verzorging en beweging
- Kijken naar het individu, bij voorkeur 24/7 weidegang met schuilmogelijkheid of desnoods in de nacht binnen. Kwalitatief goed voer en daarbij zeker het et individu bekijken
- pijnloos, geen lijdensweg
- Genietend van weidegang met meerdere andere paarden, in een rustige, vrij stabiele kudde. Gezond gras met schuilmogelijkheden en mogelijkheid tot bijvoederen indien nodig. Voor de rest vooral echt paard mogen zijn, en liever plots sterven aan een hartaanval dan jarenlang met allerlei middeljes opgelapt te worden om zo lang mogelijk in leven te blijven.
- Een leven waarin het paard pijnvrij maar ook zo natuurlijk mogelijk paard kan zijn. Afhankelijkheid van medicijnen en wachten op de goede dagen valt daar wat mij betreft niet onder.
- een paard dat op zijn plek staat en echt van zijn welverdiende rust kan genieten.
- Ik wil dat een paard zich fijn voelt, goed verzorgd wordt en dat hij/zij genoeg aandacht krijgt die hij/zij verdient. Anders vindt ik het al helemaal voor een oud paard niet paardwaardig genoeg om het paard dan daar maar neer te zetten terwijl er niets mee gebeurt. Dan heb ik het paard liever op een stal in de buurt waar ik er snel naartoe kan. Mailadres: esjedazje@gmail.com
- voldoende zorg en aandacht om aan de behoeften van mijn oude paard te voldoen, qua voeding, huisvesting, verzorging, medisch maar ook gewoon wat persoonlijke aandacht
- Lekker hele dagen buiten met vriendjes en genieten van de welverdiende rust. Verder vind ik de persoonlijke (medische) zorg ook erg belangrijk en op het moment dat het niet meer paardwaardig is dat de juiste keuzes gemaakt worden.
- In een natuurgebied of grote wei met schuilmogelijkheden in een kudde of kleinere groepjes staan, bij medische zorg de mogelijkheid tot een individuele box en anders dus gewoon op het land.
- Op het paard afgestemde huisvesting. Zo veel mogelijk weidegang, genoeg mogelijkheden tot sociale contacten (andere paarden dus) en goed zicht op de gezondheid. Een paard mag niet lijden. Sylviadvwoude@gmail.com
- Samen met anderen in een kudde de hele dag buiten op het weiland, 's nachts en bij slecht weer goede schuilmogelijkheden of binnenstalling. Bijvoeren wanneer nodig. Toezicht door iemand op voer/eetlust, gezondheid etc. Geen extra activiteiten zoals rijden, poetsen etc, maar gewoon lekker paard zijn met soortgenoten in de natuur.
- Zonder pijn genieten in de wei samen met andere paarden vriendjes. Iloncahien@hotmail.com
- Een leven waar het paard zich happy bij voelt, met voldoende controle en zorg.
- Een plek waar het paard van alle gemakken voorzien is, overdag met een groep op de wei, 's nachts individuele stalling om specifiek te kunnen voeren.
- Dagelijkse weidegang in een kleine veilige kudde. Dagelijks aandacht, voldoende eten, 's nachts op stal, met onbeperkt ruwvoer. maykevandervoort@hotmail.com
- Lekker genieten op de wei met vriendjes en elke dag wat aandacht en de zorg die die nodig heeft.

- Lekker veel rust, paard goed uit ziet nog, geen pijn heeft, niet te mager is
- Lekker in de weide staan met andere paarden
- Dat mijn paard in rust, met soortgenoten en pijnvrij zijn dagen kan doorbrengen op de wei. Samanthavanvoorst@hotmail.com
- Dat het paard met groepsgenootjes heerlijk kan genieten op de weide. Iemand hem verzorgt, poetst en verwent zonder dat het paard hier nog inspanning voor moet leveren. Het paard moet geen druk meer voelen en alleen nog genieten dewi.gorter@gmail.com
- 24-7 buiten met vriendjes zolang paard lief happy is vele voer beurten en een deken om als het kouder word die oudjes vallen altijd snel in. Een aai over de bol en zo nu en dan een lekkere uitgebreide poetsbeurt. Priscillaisabel@hotmail.com
- Lekker veel loslopen met soortgenoten, met slecht weer in stal, mgenoege te eten, altijd ruw voer, goede zorg als wer iets mis is. Lissabakker4@gmail.com
- Een paard dat nog gezond is, dat kan bewegen zonder pijn en toont door gedrag dat hij/zij gelukkig is. Op de weide met vriendjes, regelmatige check-up door dierenarts.
- Dat het paard lekker paard kan zijn. Dus veel buiten tussen zijn vriendjes. Lekker veel ruimte om te lopen en eventueel rennen. Onbeperkt ruwvoer en natuurlijk ook minstens 12 uur op de wei in de zomer. En 8 uur in de winter. In de stallen voldoende hooi Liefst tegen 10 uur nog een keer aangevuld. lrtj_@hotmail.com
- Dat je als je de mogelijkheid hebt je je paard bied wat ie nodig heeft en als ie op is je hem laat gaan voor er een lijdensweg moet komen. Je moet eerlijk zijn ten opzichte van je dier. T.vankasteren@hotmail.com
- Lekker met een kudde andere paarden op het land staan, geen zware arbeid meer hoeven te verrichten, genieten van de aandacht, etc.
- Een paard waardig oude dag is samen met zijn vriendjes op een grot wei
- Rust, ruimte, vrijheid, niet werken en niks gedwongen. Email adres voor de loting: elisejoelle@gmail.com
- Heerlijk genieten net vriendjes een weidegang waar oog is voor het paard met ruim voldoende ruwvoer.
- Een oude dag waarbij het paard gewoon paard kan zijn in een kudde die bij het paard past waarbij het paard geen noemenswaardige pijn heeft of last heeft van aandoeningen die het paard belemmeren in het paard zijn. Lisette25@hotmail.com
- Pijnloos, vrolijk de dag door. Kan dit niet meer dan laten inslapen. Momo_lovertje@hotmail.com
- Veel vrijheid om te bewegen en eten en veel sociaal contact met andere paarden. Paardensportmassage@live.nl
- Veel bewegingsvrijheid en goede basisverzorging
- Een plek waar mijn paard met plezier kan vertoeven en een paardwaardig bestaan kan leiden. kruimelot@live.nl
- Met mooi weer lekker op de weide, als het veel regent in de weide met schuilstal. 1 à 2 keer in de week een lekkere borstelbeurt en 2 à 3 keer in de week een wandeling. In de winter 's nachts op stal. Ellenpaarden@hotmail.nl
- Ik vind het vanzelfsprekend om ervoor te zorgen dat een paard zijn oude dag kan slijten in een fijne groep (zolang het dier nog vrolijk oogt en wil eten) en het daarbij te ondersteunen met de juiste voeding en zorg.
- Dat het paard lekker 'paard' kan zijn en het hem/haar aan niets ontbreekt, zonder belast te worden met dingen die hij/zij niet meer (aan)kan. (Zowel fysiek als lichamelijk, op alle gebieden incl. medisch). Voldoende toezicht en ook voldoende persoonlijke aandacht indien het paard hier geschikt voor is (je hebt paarden die liever met rust gelaten worden, laat deze dan met rust, maar er zijn ook paarden die zichtbaar genieten van wat persoonlijke aandacht van de mens, biedt deze paarden dit dan.) forever-memories_@hotmail.com
- Paard lekker de hele dag naar buiten de wei op. Liefst een wei met een fatsoenlijke hoeveelheid gras. Eventueel een maatje of meerdere maatjes om mee samen te staan. 's Avonds op de box. Genoeg ruwvoer om de hele avond door wat te knabbelen te hebben. Verder lekker met rust gelaten worden en zo nu en dan een poetsbeurt. Indien er geen pijn is lekker laten staan, als ze pijn heeft niet teveel proberen, maar op tijd laten gaan. Myrthe_jonk@live.nl
- Dat het paard pijnvrij en gelukkig is. Met elke dag de aandacht die hij verdient. vf.wesseling@gmail.com
- Geen rusthuis. Gewoon op de oude stal laten staan en niveau van rijden aanpassen aan het paard.
- Dat het paard met soortgenoten dagelijks kan genieten van weidegang of andere losloop mogelijkheden. En deze voldoende aandacht krijgt met een stukje wandelen en dagelijkse verzorging.

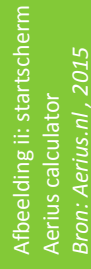
- Lekker elke dag de wei in, genieten tussen de andere paarden die er tussen staan en af en toe een stukje met hem gaan wandelen. Niet te veel aanhalen, lekker laten doen wat ie wil doen.
- Paard een fijne laatste dag geven met de goede en nodige zorg
- In een passende kudde 24/7 weidegang. (Leonie185@hotmail.com)
- Lekker niks doen en genieten van het paard zijn. prins_jesse@hotmail.com
- In kuddeverband in de buitenlucht. Als ze uitgestoten wordt, weet ik hoe laat het is.
- Een paard wat nog goed mee kan komen in het dagelijkse leven. Sociale contacten kan hebben. Goed in zijn vel zit. Goed (aangepast) voer krijgt. En waarbij regelmatig een check van de tandarts/hoefsmid aanwezig is. ladyendonja@hotmail.com
- Lekker paard zijn, niets hoeft, alles mag. Huisvesting in een kudde, met veel weidegang en eigen keuze om stal in te lopen.
- Een leven zonder pijn, waarbij er 24-7 buiten kan worden gelopen met goede schuilgelegenheid en maatjes. aylauttenbogaard@hotmail.com
- Buiten lopen met andere oude paarden en pony's op een paddock met hooi of op de wei. Met goed extra voer, mogelijkheid om te kunnen schuilen. 'S nachts in een box met genoeg ruwvoer en af en toe een extra poetsbeurt.
- De hele dag lekker met een paar andere paarden op de wei en s'avonds lekker op stal
- Een paardwaardige oude dag is voor mij de vrijheid voor 'n paard om paard te zijn, maar wel met de extra's die een oudje nodig heeft. Een deken, extra schuilstal of extra emmertje voer. Medische zorg waar nodig en verder een hoop liefde. Oud is niet wegstoppen!
- In een groepje met vriendelijke paarden de wei op, s nachts en bij extreem slecht weer op stal. Elk paard dagelijks wat aandacht, zodat ze relaxed kunnen genieten van hun oude dag. Eva_roosmarijn@hotmail.com
- Een paard hoort zijn hele leven zoveel mogelijk paard te kunnen zijn. Voldoende beweging, voeding, andere paarden en medische zorg als dat nodig is. Sommige paarden vinden het nog fijn af en toe nog rustige ritjes te doen of een keertje poetsen. Je moet kijken naar wat het paard zelf wil. Mijn e-mail: annegenwers@live.nl
- Een paardwaardige oude dag is een oude dag waarbij het paard geen belemmeringen in zijn/haar gezondheid ondervindt. Het oude paard moet gewoon paard kunnen zijn, zonder dat daar veel poespas, pijn, of andere ongemakken bijkomen. Het is soms heel moeilijk, maar wij mensen moeten soms minder egoïstisch zijn.
- Dagelijks weidegang ook in de winter. Veel ruwvoer, evt ook SP indien noodzakelijk. Veel sociaal contact. ivdijk@hotmail.com
- De beste zorg voor ieder individu, afgestemd voer, supplementen en medicatie en een huisvesting die past bij de behoeftes en karakter van het paard. En geen noodzaak om afstand te doen van het paard of beslissingen over behandeling uit handen te geven. Misschien ben ik te veel Control freak maar wat ik weet van bepaalde rusthuizen en hun aanbod zou ik mijn paard niet snel naar een rusthuis brengen, omdat ik denk dat op de juiste stal ik zelf meer toegepaste zorg kan bieden (paard met cushioning) jalenkavanwijk@hotmail.com
- genieten met zijn vriendjes in een prettige omgeving met veel vrijheid en dat ze lekker kunnen rond scharrelen. Met de juiste zorg
- barbarawitteveen@gmail.com. Een paardwaardige oude dag... geen moetjes, alleen maar magjes. Paardzijn. Je mens zien. Liefde. In beweging. Rust roest. Paardzijn.
- Fijn buiten staan met vriendjes, paard dat goed in zijn vel zit en goed op gewicht gehouden wordt en dat kan schuilen/binnen kan als het slecht weer is.
- Onbeperkt ruwvoer en veel opende weide zonder verplichtingen!
- Het paard moet zonder pijn (voor zover te zien/merken) zijn dag door kunnen komen. Dat wil zeggen: goed voor zichzelf kunnen zorgen in de kudde, nog de 'wil' hebben om te eten (evt aangepast) en naar buiten te willen. Lindykamphorst@gmail.com
- Een weiland met ruime schuilstal/inloopstal waar ze met meerdere paarden staan. onbeperkt ruwvoer hebben en voldoende slobber als seniores priores voor als eten lastig wordt. Daarnaast geen pijn, zodra dit het geval is moet er ingegrepen worden. gaby_steenhoven@live.nl
- Lekker buiten maar toch ook een dekentje op als het nodig is, extra eten wanneer hij afvalt en gewoon liefde..
- Niet verhuizen, in de zomer in gemengde kudde op de wei, en 's winters 's nachts binnen, overdag buiten. E-mail: smit40@zonnet.nl
- Overdag lekker met leeftijdsgenootjes het land in en 's nacht weer (veilig) op stal
- Een paarwaardige oude dag is wanneer je oude paard pijnvrij met soortgenoten op de wei kan staan. Het paard weer helemaal paard laten zijn.
- Voldoende weidegang, goed voer afgestemd op behoefte, contact met soortgenoten, voldoende beweging zo verre het paard dit aankan. Iedere dag aandacht en eventueel een poetsbeurt, wandelen.

- Als ik kijk naar mijn eigen paard wordt deze niet gelukkig op een weilje, dus op het moment dat het zover gaat komen dat ze niets anders meer kan dan kies ik liever voor euthanasie.
- Een paard wat heerlijk in zijn vel zit tussen andere oudere paardjes. Die lekker buiten kan staan maar ook met slecht weer kan schuilen of lekker binnen staat. Af en toe lekker gekriebeld kan worden door de mens. Mijn keuze zou dan ook gaan om een niet al te grote rusthuis. Cynthia150697@hotmail.com
- Een paardwaardige oude dag is lekker 24/7 op de wei met vriendjes en eventueel zo af en toe een lekker buitenritje als het paard het nog aan kan en leuk vindt
- Pijnvrij met alle ruimte voor de behoeften die hij dan heeft
- Wanneer een paard zonder pijn, met medische verzorging, met soortgenoten en de mogelijkheid tot voldoende weidegang/buitenlucht oud kan worden
- Pijnvrij op weide kunnen (of in een paddock) bewegen en genieten.
- Het paard moet (zo goed als) pijnvrij zijn. zo weinig mogelijk moeten, en zich gelukkig voelen. emmandriel@mail.com
- Dat het paard lekker met soortgenoten de hele dag buiten kan staan en daarnaast ook nog aandacht krijgt van mensen door o.a. een dagelijkse poetsbeurt en eventueel nog wat beweging doormiddel van longeren als dit nog kan. claudia_vb_1990@hotmail.com
- Ik zou mijn paard het liefst zoveel mogelijk buiten zien. Als ideaal zou ik 10 uur weiland, rest van de dag paddock met mogelijkheid tot inloopstal in groepsverband. Zo is ze het nu ook gewend en ze oogt zeer gelukkig dus dit zou ik voor haar de mooiste manier vinden om oud te worden. Ook zou ik willen dat er opletende mensen zijn die bij twijfel direct contact opnemen met mij om verdere dingen te overleggen. Communicatie vind ik erg belangrijk. Email: merelmaas@kpnmail.nl
- Mijn paard moet kunnen genieten van zijn laatste dagen. Zo moet hij genoeg weidegang hebben om zich nog lekker uit te leven, en niet meer dagelijks aan 't werk moet.
- Een paardwaardige oude dag is een paard wat de laatste jaren van zijn leven heerlijk met soortgenootjes kan genieten van paard zijn en de dingen die het paard zelf leuk vind. En eigenlijk zouden die dagen ook heel veel liefde van de baasjes moeten bevatten.
- Ik wil zelf ten alle tijden zelf voor mijn paard zorgen. Aandacht en liefde, de personen om haar heen die ze kent en dezelfde stabiele plek plus kudde. daffie.92@live.nl
- Weidegang met soortgenoten in een weide waar voldoende gras in staat. Eventueel afgewisseld met een fatsoenlijke paddock (te dikke paarden bijv) Beide met mogelijkheid om te schuilen. Een bos in de buurt om als het mogelijk is nog wat ritjes met het paard te kunnen maken. Een overdekte poetsplaats om met het paard bezig te kunnen zijn. Afgestemde voeding per paard is fijn, maar hier voor zullen de paarden wel individueel binnen moeten staan anders lukt dit niet handig. Voldoende aandacht voor het paard indien het paard hier behoefte aan heeft
- goede verzorging en persoonlijke aanpassing aan paard/pony zodat het de aandacht krijgt dat ieder paard verdient.
- Lekker op z'n eigen stekkie in z'n eigen vaste kudde oud mogen worden, zonder als oude boom nog te worden 'verpot'. Paardwaardig houdt voor mij in: goed kunnen functioneren binnen de kudde. En lekker bezig blijven zolang dat kan, met activiteiten op maat.
- Het paard mag paard zijn. Het liefst hele dag op de wei met soortgenoten. Het paard mag niet lijden. Haar welzijn vind ik het belangrijkste. Celineeroode92@gmail.com
- een paardwaardige oude dag is voor mij een paard dat niets meer hoeft en een boel mag. Lekker in de weilpaddock buiten lopen, af en toe een lekkere verwenbeurt en goed verzorgd (hoefsmid, medisch noodzakelijke dingen en voeding) en veel samen kunnen zijn met andere paarden. Met vriendelijke groet, en veel succes met je onderzoek Henny Faber (hennyfaber@hotmail.com)
- Samen met andere paarden en pony's op het land, op de koudere dagen 's nachts op stal. Af en toe een lekkere poetsbeurt en een wandeling door het bos of zo.
- Een paardwaardige oude dag is wanneer een paard kan genieten van zijn pensioen zonder pijn en waarbij het paard kan genieten van het leven waarbij het gelukkig is en kan leven zoals een paard zou moeten leven (zonder dat het vermenselijk wordt).
- een paard laten genieten met dingen die hij nog kan, genoeg vriendjes/aandacht en zorg. charissa134@live.nl
- Het paard moet nog kunnen genieten. Moet in een fijne kudde staan, waarbij alle dingen goed op elkaar afgestemd zijn. Een helder en duidelijk beleid met weinig stresssituaties en mensen met verstand van zaken. sakvis@hotmail.com
- Dat het hem, haar, aan noets ontbreekt, dus paardwaardig en kundig. dario.numa@home.nl
- Zodat het paard nog lekker kan ravotten met vriendjes en pijnloos oud kan worden. Met name voor paarden die altijd in een box gestaan hebben kan dit erg fijn zijn.
- Lekker met vriendjes in de wei genieten van de oude dag!! Met af en toe een poetsbeurt onder het motto, alles mag niets moet.
- Een paard wat lekker van zij oude dag kan genieten en lekker buiten paard kan zijn met genoeg maatjes en onbeperkt wat te eten en regelmatig aandacht zoals die al gewend was. Labyrind@hotmail.com

- Lekker in een weide met soortgenootjes genieten van zijn oude dag. Goed eten, verzorging en medische hulp als dat nodig is.
- Paard moet lekker veel aandacht krijgen en lekker veel eten!]
- Dat ze niet gedwongen worden om nog te werken en dat ze de hele dag met soortgenoten in de wei kunnen staan met schuilmogelijkheden. Ook met onbeperkt ruwvoer zou het paardwaardig zijn, zodat ze daar hun energie uit kunnen halen als het nodig is. Email: melissavanderlee@live.nl
- Veel buiten met soortgenoten, voer aangepast op behoeften
- Een paardwaardige oude dag is in mijn ogen een leven waarin het paard wellicht wat rustiger aan moet doen, maar nog zonder pijn lekker zijn ding (rennen, spelen, sociaal gedrag vertonen) moet kunnen doen. Zodra er sprake is van pijn of verlies van levenslust heb ik de voorkeur voor een spuitje. Ik zou mijn paard niet in een rusthuis willen zetten, ik hou liever de verantwoordelijkheid bij mezelf. yfke.heevel@xs4all.nl
- Pijnvrij kunnen genieten van het niets doen, zoals grazen en in kudde verband staan. Nicole.vanslooten@gmail.com
- Ik vind het belangrijk om een pony de rust te geven die die nodig heeft. Dus daarom zou ik er alles voor doen, om mijn pony zo gelukkig mogelijk te maken.
- Een paard dat kan genieten van rust in een rustige paardvriendelijke omgeving met andere paarden.
- Samen met vriendjes de ruimte hebben, niet meer (zwaar) hoeven werken. Gewoon lekker paard zijn met de zorg die ze nodig heeft. anne_spaans@live.nl
- Een prettig leven met oog voor welbevinden. Gewoon een paardwaardige rustige oude dag. hotmail@caiway.nl
- Zoveel mogelijk in de buitenlucht met vriendjes, maar in de nacht warm op stal. En de (medische) zorg is erg belangrijk. dweernink@hotmail.com
- Pijn vrij. mariska_brouwer@hotmail.com
- Samen genieten met de baas tot dat het niet meer gaat.
- Lekker niks doen met soortgenoten in de wei. tinkerlooslinda@gmail.com
- Als het paard pijnvrij, samen met soortgenoten, de hele dag een beetje rond kan scharrelen, hapje-stapje kan doen.
- soortgenoten, rust, veel weidegang, liefdevolle mensen
- Ik wil graag dat mijn paard de mogelijkheid heeft tot veel sociaal contact (kudde) en de hele dag buiten komt. 's Nachts op stal is geen probleem. Het is fijn als hij nog regelmatig in handen komt bij bijvoorbeeld een poetsbeurt. Verder wil ik niet dat hij continu pijn heeft.
- 24/7 of overdag op weide/paddock en 's nachts op stal, aandacht en veel vriendjes/leeftijdsgenoten. Af en toe eens een wandeling en ook nog geregeld in hand komen is ook wel prettig. Mail: airmy09@live.nl
- Weidegang, stalling en persoonlijke aandacht.
- Zeker een ouder paard moet in staat zijn de hele dag in beweging te blijven en constant de mogelijkheid hebben tot eten (indien ze nog in staat zijn hooi te eten). Ook moeten ze de beschikking hebben tot soortgenoten, in een groep die goed bij elkaar past, dus zonder onrust. Paardwaardig betekend voor mij verder dat het paard zelf geen dermate grote gebreken heeft dat het een pijnvrij leven kan leiden zonder grote ingrepen. E-mailadres is marlies.rasker@gmail.com
- Goede verzorging, voeding en oog voor algemeen welzijn.
- Een paard moet goed in z'n vel zitten (pijn vrij) en plezier hebben aan het pensioen. Sjettiedewilde@msn.com
- Voldoende vrije beweging. Goede voeding. gematigde beweging zadel oid. Indien mogelijk. gemengde kudde van leeftijden. esther_r20@hotmail.com
- Dat een dier geen pijn heeft en nog in goede conditie te houden is, indien een paard zonder aan het werk te zijn pijn heeft (kreupel loopt), conditie achteruit gaat (zeer vermagerd erbij staat waarbij ook spieren verdwijnen), luchtweg problemen heeft waarbij het paard benauwd is en blijft etc. is het geen paardwaardig bestaan meer indien het aandoeningen zijn waarvan het paard niet op redelijke termijn kan herstellen.
- Dat een paard lekker samen met soortgenoten buiten staat, en gewoon goed verzorgd wordt.
- Een individuele benadering van elke dag opnieuw. Met de zekerheid dat teveel slechte dagen de eeuwige groene weide betekend. Naar een rusthuis brengen is in mijn ogen afdanken of overdragen.
- In de wei waar een paard hoort te zijn met alle liefde en aandacht die die verdient
- Minstens 1 vriendje, altijd mogelijkheid tot lopen, altijd mogelijkheid tot schuilen en altijd toegang tot ruwvoer. spip1@live.nl

Stappenplan aanvraag ontwikkelingsruimte PAS

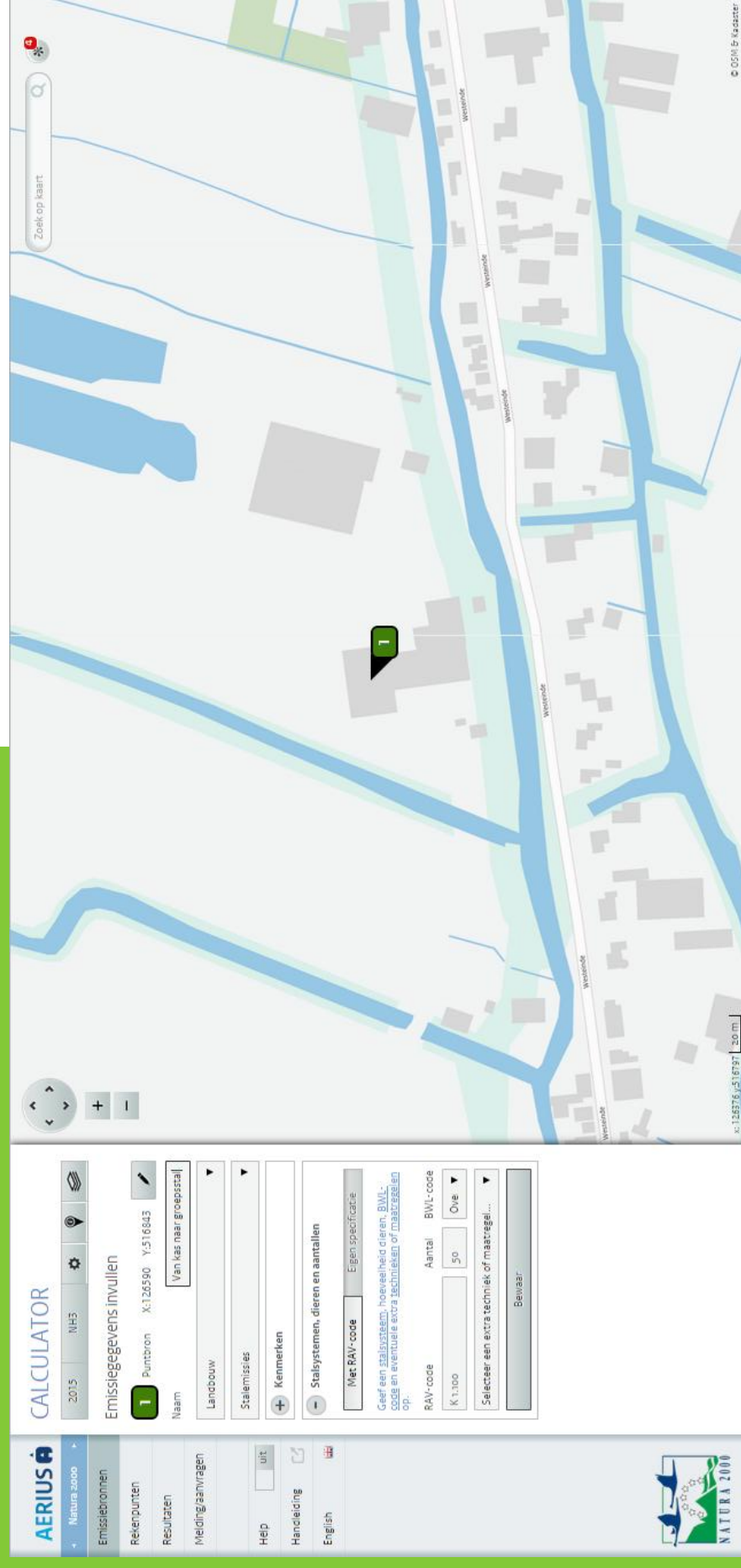
STAP 1: ga naar www.aerius.nl > producten > calculator en start de applicatie. Het startscherm ziet er als onderstaand uit.

Afbeelding iii: stikstof gevoelige gebieden rondom de Berkenhoeve.

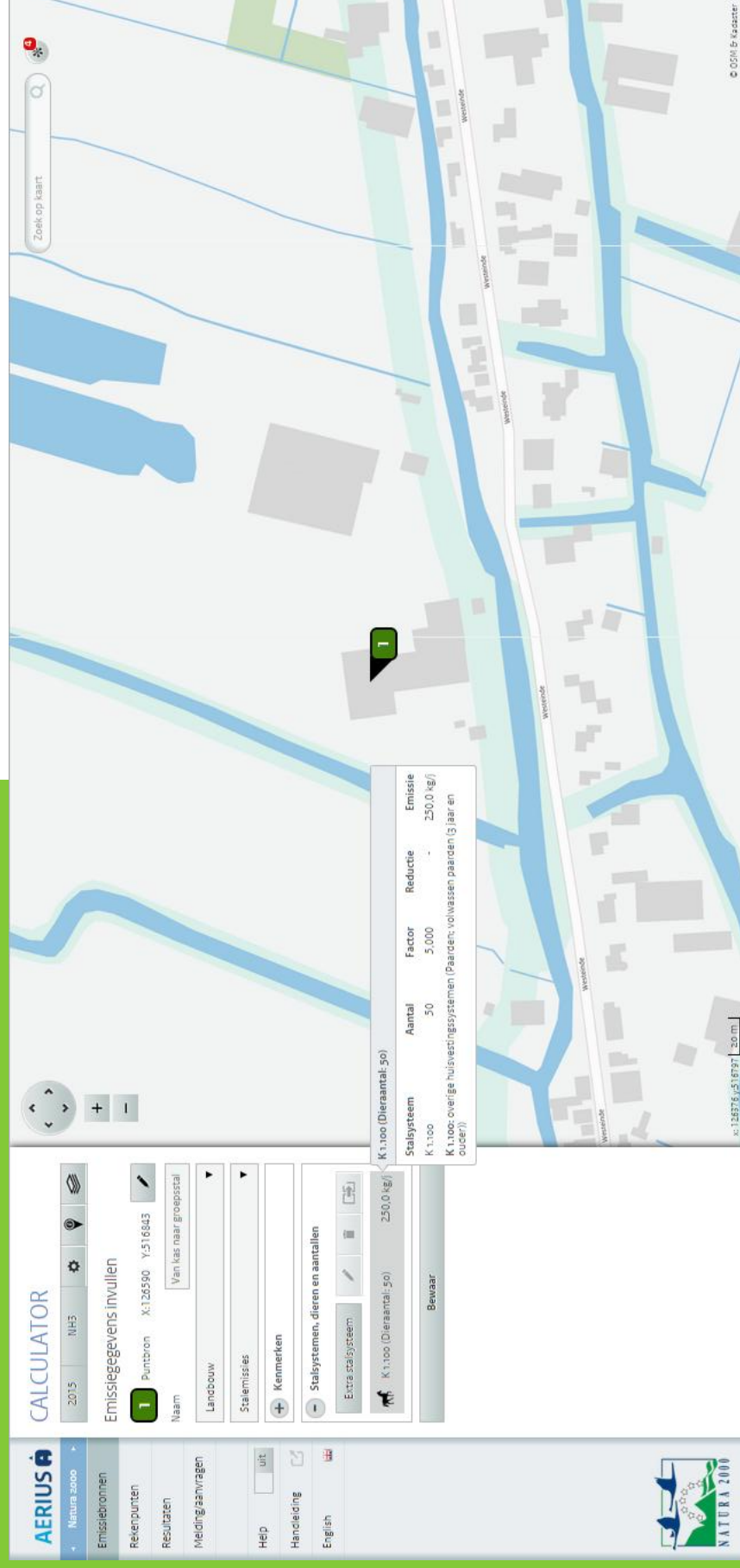
Bron: Aerius.nl, 2015

Je kiest onder wat voor type bedrijfsvoering het valt (hier: landbouw) en wat voor type emissie er plaats vind (hier: stalemisaties). Vervolgens vul je het stalsysteem en dierenaantal in met behulp van de RAV code (Regeling Ammoniak Veehouderij). Een RAV code is er per diercategorie en staat voor een gestandaardiseerd ammoniak emissie in kg NH3/dier/jaar. De categorie die hier ingevoerd moet worden is K1.100, dat staat voor 'volwassen paarden (3 jaar en ouder)'.

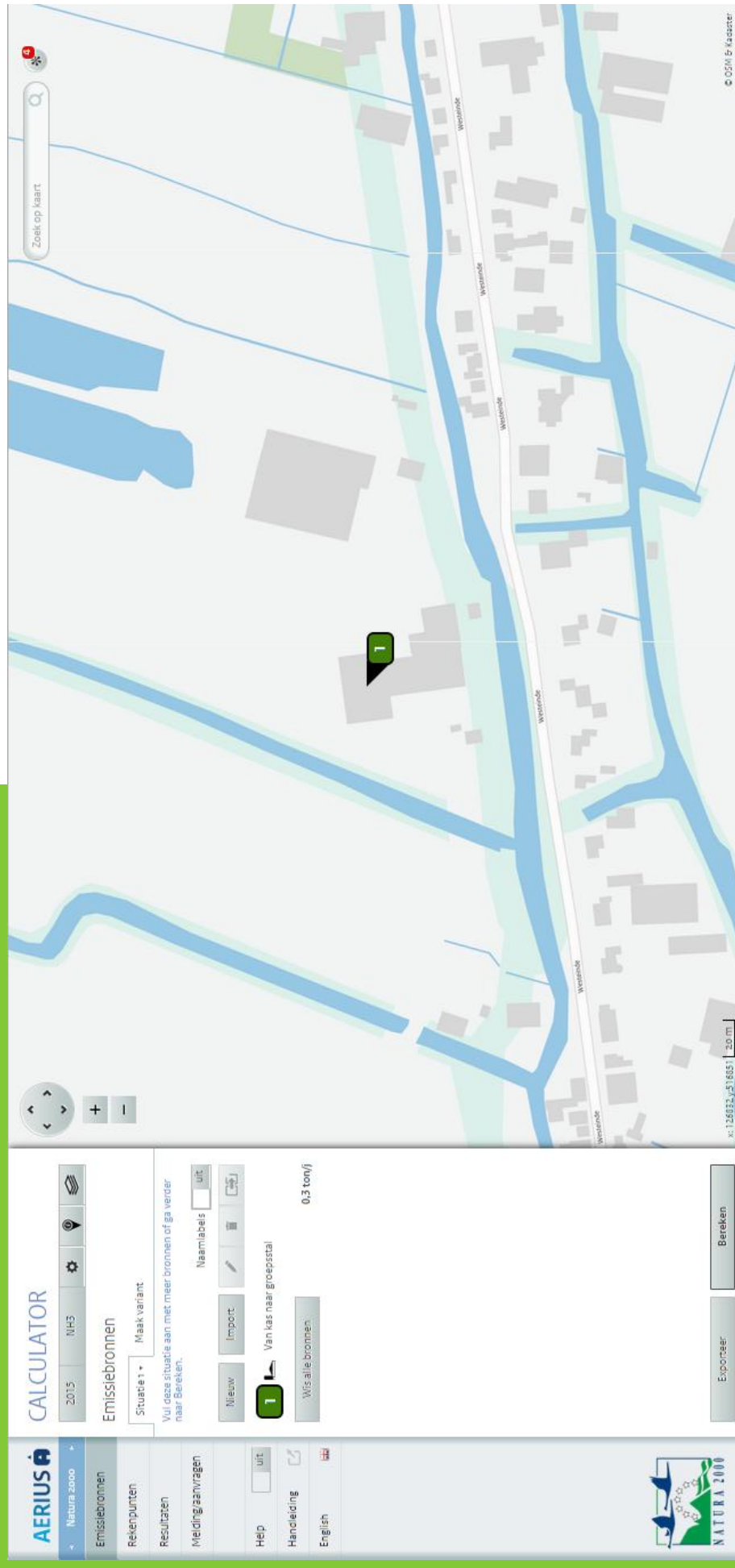
Afbeelding iv: invoerscherm emissiebron 1. Bron: Aeries.nl, 2015

Emissiebron 1 is nu volledig. Onder +kenmerken staan namelijk gestandaardiseerde uitstoot hoogtes (hoogte van nok) deze klopt al en hoeft niet worden aangepast. De gegevens moeten wel opgeslagen worden ('Bewaar'). Hierna kan het effect op de omgeving worden berekend.

STAP 5: Wanneer invoergegevens zijn bewaard kom je terug op het overzichtsscherm. Hier kun je bronnen aanpassen, extra bronnen toevoegen en ook de berekening starten (zie 'Berekenen' onder aan pagina).

Voor de Berkenhoeve is alleen sprake van 1 emissiebron. Een eventuele mestplaats e.d. zitten al in de RAV k1.100 ingecalculeerd. Ook de uitstoot van horticultuur is nihil⁵ en wordt daarom niet als bron ingevoerd. De berekening wordt dus enkel gebaseerd op puntbron 1.

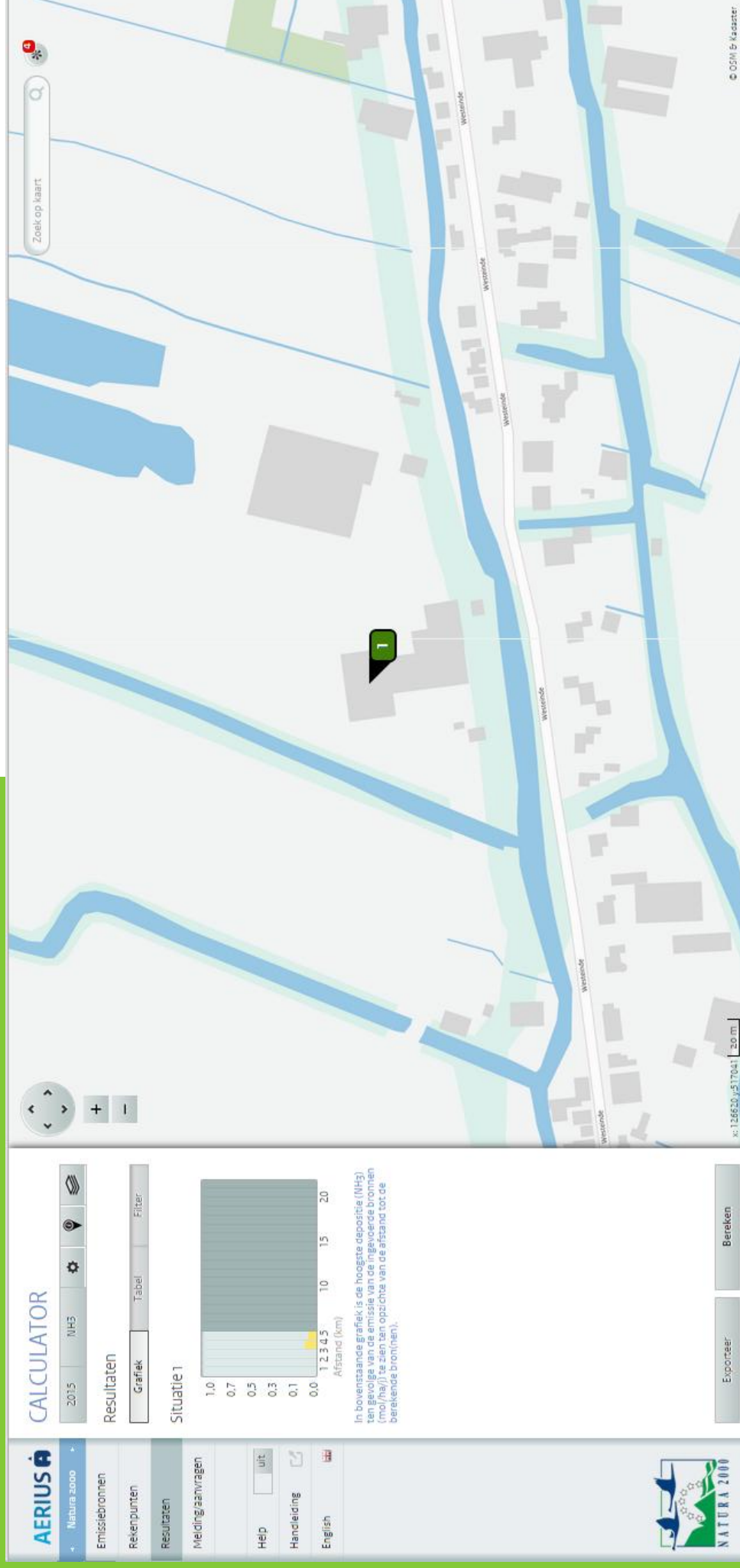

Afbeelding vi: overzichtsscherm bronnen met start berekenen. Bron: Aerius.nl, 2015

⁵ Kenniscentrum Min. Infrastructuur en Milieu, 2014. Gevonden op infomil.nl/landbouw,tuinbouw, op 10 juli 2015.

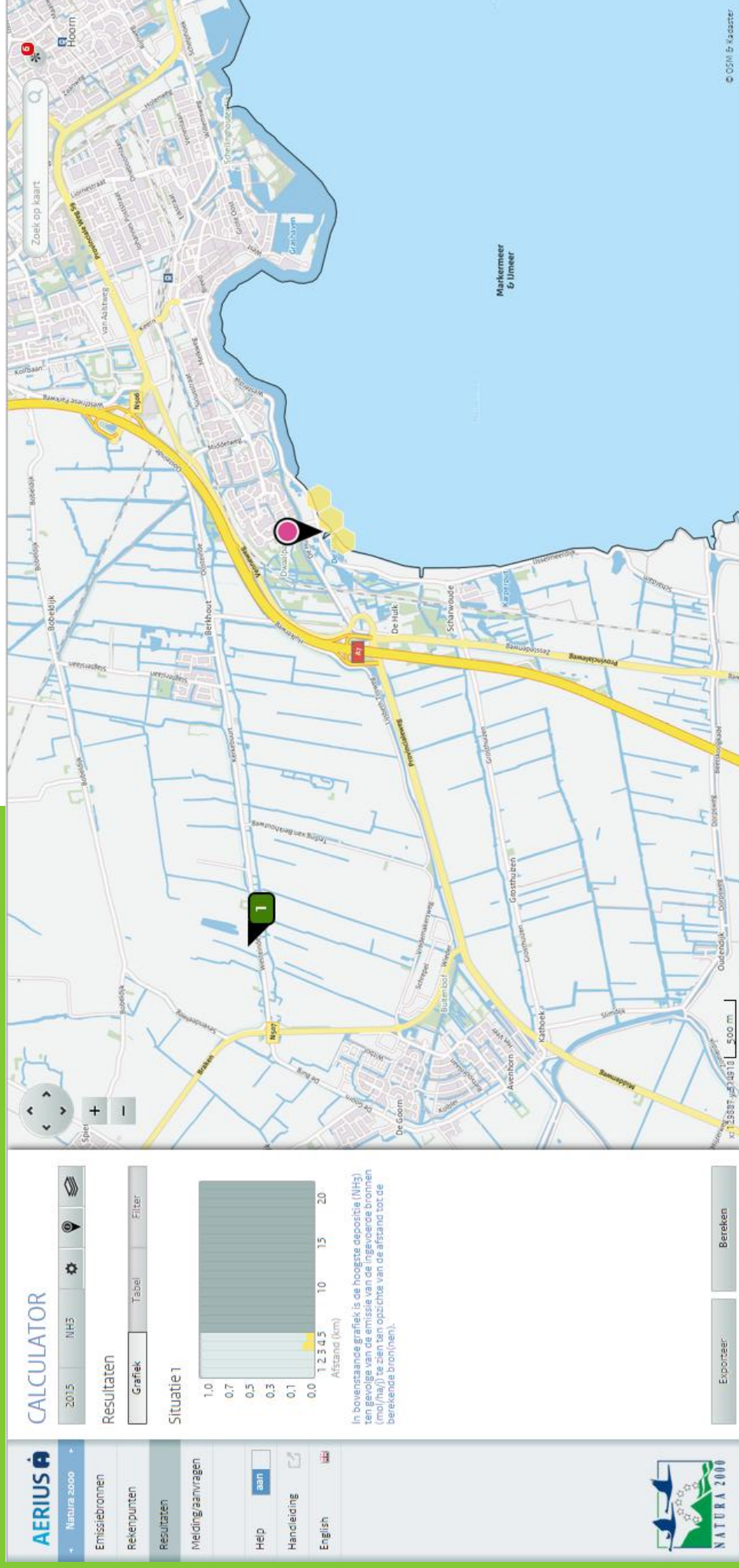
STAP 6a : wanneer de berekening wordt gestart kan in het linker menu 'Resultaten' worden aangeklikt voor de uitkomsten. Deze worden zowel in grafiekvorm als in tabel vorm weergegeven.

Hier: grafiek

Abbeelding vij: resultaat bron 1: tot een afstand van 5 km kan de emissie invloed hebben op zijn omgeving. Bron: Aerius.nl, 2015

STAP 6b: wanneer de berekening wordt gestart kan in het linker menu 'Resultaten' worden aangeklikt voor de uitkomsten. Deze worden zowel in grafiekvorm als in tabel vorm weergegeven.
Hier: grafiek met op kaart het gevoelige gebied waar de emissie van de Berkenhoeve invloed op heeft

Abbeelding viii: invloed van de Berkenhoeve zichtbaar op gevoelig habitat van het Markermeer nabij Hooft (zie rode puntaanduiding). Bron: Aerius.nl, 2015

STAP 8: Wanneer de invloeden bekend zijn kan in het linkermenu de melding/aanvraag worden gedaan. Hier: volstaat melding. Voor de melding of aanvraag heb je een Eherkenning nodig (min. type 2). Je krijgt eventueel direct bericht of er nog ontwikkelingsruimte aanwezig is in het betreffende gebied. De PAS verplichting is dan voldaan.